

ANUL XV NR. 28 (580) — 9 IULIE 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Flacăra

industria ușoară in cincinal

Pentru a cunoaște principalele probleme pe care industria ușoară și le pune în lumina sarcinilor frsate de planul cincinal, ne-am adresat tovarășului ION POPESCU, adjunct al ministrului industriei ușoare :

— În ansamblul prevederilor planului cincinal figurează la loc de frunte sarcinile privind satisfacerea cât mai deplină a cerințelor populației, necesitățile de aprovizionare a pieței cu mărfuri foarte bune, într-o varietate largă de sortimente. Ce și propune industria ușoară să facă pentru îndeplinirea acestor obiective ?

— Ținând seama de perspective, de sarcinile în legătură cu creșterea continuă a nivelului de trai — obiectiv principal al politicii partidului — planul cincinal pune în fața sectorului industriei ușoare o serie de jaloane : sporirea și îmbunătățirea calității producției, varietatea sortimentelor, creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost. Trebuie arătat că planul cincinal, așa cum a fost el votat în sesiunea recentă a Marii Adunări Naționale, prevede — în ce privește sectorul nostru — obținerea în anul 1970 a unei producții anuale globale mai mari cu 60% comparativ cu realizările anului 1965. Față de nivelurile atinse în șesenal, producția de tricotaie va crește cu 69%, cea de confecții cu 61%, iar cea de încălțăminte cu 51%.

— Cum vor putea fi realizate aceste importante creșteri cantitative ?

— În scopul atingerii sporurilor planificate, statul a hotărât să acorde industriei ușoare 10,5 miliarde lei pentru investiții. Este o sumă de aproape trei ori mai mare față de cea alocată în șesenalul trecut. Se vor dezvolta și utiliza numeroase întreprinderi și se vor construi 42 de întreprinderi noi. Aș dori să spun câteva cuvinte despre sectorul

confecțiilor, care va cunoaște o largă dezvoltare. La baza orientării spre sporirea producției de îmbrăcăminte confecționată industrial a fost cererea continuu crescândă a consumatorilor de toate categoriile, explicată și de avantajele pe care le reprezintă pentru aceștia, cât și pentru economia națională. S-a calculat de pildă că, dacă producția de confecții a fabricilor noastre s-ar executa neindustrial, populația ar cheltui cu circa 4 miliarde de lei mai mult, datorită prețului de cost mai ridicat al îmbrăcămintelor confecționate individual. În același timp s-ar consuma o cantitate de țesături suplimentară, echivalentă cu suma de 1,5 miliarde lei pe ansamblul economiei.

— Industria ușoară are o valoroasă tradiție în îmbogățirea sortimentelor. Ce pronosticuri se pot face în această direcție pentru viitorul cinci ani ?

— Rezervăm cumpărătorilor multe surprize plăcute în cincinal. Încă în acest an va începe producția de țesături tip bumbac în amestec cu fibre poliesterice ; de asemenea, va începe producția de piele artificială pe suport de tricot (un produs identic ca aspect cu cel natural) ; va spori substanțial producția de tricouri și țesături dublate pe buret sintetic, a căror largă cerere a fost verificată. Producția de încălțăminte va atinge la sfârșitul cincinalului 63,7 milioane de perechi anual, fiind cu 51 la sută mai mare decât aceea a anului 1965. Cifrele planului cincinal sînt mobilizatoare pentru noi toți cei care lucrăm în industria ușoară. Îndeplinirea lor este nu numai o sarcină ci o îndatorire patriotică, o expresie a voinței de a traduce în fapte cuvîntul partidului.

Interviu realizat de
G. BRĂTESCU

aspră condamnare

Sentimentele de profundă indignare și legitimă minie care au cuprins întregul nostru popor la aflarea vestilor despre actele pirateresti de o deosebită gravitate pe care le constituie bombardamentele asupra periferiilor Hanoiului și ale orașului Haifong executate de către aviația S.U.A. s-au manifestat cu o deosebită tărie. De la un capăt la altul al țării poporul nostru s-a ridicat să condamne cu vehemență noile acte de sălbatică agresiune săvîrșite de imperialismul american, exprimîndu-și totodată solidaritatea cu lupta dreaptă a poporului vietnamez.

Astfel, luînd cuvîntul la marile miting de protest organizat în Capitală de Liga română de prietenie cu popoarele din Asia și Africa, prof. univ. Stanciu Stolan, secretar general al ligii, a spus : „Grava fărădelege comisă împotriva eroului popor vietnamez a avut un ecou puternic pe tot globul. Noul pas făcut de imperialismul american în escaladarea războiului din Vietnam nu poate lăsa rece pe nimeni, căci pacea lumii însăși este greu amenințată prin asemenea acțiuni barbare. Iată de ce ne-am adunat aici, și alături de noi este întregul popor român”. În încheierea mitingului, participanții au adoptat o moțiune prin care cetățenii Capitalei Republicii Socialiste România condamnă cu indignare noile acte de război prin care imperialismul american extind agresiunea lor barbară împotriva poporului vietnamez.

Mitinguri asemănătoare au mai avut loc și la Iași, Cluj, Craiova, Hunedoara, Timișoara, precum și în alte nu-

meroase orașe și sate ale țării. La mitingul de la Hunedoara, oțelarul Ion Prodan a spus : „Ceram cu toată hotărîrea să se pună capăt imediat bombardamentelor și oricărui acte criminale împotriva R. D. Vietnam, să faceteze războiul împotriva poporului vietnamez, să fie retrase toate trupele americane de pe teritoriul Vietnamului și să fie respectat dreptul sacru al poporului vietnamez de a-și decide singur soarta, în conformitate cu voința și aspirațiile sale legitime. Sprijinim cu fermitate poziția guvernului Republicii Socialiste România exprimată de tovarășul Ion Gheorghe Maurer în Marea Adunare Națională”. Și membrii cooperativei agricole de producție „Prietenia româno-vietnameză” din comuna Gîngiova, regiunea Oltenia, întruniți într-un miting de protest, și-au ridicat de asemeni glasurile împotriva fărădelegilor săvîrșite de agresorii americani în Vietnam.

Totodată, în paginile presei noastre au apărut numeroase luări de atitudine ale unor savanți, oameni de artă și cultură, muncitori, țărani cooperatori etc. „Noile bombardamente care înseamnă, în fapt, extinderea agresiunii americane în Vietnam provoacă indignarea întregii omeniri, îngrijorarea profundă a fiecărui om iubitor de pace și progres. Sprijinim cu energie poziția guvernului țării noastre, cer să se pună capăt bombardamentelor americane împotriva Vietnamului de nord, să înceteze agresiunea S.U.A. în Vietnam” — scrie acad. George Oprescu. La rîndul său, prof.

Tudor R. Popescu, de la Facultatea de drept din București, subliniază : „Convenția internațională de la Geneva, din 1954, garantează poporului vietnamez dreptul sacru și imprescriptibil de a-și alege, în mod liber, căile dezvoltării sale. Carta Națiunilor Unite, acest cod al dreptului internațional contemporan, obligă statele ca, în relațiile lor internaționale, nu numai să nu recurgă la forță, dar nici măcar la amenințarea cu utilizarea forței (art. 2, pct. 4). Încălcînd în mod perfid și deliberat aceste rînduiri ale vieții internaționale contemporane, imperialismul american s-a plasat el însăși în afara legii, s-a condamnat în mod inevitabil la izolare, și-a atras oprobiul opiniei publice mondiale”.

Printre cei care și-au ridicat glasul pentru a-și exprima revolta față de crimele imperialiștilor americani și totodată sentimentele de profundă solidaritate internațională cu lupta eroică a poporului vietnamez, sprijinul deplin pentru poziția guvernului român exprima-

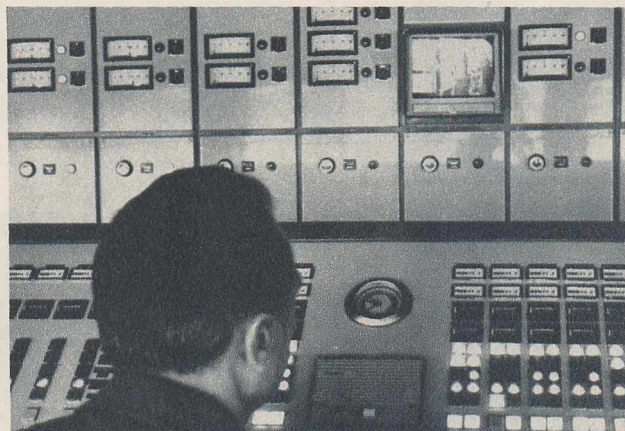
mată de la tribuna Marii Adunări Naționale de către tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, se numără și acad. Zaharia Stancu, președintele Uniunii scriitorilor, acad. Coriolan Drăgulescu, directorul Bazei de cercetări științifice din Timișoara a Academiei Republicii Socialiste România, acad. prof. Caius Iacob, prof. univ. Florin Ciorăscu, membru corespondent al Academiei, prof. dr. Ion Agărbiceanu, membru corespondent al Academiei, prof. dr. P. Vancea, membru corespondent al Academiei, prof. dr. Ion Curea, rectorul Universității din Timișoara, prof. dr. Nicolae Rădulescu, profesor, scriitorii V. Em. Galan, Maria Banuș și Ion Lăncrăjan, regizorul de film Victor Iliu, ing. Gh. Rădulescu, director tehnic al Combinatului siderurgic Hunedoara, ing. Ion Sirbu, șeful serviciului de foraj din Trustul de extracție Ploiești, Vasile Ivan, președintele Cooperativei agricole de producție din comuna Săucești, raionul Bacău, și mulți alții.

televiziune in fabrică

Pe zi ce trece televiziunea este utilizată în domenii tot mai diverse. Ochiul camerelor de luat vederi își îndreaptă focarele spre alte decorații, de astă dată nu cele de butaforie ale studiourilor, ci spre sirurile de mașini din halele industriale. Recent, la fabrica de cauciuc Jilava din București, în secția de abonită, a intrat în funcțiune în fază experimentală un post de televiziune. Cele trei ca-

mere de luat vederi, amplasate în hală și ordonate de către un operator de la un pult de comandă, îndeplinesc un supracontrol al aparatelor de măsură. Supraveghind întreaga activitate a atelierului, pe care o vede pe micul ecran, operatorul intervine la cele mai mici stagnări și dirijează prin microfon, cînd este cazul, diversele intervenții necesare.

C. B.

vacanță...

Din 15 centre universitare, peste 2000 de studenți vor vizita în această vacanță Baia-Mare și Suceava, Iașul și Bucureștiul, Craiova și Timișoara, Sibiu și Clujul, cu prilejul unor excursii gratuite, în circuit. Alți 2200 de colegi de-ai lor se vor plimba pe străzile de ape și stuf ale misterioasei și prietenoasei Delte a Dunării, iar alți 1800 vor face să răsună pădurile, cârările și piscurile Pietrei Craiului, Apusenilor, Paringului, Lotrului și Rodnei, Rarăului și Retezatului, de cînte-

cele și tinerețea lor. Taberele de vară sînt „invadate” în modurile cel mai civilizate de peste 10000 studenți la Costești, acest pe drept cuvînt numit „litoral studentesc”, la Pîrjol Rece, la Izvoarele Muștelului și la Timiș. Alți 3300 — în stațiunile balneoclimaterice, la tratament.

Înnoirile anume aduse în aceste locuri de răgaz estival studentesc, bogatul repertoriu distractiv și instructiv pregătite alcătuiesc premisele unei frumoase vacanțe studentești.

B. D.

cupa revistei „flacăra”

Este pentru a treia oară cînd redacția noastră acordă trofeul intitulat Cupa revistei Flacăra. Ea se atribuie — așa cum se știe — echipei din categoria A a campionatului de fotbal care a obținut cele mai bune rezultate în meciurile jucate în deplasare.

Anul acesta — lucrurile s-au limpezit încă înainte de jucarea meciurilor din ultima etapă — cupa noastră revine echipei campioane republicane

Petrolul, care a totalizat pînă acum, din 12 meciuri jucate în deplasare, 13 puncte (din 24 posibile). Urmează echipa Dinamo care, deși a jucat toate cele 13 meciuri în deplasare, a totalizat doar 12 puncte (din 26 posibile).

După consumarea meciurilor din ultima etapă vom reveni cu unele date statistice în legătură cu jocurile disputate pe terenurile adversarilor de echipele noastre din prima categorie.

curier

coperta
noastră

În grădina Clujului.

Fotografie
de Corneliu VLADU

FLĂCĂRA. Redacția : București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 28 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poliografic „Casa Științei”.

Aspect din ziua deschiderii Consfătuirii Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia.

holdele de aur

S-au pîrguit de-a binelea holdele de aur ale României. Pe o suprafață de peste 3 000 000 hectare, griul, orzul și secara formează un imens covor de aur. În Banat, Dobrogea, Oltenia, București, Galați, Argeș, Ploiești, secerișul e în tol. La sfîrșitul săptămîinii trecute, numai în regiunea București numărul hectarelor recoltate a fost de peste 30 000. Într-un ritm intens se desfășoară secerișul în majoritatea raioanelor din regiunea Oltenia. Numărul sporit de mașini care au fost puse la dispoziția cooperativelor agricole, buna organizare a muncii permit țăranilor cooperatori și me-

canizatorilor să depășească viteza zilnică și să adune recolta într-un timp scurt. În câteva zile doar, în regiunea Oltenia a fost adunată recolta de pe mai mult de 20 000 hectare. De asemenea continuă și recoltarea altor culturi. Astfel, pînă la data de 2 iulie, în regiunile București, Dobrogea și Oltenia muncitorii din gospodăriile agricole de stat și țăranii cooperatori au recoltat mazărea de pe mai mult de jumătate din suprafața cultivată.

În aceste zile continuă în ritm intens — paralel cu recoltările — lucrările de întreținere a culturilor și arăturilor de vară.

C. GHITĂ

colecția de altițe

Profesorul Grațian Juncan din Cîmpulung-Moldovenesc este un pasionat colecționar de altițe — cusături de artă de pe vestitele li cîmpulungene. El a adunat timp de peste 10 ani 101 piese, adevărate „poeme pe pinză”, cu motive ornamentale geometrice, florale, zoomorfe, într-o mare varietate de culori și modele.

Cusăturile din Cîmpulung cunosc două zone distincte :

Fundul-Moldovei și Vama. Prima, o așezare mai retrasă, are o tradiție în care se remarcă ornamentațiile în culori închise și în care predomină motivele hexagonalo-romboidale. La Vama, dimpotrivă, ornamentația este vie și foarte bogată : ea coboară plină de la umăr pe întreaga minecă și se întinde uneori și pe partea pieptului. Policromia altițelor cîmpulungene rivalizează cu cele mai fru-

moase creații similare din țara noastră : cele din Argeș și cele în tăblii din Banat.

Motivele altițelor sînt transpuse pe covoare, sculpturi în lemn și ornamentații decorative. În ele se disting jocurile geometrice de linii și culori asemănătoare cu cele de pe vechile manuscrise caligrafiate pe pergament de căr-

turari, ca și pe frescele unice de la Voroneț și Sucevița.

Dintre cele mai frumoase piese vechi ale profesorului Juncan amintim : o cămașă de peste o sută de ani din Valea Putnei, cu o altiță din mărgele de aramă lucrate casnic, și o altiță din comuna Vama, de strămătură în roșu aprins, verde și galben, din anul 1870.

F. MICHITOVICI

„livrezoane” pentru „fiacără”

Intrarea în vigoare a Regulamentului pentru aplicarea Decretului nr. 328/1966 privind circulația pe drumurile publice ne-a prilejuit o scurtă incursiune în domeniul trecutului legislației românești pe acest tărîm în urmă cu un veac.

Prima „punere în rînd” a circulației din București s-a făcut prin Regulamentul pentru proprietarii și conducătorii fiacărilor publicat în anul 1860 de Mihail Marghiloman, prefectul poliției Capitalei. La vremea aceea, Bucureștiul avea 125 000 de locuitori și 14 000 de clădiri, iar întinderea sa, de la o barieră la alta, era de 6 km. Bineînțeles că vehiculele care circulau atunci pe ulițele orașului erau cele și diferitele tipuri de trăsuri ; se vede însă treaba că ele constituiau o problemă, de vreme ce a fost nevoie să se elaboreze un regulament. Birje nu erau mai mult de o sută, dar mai fiecare curte avea trăsura sau căruța sa.

Regulamentul lui Marghiloman împrumută din limba franceză cuvîntul fiacără (trăsura de piață) pe care-l dă birjelor, numindu-le fiacără, iar „permisul de conducere”, obligator pentru toți birjarii, îl denumeste tot printr-un franțuzism : livrezoană. Nu putea fi birjar decît acela care aducea dovada că este înscris în starostia respectivă și care putea da probă „că

este capabil a conduce fiacărele cu scîlnița trebuincioasă pentru siguranța publică”. Se înțelege deci că birjarii erau supuși unor examene. Deci — păstrînd proporțiile — ceva în genul examenului de conducător-auto din zilele noastre. Se vorbea chiar și de un soi de „revizie tehnică” : birjele „care se vedeau dărâpanate și cu caii în stare de slăbiciune sau cu năravul de a asvîrli cu picloarele” erau scoase din circulație, iar caii erau însemnați cu fierul roșu, ca să nu mai aibă voie a umbla prin oraș. Birjarii nu puteau fi mai tineri de 20 de ani. N-au fost neglijate nici alte prevederi care — în felul lor — sînt cuprinse și în legislația modernă : astfel, viteza maximă admisă în oraș, pentru trăsuri, era treapătul „cailor” ; birjarul era obligat „să grijească mereu” ca să nu stropescă pe trecători cu noroi ; să nu fie beat cînd conduce, căci va fi arestat ; să nu fumeze cînd conduce ; să nu staționeze decît în locurile destinate. Permisul de conducere (livrezoana) costa un sfanț și portul său era obligatoriu „spre a avea în vedere datorile sale și a se conforma întocmai, la din contra urmare, birjarul avînd a suferi pedepse, cu amenzi și cu arest, după răutatea faptului”.

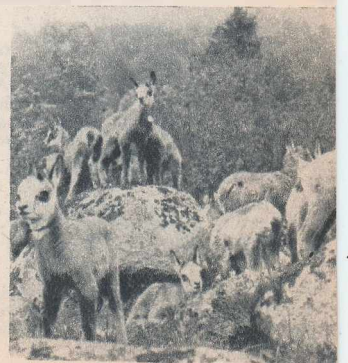
Ion MUNTEANU

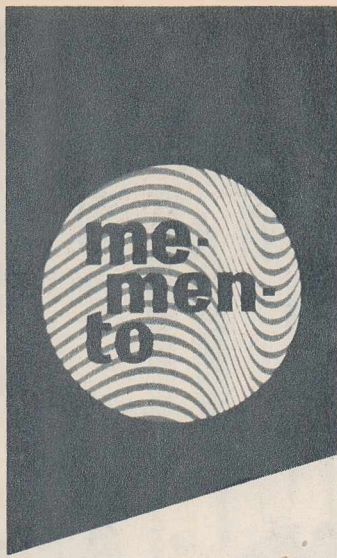
În munții retezatului

Gura Zlata, vestit punct turistic carpațin din masivul Retezatului, și-a sporit recent atracțiile cu un element cu totul inedit : 15 iezii de capră neagră într-o rezervație... de tranzit.

Organizarea acestei rezervații își are explicația ei : în masivul Pietrosul Rodnei (Maramureș) capra neagră, acest minunat monument faunistic al Carpaților noștri, se află pe cale de dispariție ; în schimb, în rezervațiile speciale din Retezat caprele negre îi merge foarte bine. S-a luat de aceea măsura repopulării Pietrosului cu iezii de capră neagră născuți în Retezat. Cele 15 exemplare de la Gura Zlata reprezintă un prim lot de viitori căpărători pe stîncile maramureșene. Hrăniți cu lapte de capră domestică, îngrijiți de un medic veterinar, ei fac aici un scurt stagiul, într-un mediu natural asemănător celui în care vor trăi și se vor înmulți.

E. D.
Fotografie de
Virgil ONOIU

carte

Un studiu de o remarcabilă competență despre Balada populară română, publică la Editura Academiei folcloristul Gheorghe Vrabie. Problemele de bază ale eposului român, teme, motive, cicluri, semnificații, perspective etc., sînt supuse unui examen istoric și critic atent și riguros, autorul dispunînd de o informație documentară și de o putere de analiză și sinteză la totu remarcabile. Deși se adresează în primul rînd specialiștilor, cartea — prin tema abordată și prin forma limpede de expunere — poate interesa mase mult mai largi de cititori.

Se impunea de mult o cercetare critică obiectivă a personalității lui Cezar Bolliac și o evaluare a operei acestuia la justele sale dimensiuni. E ceea ce a întreprins Ovidiu Papadima în recenta sa monografie apărută la Editura Academiei. Documentată temeinic, scrisă pe un ton cuvenit subiectului, cuprinzătoare, noua carte ne propune o imagine verosimilă a lui Bolliac.

Tudor Vianu este prezent în librării cu un substanțial volum de Postume. Cartea cuprinde Istoria ideii de geniu, Simbolul artistic și Tezele unei filozofii a operei. O bună prefață a lui I. Ianoși încadrează cartea în cîmpul de preocupări ale regatului poet, critic și istoric literar, eseist și profesor, fixînd reperele cele mai importante ale operei lui.

De la Alexandrescu la Eminescu. Aspecte-figuri-idei se intitulează ultima carte a lui Paul Cernea, autor vîndînd o fină percepere a fenomenului istoric-literar românesc, o aplecare atentă asupra unor probleme încă neelucidate sau mai puțin luate în seamă ale acestui domeniu.

Nuvelele lui Marin Preda au apărut într-o nouă ediție în colecția „Biblioteca pentru toți”, cu titlul *Întîlnirea din pămînturi* (prefața, cu multe observații interesante, pătrunzătoare, aparține lui Mihai Gafița).

Poetul și omul de cultură Eug. Speranția este prezent în librării cu un volum de Poezii, constituit dintr-o atentă selecție din volumele sale anterioare. Prefața e semnată de Perpessiciu.

George Muntean publică în colecția „Biblioteca pentru toți” o cuprinzătoare selecție de proverbe românești intitulată *Apa trece, pietrele rămîn*. O amplă prefață, o serie de note, un glossar și un bogat indice tematic înlesnesc orientarea rapidă a cititorului în acest domeniu.

George Dan este prezent din nou în librării cu un volum de poeme intitulat *Corabia cu 50 de catarge* (Editura tineretului).

Reporter pasionat și înzestrat, Ilie Purcaru se prezintă cititorilor cu un nou volum — intitulat

simbolic: *Escale spre noi înșine* — a cărei apariție în colecția „Patria noastră” a Editurii tineretului este binevenită.

Alte volume de versuri demne de atenția cititorului: *Revers citadin* de Victor Felea, *Fata morgana* de Florența Albu, *Zeu printre blocuri* de Petru Popescu (cu o bună prefață de Paul Georgescu) și *Autoportret pe nisip* de Cornel Sturzu.

cinema

Se pare că legile sezonului estival sînt stabilite o dată pentru totdeauna: în materie de cinema, au liberă trecere numai comediele, cu sau fără muzică, filmele de aventuri etc. Probabil că cel mai mare succes îl vor culege săptămîna viitoare *Băieții de la tonomat*, filmul regizorului italian Lucio Fulci. Argumentele presupunerii noastre se cheamă: Adriano Celentano, Tony Dallara, Fred Buscaglione, Betty Curtis. Numele blondei Elke Sommer nu spune nimic deocamdată, fiind necunoscută pentru noi. Recomandăm filmul și cîntăreților de muzică ușoară.

Moneda antică — tot o comedie muzicală, de data aceasta capul de afiș este cîntărețu bulgară Liana Antonova. Melodiile se întretaie cu istorisirea, mai mult sau mai puțin hazlie, a unor întîmplări prin care trece un pasionat colecționar de monede vechi. Regia: Vladimir Iancev (coproducție R. P. Bulgaria-R. D. Germană). În distribuție: Manfred Krug, Grigor Vacikov, Gh. Popov.

Dragostea este interzisă. Comedie fără muzică dar cu un mai inteligent simț al umorului și al noului. Realizatorul ei este regizorul maghiar Tamas Renyi. Nu lipsesc cîteva nume binecunoscute: Mari Töröcsik, Ivan Darvas, Sandor Pecs, Annamaria Szilvassy (*Domnișoara Barbă Albastră*) și o vedetă în plină ascensiune: Tery Torday.

La cinematograful „Timpuiri noi” sînt programate cîteva documentare de real interes, prezentate nu demult în cadrul Festivalului național de la Mamaia:

Elke Sommer.

Jean Marais.

Crimca ((Pavel Constantinescu), *Stuf* (Titus Mezaros), *Simfonie în alb* (M. Szeckler).

Două reprogramări ce innobilează un sezon condamnat să fie sărac în evenimente cinematografice: *Ghepardul și Gustul mierii*. Reîntîlnirea cu creațiile a doi dintre cei mai reprezentativi cinești contemporani, Luchino Visconti și Tony Richardson, este oricînd primită cu bucurie.

Existența lui *Fantomas* pe ecranele noastre coincide cu prezența în țara noastră a lui Jean Marais, actor ce nu mai are nevoie de recomandare. În coproducția româno-franceză „Șapte bărbați și o femeie” (regia: B. Borderie) ale cărei filmări au început nu demult la Cheile Turzii, Jean Marais deține un rol principal.

disc

Opt cîntece din Bucovina. Orchestra ansamblului „Ciprian Porumbescu” din Suceava, dirijată de G. Sirbu, și trei soliști cu voci de aur: Sofia Vicoveanca, Maria Bararu, Traian Stratton. Recomandăm cu căldură acest disc (EPG-689) cuprinzînd cîntecele: „M-a făcut mama să joc”, „Trece badea codrul des”, „Zice mama să mă-nșor”, „De trei săptămîni și o seară”, „Cîntec de nuntă”, „Bătrînească de la Vicov”, „Bade, mă întreabă mama” și „Jocul țăpînărilor”.

Cine n-a auzit vorbindu-se de ei și nu i-a auzit cîntînd pe Fărimîți Lambru și pe Marcel Budală! Autentici „lăutari” (în sensul arhaic și nobil al cuvîntului), doi virtuozii ai acordeonului (instrument modern, pe care-l „obligă” să sune foarte... popular); și stăpînesc cu asemenea măiestrie, încît inventatorul sonorului burduf cu clape s-ar minuna dacă i-ar auzi, pentru că sună ca lăuta, sună ca țambalul, devine surlă, cîmpoi, caval sau țiteră. De unde scot atîtea timbre și glasuri? Să nu uităm indicativul discului: EPD-1120!

Și acum, altă bijuterie lăutărească, dar cu adevărat lăutărească: Romica Puceanu, cu taraful fraților Gore. Printre așii genului (Costică Eftimiu, Dona Siminică, Violeta Romanescu), Romica Puceanu își cucerește un loc de frunte. Să ascultăm tăcuți și vrăjiți: „Cuculeț de la pădure”, „Mă gîndesc neică la tine”, „Trandafir de pe răzor” sau „De-aș trăi ca bradu-n munte” (EPD-1121). E-n zadar să mai amintim de celălalt disc (mai vechi) al Romicii Puceanu (EPD-1079). Nu se mai găsește! Și nu ar fi de disprețuit ideea unei reeditări.

muzică

În legătură cu concertele orchestrei de muzică ușoară italiană Vanni Catellani vă informăm că turneul ei s-a aminat și începe la 17 iulie (Teatrul de vară „23 August” din București).

La 11 iulie, cu tot sezonul în care melomanii își iau și ei concediu, în sala mică a Palatului se prezintă un ansamblu vocal și instrumental de muzică veche: *Ansamblul universității catolice din Chile*. În program muzică preclasică de Monteverdi, Frescobaldi, Gastoldy, Dowland, Morlay, Schütz, Jannequin etc.

Prin tradiție, în fiecare vară are loc la Bayreuth — orașul în care a creat Richard Wagner și unde și-a conceput teatrul ideal dedicat reprezentării operelor sale — un festival la care participă celebrități internaționale a căror artă wagneriană s-a verificat pe marile scene ale lumii. Anul acesta Festivalul Wagner se va desfășura între 24 iulie și 4 august. Toate spectacolele vor fi montate de celebrul regizor Wieland Wagner și majoritatea lor dirijate de Karl Böhm. Doar pentru „Tannhäuser” a fost invitat dirijorul Carl Meller iar pentru „Parsifal” — compozitorul și dirijorul francez Pierre Boulez. Dintre interpreți cităm pe: Birgit Nilson, tenorul Wolfgang Windgassen, baritonul Eberhard Wächter, Theo Adam.

teatru

G. Ciprian, cunoscut autor dramatic și actor, a fost prezent din plin cu creația sa în acest an. După *Capul de rășol*, Teatrul „C. Nottara” prezintă în această săptămîna comedia amară *Un lup mîncat de oale* (în rolul principal Al. Ciprian — fiul actorului).

„Tăndărică” și colectivul său de păpușari au întreprins în cursul lunii iunie un turneu în R. F. Germană. Ziarele vest-germane consemnează succesul spectacolelor *Cele trei neveste ale lui don Cristobal* și *Elefantul curios* la München (în cadrul unei mari reuniuni internaționale) și Ludwigsburg.

Colectivul de estradă al Teatrului regiunii București („Barbu Delavrancea”) întreprinde un turneu în Iugoslavia. Formația este întărită cu soliști vocali de muzică ușoară (ca Gică Petrescu), muzică populară și bălerini.

În cadrul studioului experimental al teatrului din Tg. Mureș s-au înfățișat două piese într-un act: *Dactilografil și Tigrul*, ambele de Schisgall. Regia o dețin actrii Nicolae Scarlat și Dinu Cezar. Experiment interesant, cu concursul unor actori ca Ana Nagy Scarlat, Maia Indries. Valoroasă mai ales compoziția din „Tigru” a tînfului actor Viorel Comănic.

Institutul de teatru (tot din Tg. Mureș) a înfățișat cu colectivul său de absolvenți — în regia profesorului Gyorgy Kovacs — artist al poporului — spectacolele: *Lilium* de Molnar Ferenc, *Tezaurul lui Iustinian* de Al. Voltin, *Toți fiii mei* de A. Miller și *Trolenele* în versiunea lui Sartre. Printre interpreți: Tozsa Ilona, Szekeli Eva, Bodo Zoltan, Borbath Iulia, Florian Antal etc.

O reluare la Pitești a constituit-o în această stagiune spec

Gh. Dinică.

tacolul *Simple coincidențe* de Paul Everac în regia nuanțată, bine gîndită scenic, a Soranei Coroamă.

Artistul emerit Ion Lascăr, pe lângă creația sa scenică, duce o laborioasă activitate de director de scenă. Recent el a înfățișat spectatorilor ieșeni comedia lui Machiavelli *Mătrăguna*. În rolurile principale: Mihai Grosariu, Ileana Mărgineanu.

televizune

Duminică 10 iulie. „Studioul A” — cu caleidoscopul său program (15.00) ■ Sub titlul „TV 111” vom asculta o emisiune muzicală alcătuită la cererea telespectatorilor (20.00) ■ Două mari — și cunoscute — ansambluri de cîntec și dans popular: „Doina Argeșului” din Pitești și formația de dansuri din Stoicanești-Argeș (20.30) ■ Filmul italian „Bravissimo!” al cărui generic, înscrînd numele lui Alberto Sordi, ne asigură că vom avea ce vedea! (21.00.)

Luni 11 iulie. Sportul rege — fotbalul — ne captează atenția pentru aproape 20 de zile. Transmisiile marelui festival fotbalistic din Marea Britanie încep cu meciul Anglia-Uruguay (20.25).

Marți 12 iulie. Din nou sport: transmisia de la Moscova a finalei (florătă femei) campionatului mondial de scrimă (18.25) ■ Bulgaria-Brazilia, în Campionatul mondial de fotbal. Îi vom vedea la lucru pe Pele și Asparuhov! (20.25) ■ După emoțiile meciului, o deconectantă emisiune de „Varietăți” pe peliculă” (22.20).

Miercuri 13 iulie. Fotbal (de data aceasta autohton): Steaua-Rapid în semifinală a Cupei Republicii Socialiste România (17.15) ■ Inregistrăm cu plăcere programarea mai regulată a serialului „Din viața animalelor” (19.35) ■ Prof. dr. I. Pavel și conf. dr. R. Pîrșcu participă la îngrijita emisiune „Cabinet medical TV”, care ne propune tema „Diabetul” (20.00) ■ De la Manchester: Un-

Elena Cernel.

garia-Portugalia (20.25) ■ Deși ora nu e prea potrivită (22.20), vom răspunde totuși invitației de a vizita Cheile Dimboviței.

Joi 14 iulie. Un recital de poezie, ispititor chiar de la titlu: „În dulce țigul Ieșului...” (19.15) ■ „Clubul tineretii” — pe care l-am dori ceva mai... întinerit (20.00) ■ Cîntă (pe peliculă) Alain Barrière. Ascultați-l! A învățat meseria de la maestrul Charles Aznavour (21.15) ■ Cunoscuta noastră mezzo-soprană Elena Cernel ne oferă un recital (22.00).

Vineri 15 iulie. La „Galeria instrumentelor” e rîndul flautului. Ni-l prezintă (dacă nu va interveni vreo schimbare) Bebe Prisdăa (19.15) ■ Emisiunea „Dicționar de personaje” și-a făcut drum spre inima telespectatorilor. Continuă cu litera B (II) (19.30) ■ De la Liverpool: Brazilia-Ungaria (20.25) ■ Cu „Teleglob” pe noi și interesante itinerarii geografice (22.20) ■ Un program nocturn de romanțe (22.35).

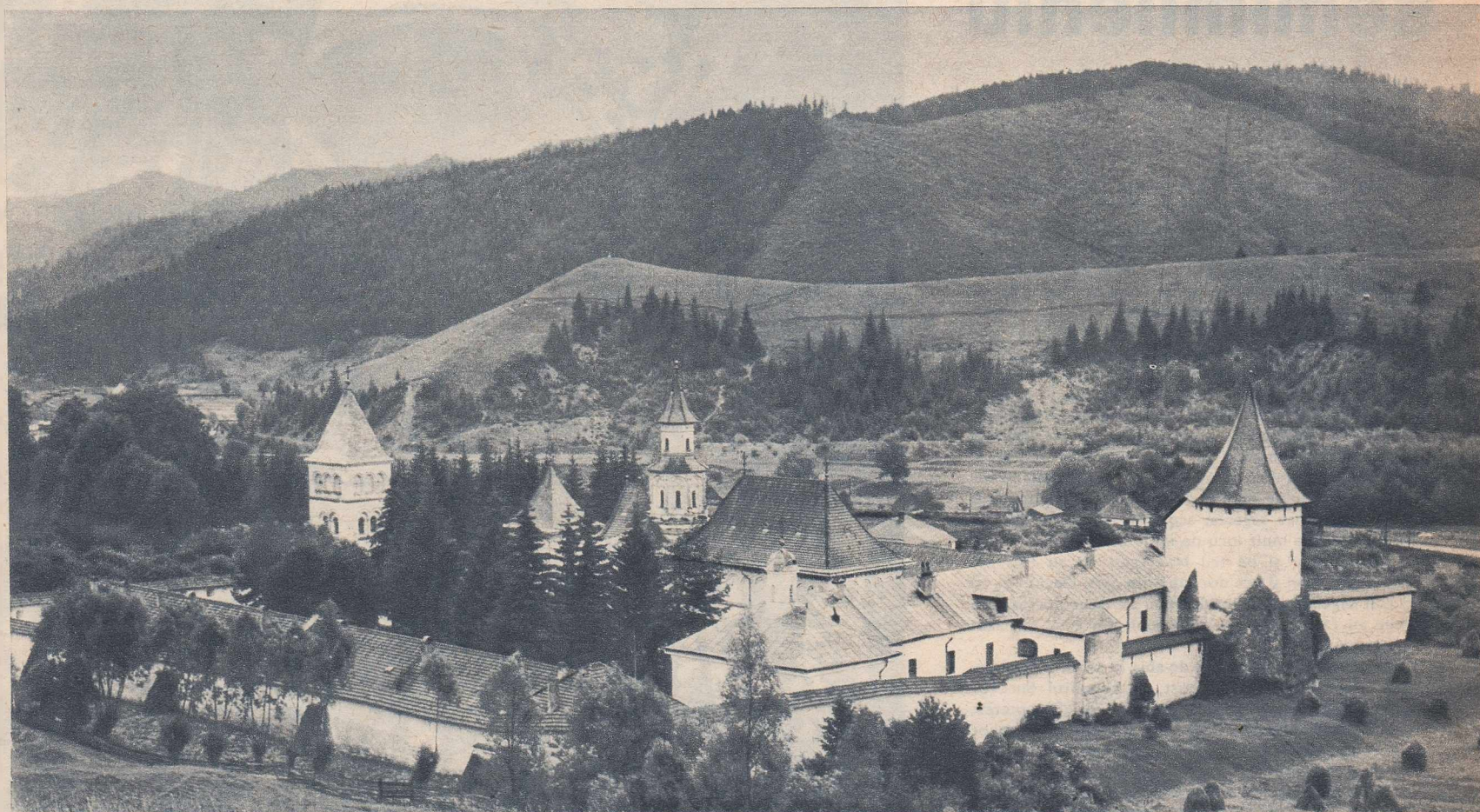
Sîmbătă 16 iulie. Din nou Manchester: Bulgaria-Portugalia (15.55) ■ Nicolae Cernat din Șugag (Hunedoara) — un rapsod popular (19.15) ■ „Melodii din filme”. Ultima emisiune cu acest titlu (Titi Acs și Aurelian Udriște) a lăsat o bună impresie. Poate că o mai mare exigență în alegerea soliștilor n-ar strica... (21.00) ■ Și „Studioul mic” s-a impus atenției. Vom viziona o ecranizare după nuvela lui Teodor Mazilu „Drumul spinos al iubirii” (21.30) ■ Un episod „Sfîntul” pe care l-am dori mai puțin lung și mai dramatic decît ultimul vizionat (22.00).

gloriosul semimileniu

1466-1966

MĂNĂSTIREA PUTNA LA CINCI VEACURI DE EXISTENȚĂ

Vedere de ansamblu a mănăstirii Putna, străjuită de dealuri și păduri seculare.

Ștefan cel Mare, acel voievod cu vederi largi, bun organizator, diplomat și viteaz conducător de oști, neasemuit luptător pentru libertatea țării sale, n-a fost numai un minuiitor priceput al spadei, ci și un mare însuflețitor și ctitor de artă și cultură. El a fost un îndrumător direct în construirea monumentelor feudale, într-un stil propriu al țării, un însuflețitor al meșterilor constructori, al pietrarilor și zugravilor în creația lor, într-un cuvânt, al tuturor aceluia care au contribuit la dezvoltarea artei și culturii din acea vreme.

Monumentele de arhitectură și operele de artă feudală din țara noastră sînt unice și trezesc prețuirea și interesul nostru, al tuturor, și al celor mai pricepuți și erudiți cercetători străini. Mulțumită strădaniilor guvernului nostru de a face cunoscute valorile nemuritoare ale artei românești, exponatele de artă feudală românească au putut fi admirate în diferite mari centre al Europei. Recent, o expoziție de artă veche românească, prezentată succesiv în Anglia, în Franța și în R. F. Germană, s-a bucurat de elogi unanimi.

Bogat în monumente de arhitectură unice în felul lor, nordul Moldovei apare călătorului ce poposește pe aceste meleaguri ca un vast muzeu în aer liber; vestigiile trecutului se îmbină armonice, la tot pasul, cu realitățile prezentului, reconstituind una dintre cele mai strălucite pagini de istorie a luptei pentru unitatea, neatințarea și afirmarea poporului român.

La aproximativ 32 km, pe drumul ce pleacă din orașul Rădăuți spre vest, dispusă pe malul stîng al râului Putna, se ridică străvechea ctitorie a marelui Ștefan, domnul Moldovei — mănăstirea Putna. Înconjurată de dealuri înalte (Măgura Mică, Măgura Mare, Dealul Sererii, între Putne, Dealul Bărbăcăriei, Cîrana, Sionel), uriașe bastioane ale fortăreței pe care ținutul îl reprezintă în ansamblul său, Putna străjuiește aci de cinci secole, înfruntînd vitregia timpului și conservînd, memoria marelui voievod român.

Începuturile mănăstirii se pierd în negura legendei. Tradiția locală susține că mult timp înaintea zidirii

(Continuare în pag. 6)

«Ripida» (1484), măiastră operă de artă dăruită de Ștefan cel Mare mănăstirii Putna.

Pisania și stema din 1481, încastrate în turnul de la intrarea mănăstirii.

Urna de argint adusă în anul 1870 de studenții veniți la Putna pentru a cinsti memoria marelui Ștefan.

gloriosul semimileniu

Putnei pe acest loc s-ar fi ridicat o altă mănăstire de călugări, cu stricte reguli monahale.

Aceeași tradiție locală — consemnată de cronicari — susține că, ulterior, părăsind schitul Sf. Laurenție, Daniil Sihastru venea să-și sape în stîncă, în locurile cele mai sălbatice ale Putnei de acum cinci sute de ani, lăcaș de închinăciune și meditație.

Inspirată — potrivit legendei — de îndemnul aceluiași Daniil, zidirea mănăstirii începe prin construcția bisericii, în vara anului 1466 (4 iunie după unele izvoare, 10 sau 20 iulie, după altele), încheindu-se în 1469.

Consemnînd tradiția orală despre începuturile zidirii mănăstirii, Ion Neculce scrie în ale sale «O samă de cuvinte»: «Ștefan-vodă cel Bun, cînd s-au apucat să facă mănăstirea Putna, au tras cu arcul Ștefan-vodă dintr-un vîrnu de munte ce este lîngă mănăstire; și unde au agiunsu săgeata, acolo au făcut prestolul în oltariu. Și este mult locu de unde au tras până în mănăstire. Pus-au și pe trii boierenași de au tras, pre vătavul de copii și pre doi copii din casă. Deci unde au cădzut săgeata vătavului de copii au făcut poarta, iară unde au cădzut săgeata unui copil din casă, au făcut clopotnița».

Sfințirea bisericii are loc de-abia în 1470, în septembrie, în prezența lui Teoctist, mitropolitul Sucevei, același Teoctist care îl încoronase în 1457 la «Direptate», a lui Tarasie, episcop de Roman, și a unui mare sobor de preoți. Ioasaf, venit de la Neamț, era numit primul stareț al Putnei.

Ca primă ctitorie a domnitorului, aleasă potrivit hotărîrii sale ca loc de veșnică-i odihnă, Putna va primi din partea lui Ștefan numeroase danii, menite să-i mențină în timp strălucirea inițială. Un document de întărire a unor donații anterioare, dat mănăstirii la 6 februarie 1503, numără ca fiind în proprietatea Putnei nu mai puțin de 29 de sate: vii în dealurile Hîrlăului; o «braniște» de proporții deosebit de mari; numeroase mori pe Siret, în apropierea tîrgului cu același nume; o prisacă la Comarna; o sută cincizeci de drobi de sare pe fiecare an din Ocna domnească de la Trotuș; dijma din ceară («pietrele de ceară» cum se spunea pe atunci) din tîrgul Siretului, ca și alte numeroase beneficii rezultate din încasarea unor vămi și dăjdi. Putna, ca și Neamțul, devine unul dintre cei mai mari proprietari feudali din Moldova.

Este lucru cert că Putna, Neamțul și alte numeroase mănăstiri fortificate au constituit în vremuri de restriște loc sigur de refugiu, ca și importante puncte de rezistență militară la nevoie.

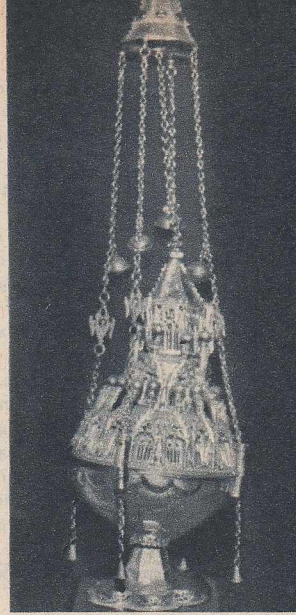
Din toate aceste fortificații se păstrează azi, singular, pe latura de apus a mănăstirii, bastionul cunoscut sub numele de turnul tezaurului; o pisanie încastată în zidul masiv al acestuia amintește generațiilor: «Binecinstitorul domn a toată țara Moldovei, Io Ștefan Voievod, fiul lui Bogdan Voievod, a zidit și a făcut

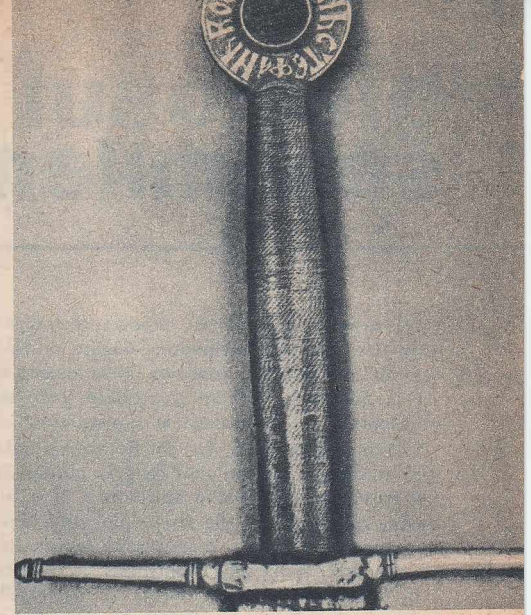
Portretul lui Ștefan cel Mare (după miniatura din Evangheliarul de la Humor).

«Tetraevangel» scris din porunca lui Ștefan cel Mare, împodobit cu splendide miniaturi și frumoase ornamentații.

Cădelnita (1470) dăruită de Ștefan cel Mare mănăstirii Putna.

Sabia necruțătoare și nebiruită a lui Ștefan cel Mare.

turnul acesta și zidul în jurul mănăstirii în anul 6989 (1481), luna mai».

Istoria mănăstirii Putna e departe de a fi fost liniștită. Prădată în numeroase rânduri, incendiată, dărâmată de dușmani sau de cutremure, Putna s-a ridicat din nou, expresie a permanenței poporului român în această parte de țară. Un incendiu puternic o mistuie din temelii în anul 1484, obligându-l pe domn să o refacă. Mai târziu este prădată de niște hoți. La mijlocul secolului XVII mănăstirea trece din nou prin momente grele. Probabil în ruină, ea este dărâmată de Vasile Lupu; încercarea de a o refăce este zadarnică, luptele cu logofătul răzvrătit, Gheorghe Ștefan, viitorul domn, nedându-i răgazul necesar. Puțin favorabil lui Vasile Lupu, cronicarul Neculceu notează în aceeași «O samă de cuvinte»: «Vasile Vodă aproape de maziile au greșit lui Dumnezeu. Că i s-au întunecat mintea spre lăcomie, d-au stricat mănăstirea Putna, gândind că va găsi bani, și n-au găsit. Și s-au apucat să o facă de nou precum au fost, și nu i-au ajutat Dumnezeu să o facă. Că au zidit-o numai din temelie, din pământ pînă la ferestri, și i-au luat Dumnezeu domnia». Furia descoperirii de comori începuse să infierbinte mințile oamenilor; gestul lui Vasile Lupu, chiar dacă nu este inspirat de o asemenea intenție, putea fi suspectat ca atare de contemporani. Fapt cert este însă acela că Vasile Lupu nu termină reconstrucția mănăstirii. Revine lui Gheorghe Ștefan și lui Istrati Dabija-Vodă sarcina de a restaura Putna. Pisania aflată în tinda bisericii glăsuiește: «Această biserică a înnoit-o Io Gheorghe Ștefan Vodă și s-a sfârșit în zilele lui Istrati Dabija Vodă în anul 7170 (1662)». Ruinată grav de cutremurul din 1739, Putna va fi refăcută din nou, la mijlocul secolului al XVIII-lea, prin grija fostului mitropolit Iacov, zis Putneanul, care devine astfel cel de-al treilea ctitor al ei. Lăsând de parte mici modificări sau amenajări din anii 1854-1856 și 1882, amintim, în fine, ultima restaurare, făcută în anul 1902, sub îngrijirea arhitectului Römstorfer. Acestei restaurări îi datorăm forma actuală a mănăstirii.

În ansamblul de clădiri al mănăstirii Putna, principalul monument arhitectonic îl constituie biserica. Avînd proporții impunătoare, date desigur și de faptul că fusese destinată a fi necropola familiei lui Ștefan cel Mare, biserica se prezintă ca o clădire de plan trilobat, cu turlă pe naos, cuprinzînd, pe lîngă obișnuitele încăperi ale pronaosului, naosului și altarului, un exonartex și, între pronaos și naos, o grozniță. Zidurile masive, din piatră, sprijinite în exterior de contraforturi, lasă să pătrundă cu greu lumina prin ferestre înguste, dreptunghiulare, decorate cu portaluri de piatră de factură gotică.

Decorația exterioară, de diverse stiluri și aparținînd unor epoci diferite, permite cu greu să se deslușească ceea ce aparține începutului mănăstirii de ceea ce s-a adăugat în veacurile ulterioare. Biserica este acoperită cu țigla smălțuită.

Interiorul bisericii a fost pictat desigur la puțin timp după terminarea construcției. Multiplele refaceri care au survenit de-a lungul anilor au deteriorat însă complet pictura, înlocuită azi de o tencuială obișnuită.

În interiorul bisericii mănăstirii Putna se află mai

multe morminte, din care opt sînt acoperite cu pietre funerare purtînd inscripții. În groznița bisericii, cău-tîndu-și parcă adăpostul și un plus de liniște, se află, sub un baldachin de marmură albă, înmormîntat Ștefan cel Mare. Lespedea de pe sarcofag, tăiată în marmură de Carrara, de culoare alb-gălbuie, poartă săpată inscripția: «Binecinstitorul domn, Io Ștefan Voievod, din mila lui Dumnezeu domnul țării Moldovei, fiul lui Bogdan Voievod, ctitorul și ziditorul acestui sfînt lăcaș, care aici zace și s-a mutat la veșnicul lăcaș în anul 7... luna... și a domnit ani...». Inscripția arată că domnul și-a pregătit, fiind încă în viață, piatra mormîntală, lăsînd loc liber datelor pe care nimeni nu avea să le știe înainte. Fiul său, Bogdan Voievod, este acela care va așeza ulterior deasupra pietrei funerare un acoperămînt de mormînt pe care a însemnat cu grijă data morții, ca și anii de domnie ai părintelui său. Alături de mormîntul marelui voievod își găsesc liniștea ne tulburată mormintele celor patru copii ai săi; ale celor două soții: Maria de Mangop, din vestita familie a Comenilor, și Maria, frumoasa fiică a Radului cel Frumos; mormîntul soției lui Petru Rareș și al lui Ștefăniță Vodă, fiul acestuia; precum și cel al mitropolitului Moldovei, Teoctist.

În fața mormîntului lui Ștefan paginile de cronică, învățate încă pe băncile școlii, revin firesc în memorie, făcînd să reînvie figura de legendă a celui care timp de 47 de ani, la Vaslui, la Războieni, la Codrii Cosminului și în atîtea alte locuri a apărat glia străbună, libertatea și neahtîrnarea poporului ei, meritînd să fie așezat cu recunoștință în galeria marilor domnitori iubitori de țară care și-au pus lupta și activitatea la bazele făuririi României.

«Tradițiile de cultură românească ale Putnei, implete-te cu amintirea vitejiei marelui său ctitor, au dat locului valoare de simbol al luptei pentru neahtîrnare și unitate națională» — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., cu prilejul unei recente vizite a conducătorilor de partid și de stat în regiunea Suceava.

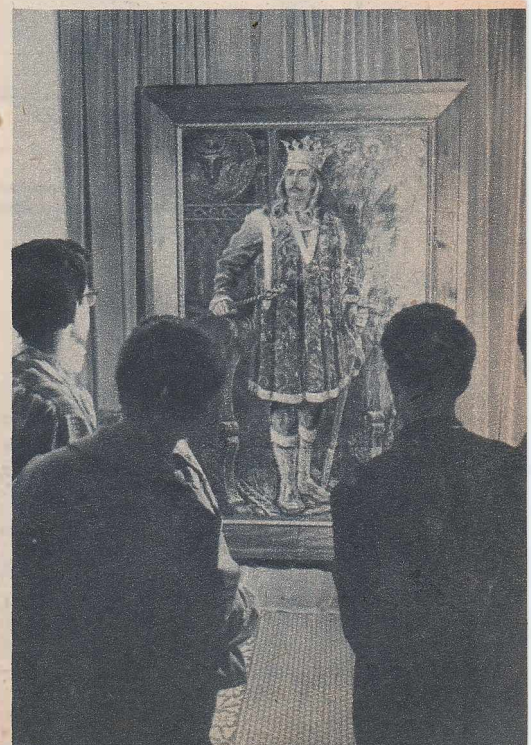
În anul 1870, cu ocazia împlinirii a 400 de ani de la sfințirea mănăstirii, studenții români din Viena s-au hotărît să facă un pelerinaj la mormîntul marelui erou moldovean. Războiul franco-german, ca și unele neajunsuri organizatorice, au făcut ca festivitățile să nu poată avea loc în acel an. În 1871 se alege un nou comitet de organizare a serbărilor avînd ca președinte pe Ion Slavici, iar ca secretar pe Mihail Eminescu. La 15 august Slavici rostește discursul inaugural al festivităților. În marea asistență se aflau: luminatul patriot și om politic Mihail Kogălniceanu, folcloristul de mai tîrziu G. Dem. Teodorescu, istoricul Gr. Tocilescu și mulți alți oameni de cultură. Se găsește și azi în muzeul Putnei urna de argint, umplută cu pămînt din toate colțurile țării, adusă de studenți, ca ofrandă, la mormîntul lui Ștefan; se află încă aci steagurile purtate de tinerii români cu prilejul festivităților.

Într-o vreme în care limba scrisă era cunoscută numai clerului și pisarilor din cancelariile domnești.

Glasul de aramă care a vestit de atîtea ori sărbători și victorii ale Moldovei lui Ștefan cel Mare.

Tineri în fața portretului lui Ștefan cel Mare.

gloriosul semimileniu

mănăstirile au reprezentat importante focare de cultură. Ele adăposteau biblioteci bogate în manuscrise, școli în care se putea deprinde limba folosită în cancelariile domnești, precum și ateliere unde se învăța migăloasa artă a caligrafiei și miniaturisticii.

Istoria artei miniaturilor din România a înscris definitiv în filele ei numele unor caligrafi putneni ca monahul Palade și ieromonahii Spiridon și Filip, ale căror opere, alături de cele ale discipolilor unui Gavril Uric de la Neamț, au făcut să meargă pînă departe, în Orientul ortodox, fama școlii românești de miniaturistică.

În biblioteca mănăstirii Putna se mai găsesc astăzi următoarele manuscrise datînd din vremea lui Ștefan cel Mare, scrise pe pergament, împodobite cu ornamentații și miniaturi în diferite culori sau aur: Mineiul pe august și Mineiul pe noiembrie (1467); Cuvîntările sf. Ioan Gură de Aur (1470); Leastvița (1472); Tetraevanghelul de la Humor (1473); Sbornic (1474); Tetraevanghel (1488-1489); Mineiul pe noiembrie (1504) și Tetraevanghelul din 1504. Pe lîngă acestea, biblioteca cuprinde nenumărate alte manuscrise, vechi tipărituri slavone, române și grecești din secolele XVII-XIX. Unele manuscrise și documente provenind de la mănăstirea Putna au intrat în fondul Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România sau în fondul unor mari biblioteci din străinătate.

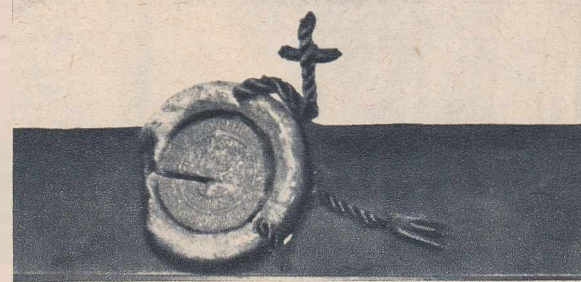
Călugării de la Putna s-au ocupat însă nu numai cu caligrafiera și împodobirea de manuscrise. Deseori ei au luat pînă în mînă pentru a însemna fapte de istorie; alteori ei au compilat cronici și anale, lăsînd posterității opere în genul aceluia Letopiseț de la Putna, în realitate

o variantă a unei cronici ce se alcătua la curtea lui Ștefan cel Mare. După cît se pare, tot mănăstirea Putna este aceea care a adăpostit pe călugărul Azarie, autor al unei cronici a Moldovei, mergînd de la anul 1552 pînă la urcarea în scaun a lui Petru Șchiopul.

Lăcașul ctitorit de Ștefan Vodă a fost înzestrat încă de la întemeiere cu numeroase și prețioase odoare și podoabe. Răzmerițele, incendiile și jafurile care au bîntuit de-a lungul anilor mănăstirea au făcut ca multe din aceste valori să dispară sau să se deterioreze. La începutul secolului al XIX-lea tezaurul mănăstirii era încă destul de bogat în odoare din morminte, acoperăminte de morminte, acoperăminte bisericești, aere, cruci cu sculpturi fine în lemn de chiparos, cedru sau în sidef, ferecate în argint aurit și împodobite cu mărgăritare, granate, diamante, corali; vase bisericești cu interesante inscripții, policandre de bronz, sfeșnice de argint, paftale, sigilii; manuscrise slavone și române, tipărituri vechi, hrisoave domnești (începînd de la anul 1400) scrise pe pergament sau pe hîrtie, întărite cu frumoase peceti de ceară, cu sigilii în chinovar roșu sau negru.

Piese rămase, alcătuiind prin ele însele un tezaur artistic de valoare unanim recunoscută în țară și peste hotare, sînt grupate azi în muzeul mănăstirii. Ele reprezintă o dovadă elocventă a contribuției majore a poporului român la dezvoltarea patrimoniului culturii universale.

În dulapuri, în vitrine sau sub globuri de sticlă, vir să se ofere admirației vizitatorilor valori artistice inestimabile: epitrahile și epitafuri, potire, candelă și cădelnițe de argint dăltuite artistic, omofoare, cruci, icoane, evanghelii în legături de piele sau metal prețios, tetrapoduri, sigilii, aere brodate cu fir de aur, argint și perle, de o bogăție și o frumusețe rar întîlnite în altă parte, și multe altele. Fiecare din aceste piese este o dovadă a virtuților artistice ale vechilor creatori de artă români. Realizate într-o manieră vîdînd originalitate, un simț al proporțiilor, al formelor și al culorilor remarcabile, comorile de la Putna vorbesc contemporanilor despre îndelungata tradiție artistică a poporului român.

Hrisov domnesc dat de Ștefan cel Mare — scris pe pergament, cu o pecete în ceară, prinsă cu șnur de mătase roșie.

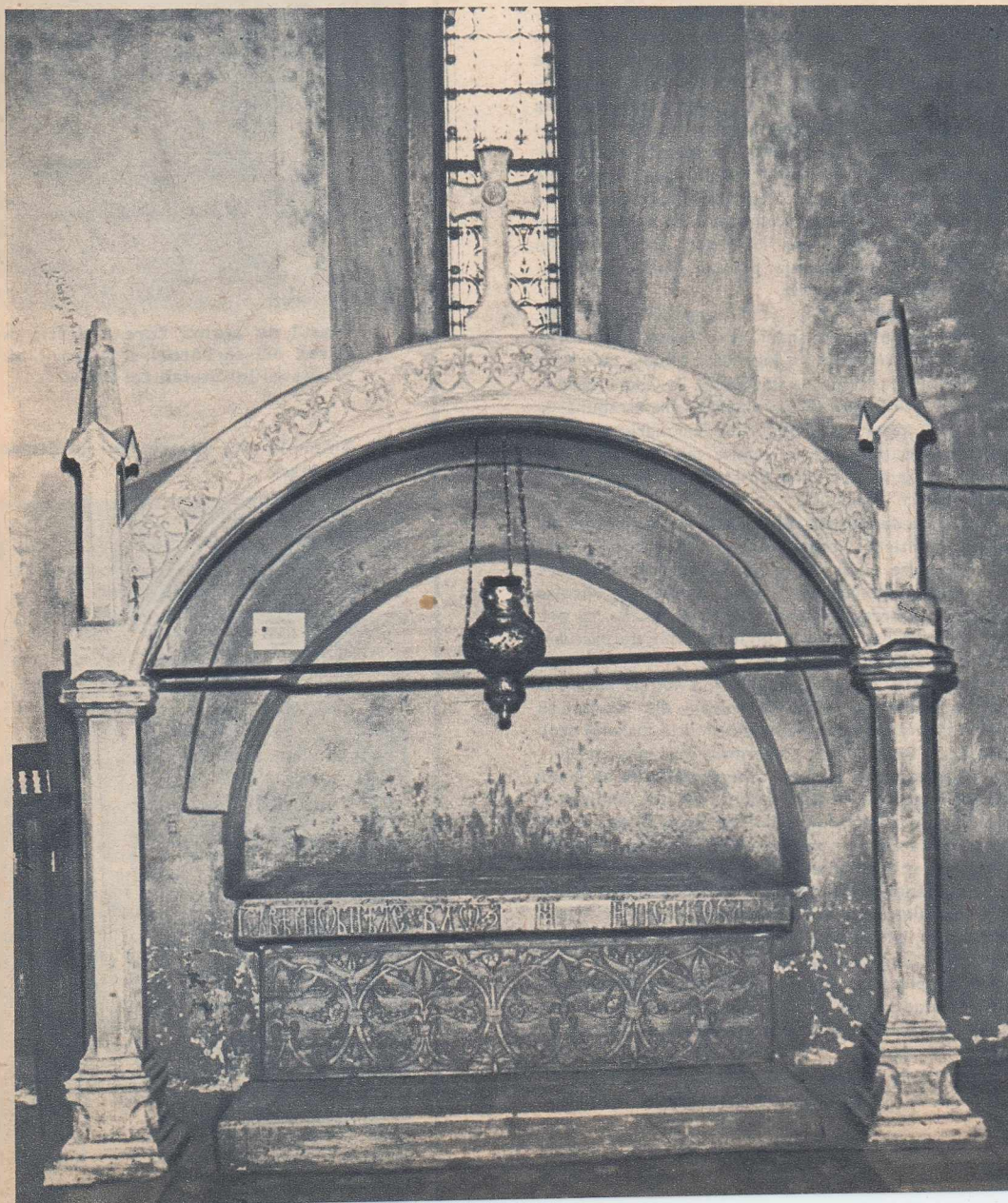
Din valorosul ansamblu ținem să remarcăm: patrafirul din 1469, brodat pe fond roșu, cu fir de mătase, de aur și argint; alte patru patrafire din aceeași perioadă, precum și minunatul acoperămint de mormînt al Mariei de Mangop. Brodat pe mătase, acesta atrage atenția prin coloritul său discret și elegant: sînt folosite tonuri palide pentru carnație, fir de aur și argint pentru podoabe, mătase albă și cenușie pentru veșminte. Menționăm, de asemenea, un patrafir cu portretele lui Ștefan cel Mare și al fiului său Alexandru Voievod (din perioada 1480-1496), precum și trei perdele de iconostas din aceeași perioadă, a căror realizare vădește existența unui stil moldovenesc cu caracteristici bine definite în arta țesăturilor și broderiilor. Din epoca de maturizare a acestui stil semnalăm epitaful din anul 1490, un patrafir din anul 1504 și o perdea de iconostas din anul 1510. Printre obiectele de cult se remarcă o cădelniță dăruită mănăstirii, în anul 1470, de către domnitor; și două rîpide (evantaie liturgice) executate de argintarii putneni la comanda lui Ștefan în anul 1497. În fine, muzeul cuprinde frumoase ferecături de evangheliare, cea mai realizată fiind aceea a Evangheliarului de la Humor (1473). Mănăstirea păstrează și câteva clopote vechi: Blagovistnicul (dăruit de Ștefan în 1490), Buga (din 1482, dar retopit de cîteva ori) și Ușerul (din 1530).

Anul acesta mănăstirea Putna sărbătorește 500 de ani de la întemeiere. «**Va fi un moment** — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în timpul vizitei amintite — **de cinstire a lui Ștefan cel Mare și a vitejilor care alături de el au luptat pentru apărarea Moldovei. Să cinstim memoria marelui voievod și ceea ce a făcut el pentru înflorirea poporului român, muncind mai bine, făcînd ca poporul nostru să se ridice în rîndul națiunilor lumii, dacă nu prin număr, prin contribuția adusă la patrimoniul culturii universale.**»

U.N.E.S.C.O. a înscris sărbătorirea întemeierii mănăstirii pe agenda marilor aniversări culturale ale anului. Va fi un prilej de cinstire a lui Ștefan cel Mare și a tuturor aceluia care, alături de el, au luptat vitejește pentru apărarea Moldovei, un moment de cinstire a acelor meșteri, cunoscuți sau anonimi — fii ai unui popor înzestrat, harnic și viteaz — care au dat Neamțul, Putna, Voronețul, Humorul, Sucevița, monumente prin care România rămîne o țară cu o contribuție majoră în dezvoltarea artei universale.

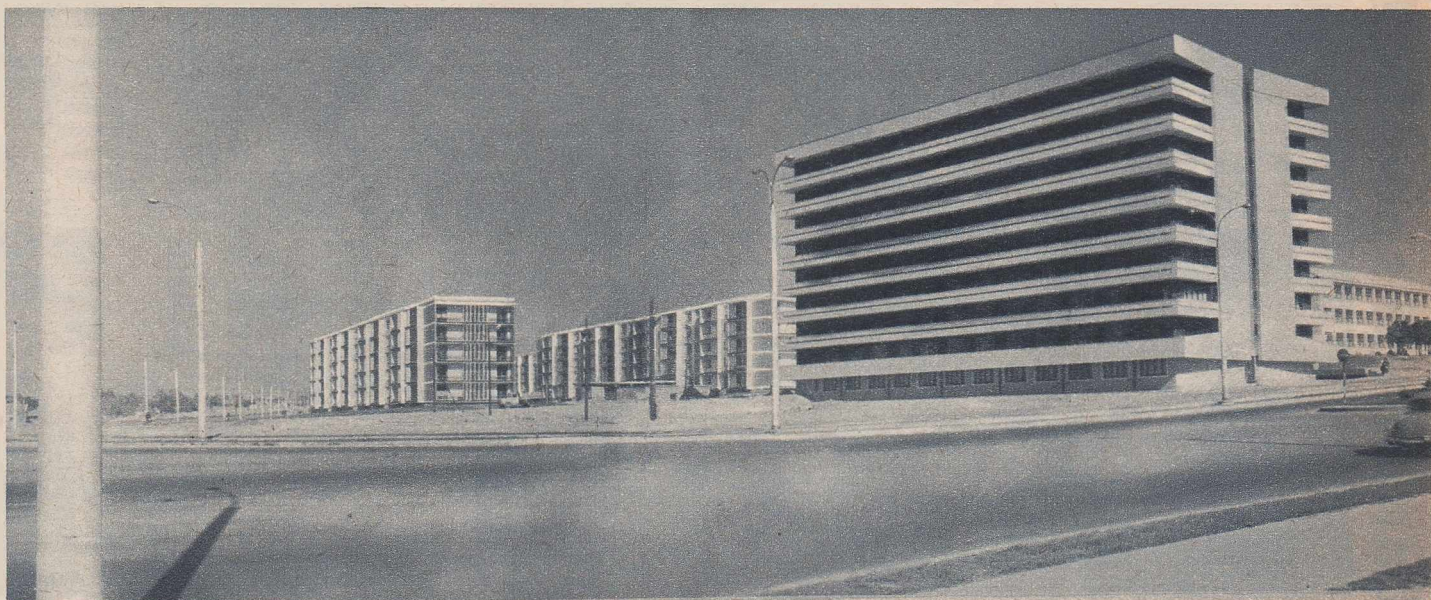
George POTRA
doctor-docent în științe istorice
Fotografii de S. STEINER

Locul de odihnă al voievodului Ștefan, care a dus gloria românilor peste veacuri (fotografia din stînga), și lespedea de piatră sub care doarme viteazul voievod (fotografia de jos).

urbanism

GALAȚI. Orientarea localității cu fața spre fluviu, prin construirea a două mari cartiere ce-și vor da în curînd mîna de-a lungul falezii dunărene, precum și ridicarea ansamblurilor Țiglina II și III, care însumează pînă în prezent circa 10 000 apartamente, sînt rezultatul unor judicioase proiecte arhitecturale.

și

BAIA-MARE a căpătat în anii noștri un pronunțat profil de oraș contemporan. Cartierul Săsar va avea la sfîrșitul lucrărilor 5 500 apartamente. Prima etapă (peste 2 000 apartamente) a fost încheiată. Recent au început lucrările pentru cea de-a doua etapă: 71 blocuri cu 5 pînă la 11 nivele, însumînd 3 150 apartamente. Centrul orașului, reconstruit în anii trecuți, de altfel nu lipsit de soluții inedite de o reală frumusețe, închide, din păcate, prin înălțime și lipsa de respirație dintre clădiri, priveliștea dealurilor înconjurătoare. Or, realism în arhitectură înseamnă între altele și raportarea strictă la condițiile specifice locale — atît cele sociale și economice, cît și cele geografice.

specific local

Sîntem martorii unei mari remodelări urbane, la nivelul unor concepții și tehnici contemporane. Se construiește într-un ritm neobișnuit. Au apărut marile ansambluri de locuit, adevărate orașe în oraș. Ne mîndrim cu noile cartiere ale Capitalei și cu noul Galați, cu litoralul. Echilibru constructiv care ne impresionează. Cu toate acestea tendințele de despersonalizare în orașele noastre sînt destul de accentuate. Asemnările supărătoare ale unor ansambluri și cartiere, repetarea aceluiași soluții amenință identitatea unor localități. Necesitatea de a ieși din mecanicism intelectual, ieșirea din monotonie devine o problemă socială importantă. Despre această monotonie, despre lipsa de varietate în soluțiile arhitecturale, despre despersonalizare, despre cauze și remedii ne-am propus să discutăm cu tovarășii profesori Marcel Locar și Octav Doicescu, vicepreședinți ai Uniunii arhitecților.

LICHIDAREA MONOTONIEI, O PREOCUPARE GENERALĂ A ARHITECȚILOR DIN ȚARA NOASTRĂ

Interviu cu prof. arh. MARCEL LOCAR

— La Congresul al IX-lea al partidului și, recent, la Plenara C.C. al P.C.R. din 27-28 iunie 1966 s-a subliniat necesitatea îmbunătățirii arhitecturii noilor construcții, necesitatea lichidării monotoniei stilului arhitectonic. Oamenii muncii, partidul și statul cer proiectanților și constructorilor — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntul de încheiere a Plenarei — «să lărgescă diversitatea soluțiilor, valorificînd mai bine tradițiile naționale și caracteristicile specifice ale diferitelor regiuni ale țării, precum și cuceririle arhitecturii mondiale contemporane». Ce rezultate pozitive au fost

obținute în rezolvarea acestor probleme și ce acțiuni viitoare sînt preconizate?

— Elaborarea unor principii generale călăuzitoare, a unei clarificări teoretice privind cele mai valoroase soluții menite să elimine aspectele negative în aplicarea tipizării, monotonia, șablonizarea — preocupă în prezent marea masă a arhitecților din România. Studiarea atentă a documentelor de partid, îndrumarea permanentă primită din partea conducerii de partid și de stat au permis institutelor de proiectare să întreprindă în ultimul an o serie întregă de acțiuni valoroase. În domeniul construcțiilor de locuințe, în ceea ce privește diversificarea acestora, studiile din ultima vreme propun lărgirea sensibilă a gamei de tipuri de apartamente. S-a ținut seama de factorul demografic, geografic și de structura familiei, de necesitățile și dorințele populației, beneficiara principală a fondului de locuințe. Se preconizează, de

(Continuare în pag. 10)

asemenea, în scopul obținerii unei mai mari diversificări în compoziția ansamblurilor, o varietate a regimurilor de înălțime. O varietate în aspectul general al ansamblurilor o va oferi — credem — și recenta reglementare a construcțiilor de locuințe ce vor fi realizate prin mijloacele proprii ale cetățenilor avînd sprijin din partea statului prin acordarea de credite, atribuire de terenuri și alte avantaje. În realizarea acestor locuințe se va folosi în mai mare măsură tipul de construcție individuală cu unul sau două nivele, temă ce permite o mai mare varietate arhitecturală. De asemenea, prin folosirea valoroaselor tradiții ale arhitecturii românești, prin legarea și împletirea acestora cu sistemele constructive contemporane au rezultat câteva realizări prețioase. Citez în acest sens Casa de cultură de la Suceava — autor: arhitect Nicolae Porumbescu — un proiect pe care îl consider remarcabil, în care s-au valorificat subtil elemente specifice regiunii și stilului general al arhitecturii românești. Asemenea rezultate fructuoase — precum și carențele care mai persistă — vor fi discutate pe larg în cadrul unor dezbateri organizate pe cercuri, filiale și în cele din urmă într-o plenară pe țară a Uniunii arhitecților. De asemenea, prin înființarea Consiliului Național al Cercetării Științifice, cercetarea consacrată problemelor de arhitectură și urbanistică cunoaște o mai mare amploare. Poate ar fi necesar ca în etapa actuală, în condițiile proiectării și executării unui volum sporit de locuințe, în condițiile creșterii calității și confortului viitoarelor construcții, să se înființeze un institut de cercetare profilat pentru problemele de arhitectură și sistematizare.

— În ultimul an presa a semnalat prin intermediul unor articole semnate de diferiți arhitecți procedura complicată a avizării proiectelor. Ce măsuri de simplificare au fost sau vor fi aplicate?

— În prezent este în curs de revvedere actul legislativ prin care se reglementează întregul proces al avizării. S-au propus unele simplificări, unele comasări de faze pentru creșterea competenței și inițiativii organelor locale. Se studiază în același scop îmbunătățirea condițiilor în care se desfășoară munca de proiectare și introducerea a unor măsuri de stimulare a creației arhitecturale, menite să încurajeze originalitatea și calitatea inițiativelor personale.

— Vă rugăm să vă referiți la câteva dintre cele mai valoroase realizări în domeniul construcțiilor de locuințe. În

PIATRA-NEAMT. Industrializarea socialistă a frumoasei localități din nordul Moldovei prin plasarea în teritoriul preorășenesc a marilor uzine de la Săvinești și Roznov a influențat puternic și dezvoltarea ei urbanistică. Noile ansambluri de locuințe, blocuri și case individuale au schimbat structural fața orașului. În 1980, cînd vor fi încheiate lucrările de sistematizare, Piatra-Neamț va găzdui aproximativ 80 000 locuitori. Localitatea — ne declară specialiștii — va arăta ca un adevărat oraș-grădină, cu un profil arhitectonic original.

ce localități, cine sînt autorii proiectelor și care sînt factorii care determină calitatea acestor ansambluri de locuințe?

— Dintre ansamblurile de locuințe care prezintă aspecte meritorii, voi arăta doar cîteva: ansamblul Balta Albă, București, proiectat de un colectiv mai mare de arhitecți, se impune prin varietatea tipurilor de apartamente și secțiuni, prin folosirea cu măsură și echilibru a culorilor și diferitelor materiale de finisaj în elaborarea fațadelor. Se remarcă apoi etapa realizată în ultimul an în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, prin înscrierea construcțiilor în relieful și arhitectura generală a localității, prin dotările orășenești. Cartierul Drumul Taberei din București — autori: arh. Hariton Dinu, Colea Gh., Rula Constantin etc. — se impune atît în ceea ce privește soluția de sistematizare, cît și prin modul în care au fost realizate compunerea și varietatea clădirilor de locuit și a complexelor comerciale. Ansamblul Ceair din Pitești — autor: arh. Dan Prodescu — modifică favorabil intrarea în oraș dinspre București, în special în realizarea ultimei etape, la care, prin compunerea creatoare a secțiunilor, prin utilizarea cu discernămint a materialelor variate s-a creat un aspect agreabil. Blocurile de locuințe din str. Dragalina, Cluj — autor arh. Carmen Irimia — se remarcă prin încadrarea judicioasă a clădirilor în relieful terenului, prin amenajarea teritoriului cu spații verzi și pergole. O varietate a soluțiilor arhitecturale, calitate în execuție și înscriere armonioasă în cadrul natural și în peisajul nou creat cunosc și ansamblurile: Parc-Floresca, București — autor: arh. Victor Agent; blocurile de locuințe și spații comerciale din piața gării Nicolina, Iași — autor: arh. Nicolae Vericeanu; ansamblul de locuințe din bd. Tomis, Constanța, etapa a doua — autori: arh. Ion Răducanu și Emilia Crăciun.

TG. MURES. Arhitectura noilor construcții, integrate în mijlocul vechilor ansambluri de locuințe, a ținut seamă de specificul local. Învelitorile din țigla smălțuită ale noilor construcții, similare cu cele ale construcțiilor monumentale ale Palatului cultural și Sfatului popular regional, dau un aspect deosebit și caracteristic frumosului oraș de pe malul Muresului.

— În ce măsură tehnica construcțiilor de locuințe, industrializarea acestora satisfac dorința arhitecților de a lărgi mereu diversitatea soluțiilor creatoare?

— Problema artă-tehnică se pune nu numai la noi ci și în întreaga lume și constituie obiectul unor largi dezbateri. Într-adevăr, industrializarea construcțiilor poate constitui o sursă a monotoniei dacă mijloacele tehnice nu sînt aduse în slujba creației arhitecturale. Trebuie să ținem seama că, în condițiile creșterii volumului de construcții, industrializarea se impune ca o necesitate obiectivă. Rămîne ca arhitecții să găsească calea realizării unei arhitecturi valoroase, specifice țării noastre, utilizînd în același timp cuceririle tehnicii moderne.

DRUM LARG AFIRMĂRII STILULUI PERSONAL ȘI INVENTIVITĂȚII, REALIZATE ÎN SPIRITUL EPOCII NOASTRE ȘI A TRADIȚIILOR NAȚIONALE

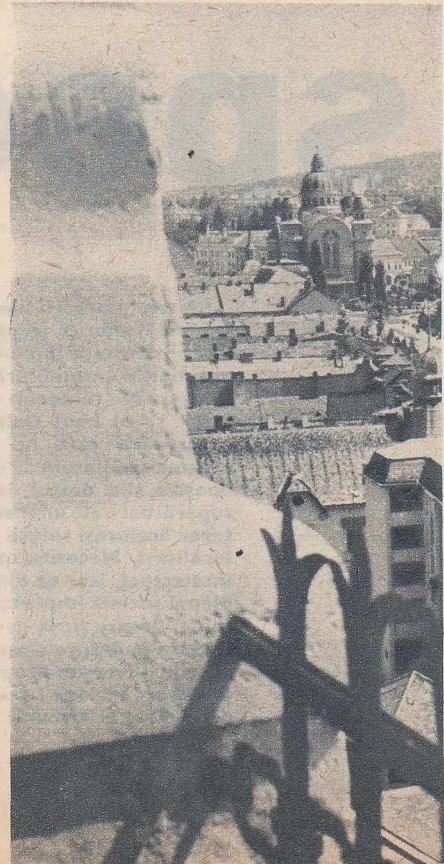
Interviu cu prof. arh. OCTAV DOICESCU

— Chestiunea nu e nouă și se pune și la noi, ca în alte țări care construiesc intens. A aborda problema monotoniei în urbanism și arhitectură înseamnă a vorbi despre foarte multe alte aspecte. Specificul unui oraș îl compun în primul rînd factorii geografici: așezarea lui, rigoarea sau lenea din structura lui, coeziunea și ordinea construcțiilor lui, simboluri ale unor idei esențiale istorice, ale unor tradiții și aspirații permanente în viața societății care l-a creat și l-a continuat. Ce adăugăm noi astăzi reprezintă cu

totul alt conținut omenesc, alte posibilități, altă forță creatoare în organizarea societății. Prin comparație este firesc să fim puțin descumpăniți, obișnuiți cu orașele noastre în care nu se întimpla mare lucru într-o viață de om. Dorim să stăpînim această nouă forță, să ne regăsim în interiorul acestor noi tehnici urbane și arhitecturale; să cunoaștem cu alte cuvinte, vechiul oraș, care sînt bunele obiceiuri locale, care sînt preocupările permanente, cum se desfășoară viața veche și nouă etc., etc., sau tot ce ar putea să constituie un miez de gândire pentru proiectarea urbanistică și arhitecturală: geografie, hidrologie, psihologie, sociologie, istorie, economie etc.

— Conșiderați deci că există o rămînere în urmă a cercetării și a problemelor teoretice ale urbanismului și arhitecturii în raport cu dezvoltarea practicii societății noastre și a potențelor ei.

— Da. Cred că una din sarcinile importante și imediate ale activității noastre

În acest domeniu este să analizăm ceea ce am făcut bine și mai puțin bine. Avem nevoie de sinteze ale activității noastre, ale experienței dobândite, și nu numai a experienței noi, ci și a experienței vechi. Am ajuns într-un punct de unde pentru a putea merge mai departe, în același ritm ca până acum, avem nevoie de mai multă pondere și permanențe estetice în soluțiile ce vor trebui adoptate. Directivele celui de-al IX-lea Congres al partidului și sarcinile trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 27-28 iunie subliniază necesitatea îmbunătățirii continue a condițiilor de locuit ca una din problemele importante ale planului de dezvoltare economică, dar invitat în același timp și la ridicarea pe o treaptă superioară a creației arhitecturale și urbane.

— Se vorbește astăzi foarte mult despre raportul tehnică-artă în arhitectura contemporană.

— Teoria arhitecturii moderne cunoaște metode opuse în perfectarea operei arhitecturale. Funcționalism tehnic și obiectivist sau individualism subiectiv până la plastică pură.

— Care ar fi după părerea dumneavoastră raportul dintre cele două componente ale arhitecturii?

— Nu se poate credita fără rezerve una din aceste două concepții. Slăbiciunea lor rezidă tocmai în faptul că absolutizează fie o latură, fie alta, plasându-se în extreme. Componentele arhitecturii, tehnica construcției și funcțiunea utilitară, care sînt obiective, sînt preluate și interpretate «personal» în cadrul obiectului construit. Activitatea arhitecților trebuie privită din punctul de vedere în care primordial este aspectul utilitar economic ca o necesitate imediată. Arhitectura noastră din ultimii 7-8 ani se definește prin acest caracter realist. Latura tehnică a profesiei noastre, a întregii activități de proiectare și construcție, s-a impus, după părerea mea, cu precădere. Numai așa au fost posibile realizările noastre, care au confirmat arhitectura ca un fenomen social. Specialiștii străini care ne-au vizitat țara în ultima vreme au confirmat valorile pozitive ale activității noastre. Indicația Directivei: «Se va lărgi gama tipurilor de apartamente, concomitent cu diferențierea tipurilor de blocuri de locuințe, se vor îmbunătăți suprafața utilă a apartamentelor și a gradului de finisaj și de echipare» lărgeste posibilitățile cerute de problemele expresiei arhitecturale.

— Internaționalizarea soluțiilor arhitectonice și a metodelor de construcție exclude oare atitudinea creatoare, neșablonată?

— Pot să vă întreb și eu: de ce ar fi internaționalizate? Sinteza între tradiție și contemporaneitate se poate exprima în continuare prin factori particularizați la fiecare oraș existent. Dezvoltarea impetuoasă a potențialului tehnico-material va da suplețe gândirii constructorului și creatorului. Un singur exemplu: macarale care transportă elementele prefabricate sînt rigide și obligate să rămînă multă vreme într-un singur loc; lucrul acesta și altele asemănătoare împiedică stăpînirea creației la măsura omului. Tehnica construcțiilor va deveni în scurtă vreme mult mai flexibilă. Nu vreau să spun nici pe departe că originalitatea, variația sau personalitatea creatorului este condiționată numai de apariția unor noi procedee tehnico-materiale. Unitatea de locuit, repetată în serie, înghițată de blocuri cu fațade stereotipe și înălțimi egale, tipizarea extremă pînă la gîndire tipizată reprezintă și o dovadă a lipsei de spirit evolutiv. Nu aceasta este din punct de vedere social cea mai sensibilă carență

a unora dintre noile cartiere. Luați un locatar dintr-un asemenea bloc și mutați-l într-un apartament identic, dintr-un bloc identic, plasat spre centrul orașului, și omul nu va mai avea de făcut prea multe obiecții.

— Vă referiți la marea distanță care separă tinerele cartiere de inima orașului?

— Distanța... poate fi scurtată prin dotarea la timp a acestor noi ansambluri cu toate cele trebuincioase: așezăminte social-culturale, unități comerciale, terenuri de sport și de joacă etc. Puterea coeziunii sociale și a tradiției îl fac pe cetățeanul nostru să caute punctele urbane de maximă aglomerație. Orașul trăiește prin condensare, nu prin străzi dezmembrate. Tocmai de aceea tradiționalul «corso» sau piața principală cu aglomerările lor specifice constituiau ideea de bază în jurul căreia gravita pe vremuri gîndirea creatoare a constructorului.

— Considerați, așadar, că în actualele schițe de sistematizare reeditarea străzii principale ar fi de bun augur?

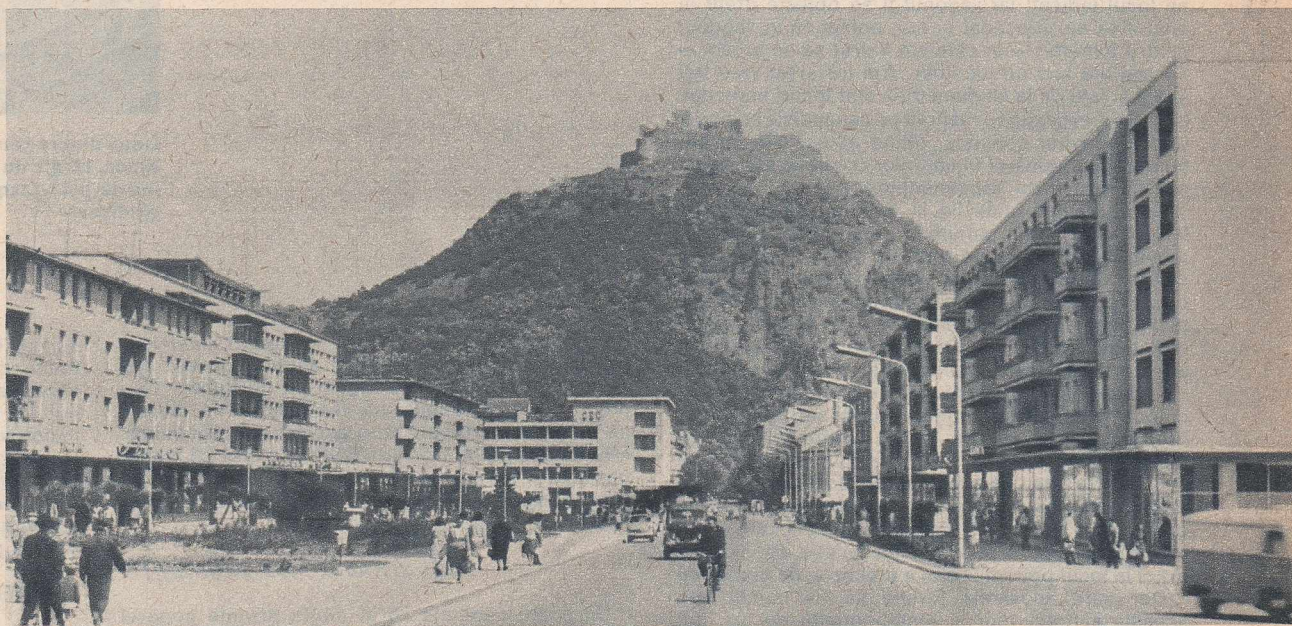
— Nu chiar așa. Strada reprezintă totuși o «ordine» a tuturor. Ea este însăși

etc. și, pînă la sfîrșit, fenomen de creație. Credeți că în proiectarea marilor ansambluri și-ar putea da concursul specialiștii și din alte domenii de activitate?

— Pentru găsirea unor soluții cît mai corespunzătoare, o împletire a muncii arhitectului cu cea a sociologului, economistului, tehnicianului este necesară.

— Cum apreciați munca de valorificare a vechilor clădiri cuprinse în aria proiectelor de sistematizare?

— Păstrarea unor construcții vechi și integrarea lor în noile ansambluri pot da acestora din urmă un plus de personalitate. Mai mult decît atît: nota lor pregnantă, stilul lor caracteristic pot fi preluate cu tehnici noi în noile construcții, printr-o judicioasă interpretare artistică, prin sinteze creatoare. De aici însă și reversul medaliei: absolutizarea tradițiilor, invadarea fațadelor cu motive naționale, exagerările patriarhalizante sînt departe de a fi soluții contemporane. În aceeași ordine de idei, copierea fără discernămint a modelelor străine sînt tot atît de reprobabile. Nu au fost suficient analizați factorii care determină calitățile specifice vechii arhitecturi românești. De asemenea, în construcție și

DEVA. Schița de sistematizare a orașului Deva a pus în valoare cadrul natural, lăsînd vederea liberă spre cunoscuta cetățuie din localitate. Față de vechile clădiri, dintre care cele mai «înalte» aveau 1-2 nivele, noul centru al Devei se impune prin construcțiile sale moderne, prin străzile lui largi, prin armonioasa interferență dintre spațiul construit și cel liber. Orașul cuprinde în prezent peste 1700 apartamente nou construite.

«baza» gîndirii urbanistice, structura nevoilor colective. Menținerea străzilor-coridor, a caselor înghesuite, a aglomerației cu orice preț indică stagnare, nu progres. Orașul actual se caracterizează tocmai printr-o interferență armonioasă a spațiului clădit, a celui liber, o dispunere dinamică a elementelor urbanistice.

— Ce înțelegeți atunci prin revenirea la ideea străzii principale?

— Utilizarea mai judicioasă a spațiului destinat edificărilor, o mai strînsă coeziune urbanistică obținută prin legarea mai unitară a clădirilor între ele, prin îndeșirea cartierelor dezmembrate, prin dotarea lor, așa cum am mai spus, cu toate cele trebuincioase. Sîntem datorii, cu alte cuvinte, să cultivăm în cadrul ansamblului: omenescul, ineditul, punctele de atracție și surpriză — să facem din marile cartiere de locuințe centre urbanistice și nu orașe-dormitor. Să nu uităm de pildă că nu peste multă vreme Balta Albă va avea 120 000 de locuitori, iar Drumul Taberei 80 000, cît au în prezent Ploieștiul și, respectiv, Tg. Mureș

— Spuneți la început că arhitectura este mai mult decît volume, linii și culoare, că este sociologie, psihologie, istorie

finisaj ar trebui să se întrebuițeze mai mult materialele directe; ceramica, betonul aparent pot constitui factori de personalizare.

— Ce părere aveți despre experiența cartierului «Interbahn» din Berlinul de vest, unde fiecare construcție a fost proiectată de un arhitect diferit?

— Ideea poate fi reținută. Înfrîngerea monotoniei, crearea unui stil autohton contemporan, personalitatea, originalitatea, specificul marilor ansambluri — toate acestea sînt legate, în cea mai mare măsură, de forța creatoare a arhitectului proiectant. Vom putea crea un teren fertil de afirmare simplificînd în primul rînd drumul spinos proiectare-avizare. Din păcate, adeseori decide cel care avizează, iar gîndirea inițială a proiectantului se frînge pe parcurs. Trecerea proiectului prin diverse comisii gîtuie în mod fatal personalitatea autorului. O mai mare autonomie a D.S.A.P.C. ar fi mai mult decît binevenită. Stilul personal, inventivitatea — dușmanii cei mai temuți ai monotoniei, izvorul creațiilor originale realizate în spiritul epocii noastre și al tradițiilor noastre — se vor putea, în felul acesta, afirma din plin.

PRIN ELVEȚIA fără baedeker

În gara Interlaken ne oprim în fața panourilor din care poți afla cu exactitate în care anume punct al peronului se va opri fiecare vagon al trenului ce urmează să sosească. Te interesează, de pildă, un vagon de clasa întâi al trenului de Geneva; te postezi pe locul indicat, iar vagonul ți se oprește drept în față. Așa am procedat și noi, numai că în vagonul pentru fumători — în care am fi vrut să ne urcăm — nu mai era nici un loc liber. Am traversat vreo trei altele și iată că la «nefumători» sînt locuri berechet: abia doi, trei pasageri răsfirați pe canapelele comode. Unii dintre noi constată, oftînd adînc, alții cu satisfacție, că numărul fumătorilor continuă să-l depășească pe cel al «abstinenților».

Garnitura pătrunde lin în oceanul de ceață din fața noastră. Abia pornim și pe șoseaua de alături rămîn în urmă, rînd pe rînd, Buickuri, Chevroleturi, chiar și Jaguaruri: trenul electric gonește cu o sută douăzeci pe oră, dar nici nu-ți dai seama. Aproape toată lumea citește. Călătorii intră în vagon purtînd sub braț teacuri de ziare pe care la coborîre le aruncă; uneori lasă în tren chiar și romanele polițiste.

Trecem pe lîngă vechi castele care par a ne privi cu ochi osteniți de scurgerea multor secole. În calea noastră apar și dispar cetăți bătrîne și hoteluri moderne cocoțate pe virfuri de munte. Alături de ele, printre ele, căsuțele multicolore ale satelor. Casele acestea, castelele, hotelurile, sanatoriile se grupează în acest tipic mediu alpin, ca și cum vreun gigant le-ar fi scos, pe rînd, dintr-o cutie, așezîndu-le exact la locul potrivit. Totul e practic și de bun-gust.

Dar oare adevărata Elveție sînt numai țara aceasta a hotelurilor și restaurantelor de lux, ațit de binecunoscută din prospectele turistice? Un elvețian căruia i-am pus această întrebare avea să-mi confirme că imaginea desprinsă din Baedeker, deși incompletă, corespunde totuși scopului urmărit: umple pînă la refuz faimoasele hoteluri elvețiene. Dar baza existenței Elveției rămîne totuși industria. Muncitorul elvețian este un excelent specialist; urma mîinii sale o poartă orașele, șoselele, uzinele moderne, celebrele produse ale industriei elvețiene și — fără nici o exagerare — orice palmă de pămînt al acestei țări.

«S'IL VOUS PLAÎT!»

Am întîlnit politețea elvețiană nu numai în mediul marilor hoteluri și restaurante, nu numai în locurile frecventate cu predilecție de turiști, ci pretutindeni. Dominique Fabre, scriitor francez, sintetizează în cartea sa despre Elveția («Suisse» — Paris, 1955) politețea locuitorilor acestei țări în patru cuvinte: acel «s'il vous plaît», rostit în toate împrejurările cu aceeași rară amabilitate specific elvețiană. El le răspunde astfel celor ce consideră că politețea elvețienilor este o simplă componentă a așa-zisei «culturi hoteliere», arătînd că este vorba de un produs al culturii în general. Cumperi o cutie de chibrituri? Îți este oferită cu cuvintele de mai sus. N-ai cumpărat nimic? Ești condus pînă la ieșirea magazinului și, adesea, ți se mulțumește în repetate rînduri pentru vizită. Cumperi două ziare? Le primești prinse cu o banderolă de elastic: «Voilà, Monsieur». Să admitem că politețea comercială derivă din «cultura hotelieră». Dar în autobuz o doamnă nu rămîne nici o clipă fără loc: «S'il vous plaît, Madame». Într-un mare magazin, bătrînica din fața mea a uitat să-mi țină ușa; se întoarce spre mine, scuizîndu-se... În autobuze, inscripții: «Vă mulțumim că ați cedat locul unei doamne sau unei persoane în vîrstă». Areori mi-a fost dat să văd

Două dintre cele șase poduri care traversează Rhonul în Geneva, lărgit nu demult pentru a face față circulației. La stînga insula Jean-Jacques Rousseau. Aci, înconjurată de plopi înalți și gînditori.

inscripții categorice, cum ar fi «Strict interzis!». În general ele sînt formulate astfel: «On est prié de ne pas fumer» — Vă rugăm să nu fumați. Ce-i drept, aci s-a întîmplat să văd înscrise în mozaic pe caldarîmul trotuarelor și asemenea «rugămînti»: «Nu se scuipe pe trotuar!» Bănuiesc însă că admonestarea li se adresa tocmai... turiștilor. Concluzia pe care am tras-o din toate acestea este că politețea nu e numai o marfă turistică.

TOȚI STRĂINII SÎNT BINEVENIȚI!

Se poate constata că în multe privințe poporul canteanelor manifestă o anumită neîncredere față de străini, în ciuda turismului care înseamnă venituri considerabile, în ciuda marelui număr de muncitori veniți de peste hotare, care contribuie la bunăstarea Elveției. Imbrăcămîntea, coafura, comportamentul elvețienilor, ca și aspectul de ansamblu al străzii sînt caracterizate de o sobrietate care rezistă cu succes exagerărilor modei venite mai ales de dincolo de Ocean. Literatura «captivantă» apare doar accidental, sporadic în vitrinele librăriilor și chiar dacă la gheretele de ziare găsești aventurile «Sfîntului», romane de spionaj cu binecunoscutele lor coperte în galben și roșu sau mai ales cărțile cu James Bond — constai că prea multă reclamă nu li se face. E drept că pistolarii lui James Bond te amenință de pe afișele cinematografelor, însă cenzura extrem de severă a interzis cu desăvîrșire filmele axate numai pe omucidere sau pe strip-tease.

Odinioară Elveția exporta — în lipsă de altceva — oameni: celebrii ei mercenari, nevoiți să-și câștige piinea jertfîndu-și adesea viața pe cîmpuri de bătălie străine, în războaie purtate între alte țări, patria lor nefiind în stare să le folosească munca. Azi lucrurile s-au inversat. Elveția zilelor noastre (5,8 milioane locuitori) asigură traiul a circa 700 000 imigranți (proportia fiind de un muncitor străin — italian, spaniol, austriac, turc ș.a. — la trei muncitori elvețieni). Ce-i drept, piinea aceasta nu se câștigă ușor. Străinilor le revine munca cea mai dură — în construcții, la turnătorii, în transportul de mărfuri — sau cea mai puțin calificată: ei servesc în cafenele, ei spală vasele în bucătăriile restaurantelor de lux, ei mătură străzile. Societatea nu-i primește în sînul ei, nu le acordă cetățenia elvețiană și nici drepturi politice.

Se pune întrebarea dacă industriașii, constructorii, proprietarii marilor hoteluri ar putea renunța la serviciile muncitorilor străini? Turiștii, acești străini avuți, ar găsi oare același confort, aceleași

servicii impecabile, aceleași autostrăzi perfect întreținute dacă muncitorii din alte țări, acești străini săraci, ar părăsi Elveția? Răspunsul este categoric: nu! Cu toate acestea așa-zisa «Acțiune națională împotriva pătrunderii străine în rîndurile popoului și în țară» duce o campanie zgomotoasă împotriva unor noi imigrări și pentru reducerea cu 30 la sută a efectivului muncitorilor străini existenți. Acțiunea a avut un succes parțial, mîna de lucru străină fiind redusă pînă în prezent cu 5-6 la sută.

CINEMATOGRAFE ȘI «TEATRE DE BUZUNAR»

Biletele de cinema sînt în general scumpe: între 4 și 6 franci. Cu ocazia premierei filmului lui Fellini «Giulietta și fantomele» sala era arhiplină, dar la un spectacol cu «Irma cea dulce» (în care rolul principal este deținut de cunoscuta actriță americană Shirley Maclaine) n-am numărat în sală mai mult de cincisprezece spectatori. Poate că așa se explică faptul că în Geneva sînt ațit de puține cinematografe. În plus, ele oferă — cu excepția simbetei și a duminicii — cîte un singur spectacol pe zi. Mă întreb cum se rezolvă problema rentabilității.

În toată țara doar cîteva teatre mai mari beneficiază de subvenții. Nu sînt bani pentru decoruri noi; repertoriul e în general anemic.

«Théâtre de Poche», Teatrul de buzunar din Geneva prezenta o piesă de Audiberti — de trei ori pe săptămîină — în fața unei săli cu aproximativ 150 locuri.

La Berna, pe Kramgasse, la marginea cartierului bogătașilor, era cît pe ce să cad pe treptele unei pivnițe. Ușa, o trapă oblică, închisă cu un lacăt cît toate zilele. Deasupra, o firmă: «Kleintheater» — Teatrul Mic. Alături, în dreapta, o trapă asemănătoare — intrarea într-un depozit de zarzavaturi. Ceva mai departe, pe aceeași stradă, «Galerie Theater» — despre care cu greu s-ar putea afirma că se «înaltă», intrucit și-a găsit loc tot într-un subsol.

Din strada Postgasse se vede însă bine, pe celălalt mal al Aarului, clădirea gigantică denumită Kursaal: un teatru cu 4 000 de locuri, unde se organizează însă numai concerte de muzică ușoară și spectacole de estradă. Sînt genuri rentabile.

RAID PRIN ORAȘE

Elvețienii sînt foarte mîndri de trecutul lor istoric. E impresionantă grija cu care își conservă străvechile monumente de artă: castele construite pe piscuri de munți sau pe maluri de lacuri ori catedrale multi-

apta, podul Mont
ergues. Între ele,
ă statua marelui

In trei cantoane — Unterwald, Glaris și Appenzel — mai există vechile «Landsgemeinde», adunări populare care se țin în aer liber, votul făcându-se prin ridicarea mâinii. Iată un bătrîn din Appenzel îmbrăcat în costum tradițional, purtînd sub braț sabia care simbolizează trecutele lupte pentru libertate.

seculare. Nu fac excepție nici cartierele vechi ale orașelor. În spatele fațadelor migăloș restaurate ale caselor din «Geneva veche» am găsit apartamente din care nu lipsește nici unul din apanajele confortului modern.

O notă caracteristică în orașele elvețiene este marea număr al băncilor. Conform unor calcule, în Elveția există în total 4 000 instituții bancare, adică una la 1 450 locuitori. Multe dintre ele neavînd nici măcar firme, trecătorul neavizat habar n-are că pașii îl poartă prin fața unei citadele a banului.

Elveția e singura țară din lume în care o lege federală garantează secretul conturilor bancare. Nimeni — nici măcar Consiliul federal — nu poate constrînge banca să divulge un cont. Sistemul elvețian al conturilor de bancă — care nu poartă numele titularului, ci un simplu număr de ordine — a atras de-a lungul timpurilor mulți deponenți, de la Habsburgi și pînă la pătura conducătoare, economică și politică a Reichului nazist. Gestapoul a încercat nu o dată să «forțeze bariera». Agenți ai acestuia s-au prezentat la bănci presupuse a păstra depozite germane secrete sau conturi ale unor oameni exterminați de nașiști și, declarînd că «au uitat» numărul secret al contului, au cerut funcționarului să-l verifice. Aceste trucuri, ca și multe altele la care s-a recurs, au dat însă greș.

La sfîrșitul celui de-al doilea război mondial aliații au pretins oficial băncilor elvețiene lista numerelor secrete ale conturilor naziste dar, invocînd aceeași lege, instituțiile bancare au refuzat net să-i dea curs.

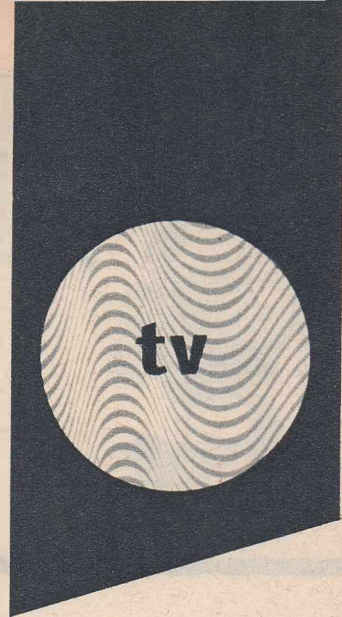
Există în orașele Elveției comori, din păcate prea puțin popularizate de propaganda turistică. Este vorba de valoroasele lor muzee și colecții de artă. Muzeul din Basel, de pildă, are o mare sală Holbein și tot acolo se ascund goblenuri și tapiserii din perioada goticului tîrziu. În cele două săli ale Muzeului din Lausanne (localul este mult prea neîncăpător, s-a plîns ghidul nostru) sînt îngrămădite 1 600 lucrări de pictură, desene, sculptură și stampe din perioada cuprînsă între secolul XVIII și zilele noastre. De o bogăție impresionantă este și colecția reprezentativă de artă modernă a muzeului din Zürich — «Kunsthhaus».

Berna, «bătrîna Bernă», capitala țării și sediul Consiliului federal, nu are cîtuși de puțin aspectul unei metropole aglomerate și vuitoare. Străzi înguste, pietruite, flori la toate ferestrele, magazine de lux, ici-colo firma discretă a cîte unei bănci — iată amestecul de vechi și nou în acest oraș pe jumătate arhaic, pe jumătate modern. Piețele păs-

trează artisticele fîntini lucrute de Hans Gieng în secolul XVI, ca de exemplu «Dudel sockpfeifferbrunnen» — Fîntina cimpoierului — construită în 1545. În centrul orașului, frumoasa și vechea clădire din Theaterplatz, «Hotel de la Musique», a adăpostit cîndva un teatru. Astăzi e restaurant.

Geneva veche de un secol și jumătate se detașează chiar și în suita acestor orașe ale calmului, ale păcii și bunăstării elvețiene. Știința și cultura europeană datorează mulți oameni de seamă micii republici de odinioară, despre care Voltaire spunea: «Dacă îmi scutur peruca, se umple de praf toată țara». În secolul trecut Geneva a fost punctul de întîlnire al marilor gânditori și, de asemenea, un loc de refugiu al emigraților revoluționari sau democrați. M-am oprit adesea la cîte un colț al îngustelor străzi istorice și — în lumina stranie a amurgului revărsat peste casele bătrîne — am privit pietrele tocite ale caldarîmului. Pe aici au trecut poate Chateaubriand și Balzac, Liszt și Wagner, Rousseau și Voltaire, Garibaldi, Jean Jaurès și Romain Rolland, iar cu mult înainte lor, Calvin. În Grande Rue, nu departe de casa natală a lui J.J. Rousseau, mai dăinuie încă și astăzi biblioteca la care Lenin se ducea în fiecare dimineață să studieze. Uite, aici lîngă zid, în dreapta intrării își sprijinea bicicleta. Mă așez la masa la care obișnuia să stea, la restaurantul Landolt, în Place Neuve. O masă de lemn, masivă, pusă pe colț; deasupra ei, copia exactă a vechii lămpi cu petrol. Se pare însă că Elveția nu e cîtuși de puțin mîndră de propria-i ospitalitate. Rar găsești vreo placă memorială care să semnaleze trecerea gigantilor spiritului european, a revoluționarilor siliți să se expatrieze.

Această mică țară a celor patru limbi și 22 de cantoane trăiește o viață plină de contradicții. Sursa acestora este în parte Constituția din 1848, mult discutată în momentul de față. În același timp — contrazicînd contradicțiile — datorită tocmai acestei constituții, cantoanele și-au păstrat obiceiurile seculare, dialectele și privilegiile. Fiecare canton are capitala sa, guvernul său și legile sale. În spatele acestei diversități aparente se află însă un popor unit. Se spune adeseori că Elveția ilustrează formula: «unitatea în diversitate». Elvețienii s-au unit tocmai pentru a salva această diversitate. Unitatea cantoanelor, cu obiceiuri și tradiții atît de diferite, a apărut Elveția secole de-a rîndul împotriva încercărilor imperiilor vecine de a «înghiți» cantoanele unul după altul. Ceea ce nu este puțin.

profesionale

Vrînd să fie «a opta artă», deci o entitate de sine stătătoare, nu un derivat al cinematografului (clasată pe locul șapte), televiziunea își caută căi proprii, originale, de dezvoltare. Multe lucruri sînt de domeniul viitorului. Dar A.B.C.-ul televiziunii a fost scris, și orice slujitor al acestei arte în spe este dator să-l cunoască. Printre căutările, ezitățile și neîmplinirile încă admisibile nu se mai numără de mult cele care derivă din nestăpînirea profesiunii, din nepriceperea de a mînu tehnica transmisiunilor.

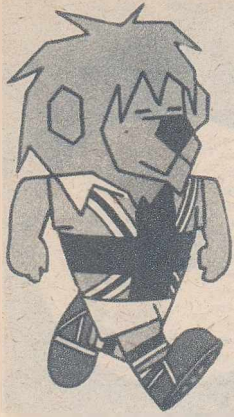
Despre felul cum a fost realizată retransmiterea ultimului concert simfonic al stagiunii s-ar putea vorbi în diverse moduri. Ar fi justificat chiar și reproșul de tratare nerespicioasă a creației beethoveniene. Pentru a asigura o imagine care să nu-i deranjeze pe cei ce ascultă simfonia a noua, ci, dimpotrivă, să le potențeze emoția artistică, regizorul de emisie trebuie să studieze în prealabil partitura dirijorală sau să asiste la repetiția generală și să-și alcătuiască un caiet de regie. Altfel este inevitabil să folosească la întimplare camerele de luat vederi și să realizeze o imagine de-a dreptul supărătoare, antimuzicală.

Unele lucruri par atît de elementare, încît nici n-ar mai trebui să formeze obiect de discuție. Nu e nevoie să fii un profesionist de prim rang al televiziunii, ajunge să nu fii străin de principiile ei cele mai elementare, pentru a nu-l lăsa pe antrenorul de înot să spună: «Priviți cum se face exercițiul de împingere», fără să-i prinzi în imagine pe executații.

Telespectatorul este, în genere, un om deprins să-i respecte și să-i admire pe cei care își îndrăgesc și stăpînesc meseria, oricare ar fi aceștia. În fața micului ecran, el zîmbește satisfăcut de fiecare dată cînd cei ce răspund de emisiunile de teatru sau de cele sportive îi dau o nouă dovadă a conștiințozității și priceperii lor profesionale (care se manifestă, între altele, și prin alegerea judicioasă a participanților la emisiuni; un exemplu recent: invitarea lui Mircea Șepitici în calitate de prezentator al «Dicționarului de personaje»). Cînd însă oameni altminteri foarte respectabili sînt puși într-o postură penibilă pentru că sînt scoși din ambianța specialității lor și li se cere să practice un meșteșug față de care n-au chemare și care nu li se potrivește, telespectatorul are un sentiment de jenă.

Există lucruri care, pur și simplu, «nu se fac». Iată și un exemplu: niciodată, în nici o împrejurare, nu este admisibil la televiziune să se arate cu bățul pe hartă. Și totuși în fiecare seară sîntem martorii unui asemenea exercițiu. Soluția glumeață aleasă pentru prezentarea prognozei meteorologice în teleanunul de seară este mai bună (ar trebui excluse doar degetele pe care le mai vedem, din cînd în cînd, mînuind caricaturile). Dacă pentru buletinul de noapte s-a optat definitiv pentru tratarea gravă, doctă, lipsită de umor, să se renunțe cel puțin la băț. Harta poate acoperi întregul ecran, sorii și norii pot fi fixați dinainte, adăugîndu-se eventual și alte elemente (picături de ploaie, copaci îndoșiți de vînt etc.) pentru că ne-am lipsi cu dragă inimă de zdrăngănitul produs de atașarea lor, iar meteorologul de serviciu poate vorbi și din spatele hărții. Unde era, în definitiv, domnișoara care l-a intervievat pe Philippe Avron? N-am avut plăcerea s-o vedem, ceea ce n-a scăzut nimic din admirația noastră pentru pertinenta întrebărilor pe care le formula. Uneori, din afara cadrului se vorbește chiar mai bine decît în «video».

Și cite n-ar mai fi de spus despre detaliile și liniile mari ale profesiunilor pe care se întemeiază arta televiziunii.

“WORLD CUP WILLIE” atrage toate privirile

Pagini redactate de Ilie GOGA și Paul SLĂVESCU

Iată patru celebri jucători ce vor evolua în Anglia:

Pele (Brazilia)

Bobby Charlton (Anglia)

Iașin (U. R. S. S.)

Facchetti (Italia)

Peste două zile, pe stadionul Wembley din Londra, în uralele tribunelor, se va da lovitura de începere în meciul Anglia-Uruguay ce va deschide turneul final al celui de-al VIII-lea Campionat mondial de fotbal. Famosul stadion din orașul de pe malul Tamisei, adevărat templu al fotbalului britanic, cu vechile sale tribune, cu gazonul său bine tuns, cu publicul său expert în materie, va trăi atunci momentul cel mai emoționant al istoriei sale. La Londra, Liverpool, Birmingham, Manchester și în celelalte orașe totul este de asemenea gata pentru startul în marele maraton fotbalistic ce se va termina la 30 iulie. Anglia, de la mic la mare, și alături de ea întreaga lume sportivă, vibrează la unison în fața acestui «show» încărcat de promisiuni. Fotografiiile lui Pele, Garrincha, Suarez, Bobby Charlton, Facchetti sau Iașin au inundat literalmente paginile ziarelor, vitrinele magazinelor, ecranele cinematografele. Anglia trăiește intens «ora F», ora fotbalului. 1 600 de ziarști, radioreporterii, cinești, fotografi, veniți din cele patru puncte cardinale, îi țin la curent pe cititorii și ascultătorii lor cu cele mai mici gesturi și fapte ale celor 350 de jucători care timp de trei săptămâni vor concentra asupra lor reflectoarele actualității.

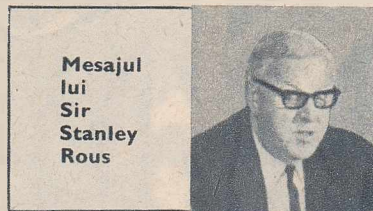
Înainte Campionatului mondial din Chile, Carlos Dittborn, președintele federației de fotbal a acestei țări, spunea: «Noi nu avem aproape nimic, nici stadioane, nici instalații, nici mijloace de transport. Dar vom construi totul — Cupa mondială o poți organiza o dată la 100 de ani». Anglia în schimb avea nenumărate stadioane. Dar erau vechi, demodate. Majoritatea lor fuseseră construite la sfârșitul secolului trecut și numai pentru «locuri în picioare». Federația britanică a fost nevoită să întreprindă o largă acțiune de reamenajare a celor opt stadioane alese să găzduiască turneul final. Arenele n-au fost extinse, cum se procedea de obicei în vederea unor mari competiții, ci, dimpotrivă, micșorate, pentru a se putea construi și câteva tribune noi, cu locuri numerotate. Din acest motiv numai 600 de ziarști din cei 1 600 sosiți în Anglia vor putea lucra la masa presei. Organizatorii au anunțat că la cele 32 de meciuri ale campionatului vor putea asista 2 400 000 de spectatori, cifră record în materie de public la Cupa «Jules Rimet». Succesul de casă este, oricum, asigurat. Se prevede un beneficiu de 1,5 milioane lire sterline, incluzând, bineînțeles, reclama, drepturile de televiziune etc.

Campionatul mondial se desfășoară așadar în luna iulie. Cine cunoaște mentalitatea britanică se poate întreba desigur cum de au acceptat englezii să se joace fotbal la ei într-o perioadă când crichetul și cursele de ogari sînt în plin sezon și au dreptul exclusivității? N-a fost ușor, dar pînă la urmă Stanley Rous, abil diplomat, a putut să învingă rezistența spiritelor mai conservatoare din federație. Aceștia s-au consolat probabil, spunîndu-și că dacă Anglia nu va câștiga, vor găsi scuze, zicînd: a fost un fotbal jucat de echipe străine într-o perioadă de «holidays».

Un singur lucru n-au reușit organizatorii. Să schimbe calendarul curselor de ogari! Așa se explică faptul că unul din meciurile grupei A (Londra), programat la 15 iulie, se va disputa la White City și nu la Wembley (unde vor avea loc toate celelalte). Marele stadion va fi rezervat în acea zi... curselor de cîini.

Dar indiferent de aceste mai mari sau mai mici curiozități britanice, pentru gazdele actualului Campionat mondial de fotbal îmbracă o semnificație deosebită și suscită un interes uriaș, fiind primul, din cele opt de pînă acum, organizat chiar în patria fotbalului. Conștientă de tradițiile sale sportive, mîndră de trecutul și prezentul fotbalului său, Anglia s-a pregătit timp de 4 ani și speră să fie la înălțime.

A opta cupă mondială de fotbal nu va cunoaște poate entuziasmul frenetic al multilor explozive de la Maracana, nici confortul stadioanelor elvețiene sau exotismul arenelor chiliene. Cupa mondială 1966 va fi în schimb o cupă tipic englezească.

Mesajul
lui
Sir
Stanley
Rous

FÉDÉRATION INTERNATIONALE DE FOOTBALL ASSOCIATION

115 Ludbrooke Road
London W.11
PARK 4113

The President

17th June, 1966.

The Editor in Chief,
Flacăra,
București
Piața Ștefaniei Nr. 3

Dear Sir,

I am pleased to learn that "Flacăra" is about to publish a series of articles about the World Cup to be played in England in July, 1966, and send you the following message for your magazine.

I hope that the matches will provide immense enjoyment for all those who are privileged to see the games, the millions who will watch it on television or listen to the reports on the radio.

This tournament, I am sure, will greatly encourage many more young people to play association football and if the games reach a high standard, cause many to watch it for its leisure time occupation.

Yours sincerely,

Stanley Rous

Stanley Rous

Stanley ROUS

NOUĂ SECOLE DE FOTBAL

Jocuri asemănătoare cu fotbalul s-au practicat încă de pe vremea vechilor mandarini, în China, în Egiptul faraonilor, în Creta și sub zidurile Colosseumului din Roma. Dar fotbalul contemporan rămîne totuși o invenție englezească.

În anii îndepărtați ai nașterii lui, fotbalul în Anglia prezenta un tablou cît se poate de pestrît. Cîte orașe și sate, tot atîtea genuri de fotbal. De multe ori jocul se confunda cu folclorul și obiceiurile tradiționale. Varietatea cea mai răspîndită a jocului de fotbal în Anglia evului mediu a fost așa-numitul «fotbal al multîmilor». Jocul era în sine o neînchipuită învîlmășeală, care cel mai adesea se transforma într-o încăierare generală. Dacă ținem seama că străzile orașelor și satelor serveau drept «teren», ne putem da seama lesne pentru ce acest joc și-a atras dizgrația unor cîrmuitori ai Angliei. În anul 1314 regele Eduard al II-lea a interzis jocul de fotbal pe străzile Londrei, emițînd un decret în care se spunea: «Dat fiind faptul că în oraș se creează multe dezordine din cauza jocului cu mingea cea mare, în numele regelui dispunem și interzicem, sub pedeapsa cu închisoarea, să se joace pe viitor fotbal».

În anul 1389 regele Richard al II-lea, reafirmînd interdicția în vigoare, a emis un decret potrivit căruia: «Pe viitor, în locul fotbalului, cetățenilor regatului li se recomandă să se îndeletnicească... cu tragerea cu arcul». Dar nici decretul și nici orice fel de interdicție nu i-au putut opri pe englezi să joace fotbal.

Fotbalul englez din evul mediu oferea un spectacol pe care spectatorii de azi cu greu și l-ar putea imagina. În multe cazuri participau la joc cîte 500-600 de oameni. Meciurile începeau de obicei

într-o piață, cam pe la amiază, și durau pînă aproape de apusul soarelui. Nu existau reguli și nici dimensiuni pentru terenul de fotbal. Cînd auzeau strîgîndu-se pe stradă cuvîntul «match» han-giîi, îngroziiți, trăgeau obloanele.

Iată cum a descris un cronicar al epocii o astfel de întîlnire: «Marțea trecută la Kingstown două cluburi au jucat fotbal. Unul dintre ele se numea «Clubul Tamisa», iar celălalt era «Clubul orașenilor». Echipele au început să joace la ora 11 dimineața și au continuat partida pînă la ora 5 după-amiază. Regula era una singură, și anume: jucătorii trebuiau să conducă mingea prin tot orașul și echipa care o aducea cît mai aproape de locul stabilit cîștiga întîlnirea. După meci cele două echipe s-au cinstit cu whisky într-o ospătărie de pe malul Tamisei». În orașul Ashbourne se juca într-un fel oarecum deosebit. Un pîriiaș despărțea în două această localitate. De aceea și echipele erau numai două: echipa orașului de sus și a orașului de jos. Porțile se aflau la o distanță de 3 mile una de alta. În acest spațiu, peste 500 de persoane loveau o minge confecționată din piele și umplută cu păr provenind din frizerii. Este foarte posibil să nu fi fost numai două porți, ci mai multe. În schimb lipseau cu desăvîrșire liniile de marcare a terenului. Durata jocului era nelimitată, ca și numărul participanților.

La începutul secolului al XIX-lea «fotbalul multîmilor» s-a împărțit în fotbalul propriu-zis și în jocul de rugbi, care a fost și este jucat cu mare plăcere în școlile engleze. Fiecare școală avea reguli proprii de joc. Istoricul regulilor este strîns legat de școlile din orașul Harrow, unde se juca numai cu picioarele, și ale ora-

După echipamentul său bizar e greu să recunoașteți un jucător de fotbal în accepția contemporană a cuvîntului. Dar acesta din fotografie e un fotbalist de la răscrucea secolilor XIX-XX.

șului Rugby, unde se juca numai cu mîinile. Aceste școli erau în dispută și în ce privește forma mingii. Prima era pentru mingea rotundă, cea de-a doua pentru mingea ovală.

La 26 octombrie 1863 reprezentanții a 11 cluburi de fotbal s-au întrînit în taverna Freemason de pe marea Stradă Verde a Londrei pentru a pune bazele unei asociații și a se considera fotbalul și rugbiul ca jocuri total diferite. O delimitare mai precisă între fotbal și rugbi s-a făcut la 6 decembrie 1863, considerată ca ziua de naștere a fotbalului modern. Pentru prima oară regulile prevedeau că nici un jucător nu poate alerga cu mingea în brațe. Dar deosebirea dintre fotbalul de atunci și fotbalul modern era însemnată: porțile nu aveau bara transversală și nu erau prevăzute cu plasă. Numărul jucătorilor pe teren se schimba mereu. Fotbalul avea un caracter pur ofensiv. Echipele se aliniau într-un sistem care ar putea fi formulat astfel: un portar, doi apărători și opt înaintași, deci o «geometrie» inversă față de sistemele de astăzi. Esența jocului era driblingul. Asul echipei era considerat acela care putea să stăpînească mingea mai mult și să păcălească mai mulți adversari. Acest stil de joc a durat pînă în anul 1873, cînd două cluburi din Glasgow au făcut o uimitoare demonstrație de pase. Din acea zi fotbalul a devenit un joc de echipă. În acel an a avut loc și prima întrînire internațională din istoria fotbalului, întrînire care a opus reprezentativele Angliei și Scoției. Dar nici una dintre echipe n-a reușit să marcheze vreun gol. Se pare că în acel meci s-au pus și bazele sistemului de apărare beton

(sau, poate, celor ale ineficienței atacului)...

Spectatorii de astăzi s-ar fi distrat copios pe seama echipamentului folosit de jucătorii din acea vreme. Fotbaliștii apăreau pe teren în chiloți lungi care ajungeau dincolo de genunchi, purtînd sepci și jachete viu colorate. Primii profesioniști ai fotbalului au fost scoțienii. Un impresar din Lancashire a adus la Darwen 30 de jucători de fotbal din Glasgow, care au format prima echipă profesionistă. În sfîrșit, în anul 1891 a fost introdusă lovitura de pedeapsă (penaltiul) care era bătută de la o distanță de 12 iarzi (aproape 10,97 m). Spațiul de pedeapsă avea o configurație complicată, formată din două circumferințe cu raza de 6 iarzi. În anul 1903 acest spațiu a luat forma dreptunghiulară.

Înainte de a împărtăși lumii secretele jocului descoperit de ei, englezii deveniseră maeștri în acest sport. Cînd alte națiuni au început să practice jocul de fotbal, «insularii» aveau un avans de 40 de ani.

La începutul secolului XX și cîteva decenii după aceea țările Europei considerau fotbalul ca o știință ai cărei profesori incontestabili erau englezii. Aceștia din urmă au consimțit să invite o dată pe an un adversar european pe care-l credeau demn de interes. Germanii au fost primii continentali care au călcat un teren englezesc. În 1901 selecționata lor a «incasat» un 12-0 la Londra și un 10-0 la Manchester. Șapte ani mai tîrziu englezii primeau invitația de a ieși prima oară dincolo de granițele Albionului pentru a întrîni Austria. Rezultatele au fost concludente: 6-1 și 11-1 pentru Anglia. În acest debut impresionant figurează și un succes contra Franței la scorul de 20-0, pe care numai spectatorii de rugbi îl puteau înțelege. Fotbalul britanic și-a consolidat avansul între cele două războaie mondiale. La Londra, în 1931, faimosul portar Ricardo Zamora s-a întors de șapte ori pentru a scoate mingea din plasa echipei spaniole. Este adevărat că era vorba de o revanșă, pentru că la 15 mai 1929 Anglia suferise la Madrid prima înfrîngere din cariera sa (4-3). Iar în 1937 a fost nevoie de o senzațională performanță a foarte tînărului, pe atunci, Stanley Matthews, pentru ca Cehoslovacia să nu forțeze un joc egal la Wembley. În ultimul minut al jocului, cînd scorul era 4-4, extrema dreaptă a Angliei l-a bătut

pe Planicka cu un șut imparabil. Cel de-al doilea război mondial a influențat însă mult dezvoltarea fotbalului britanic, lipsit timp de cinci ani de contacte internaționale. În 1950, la Wembley, Iugoslavia avea onoarea de a obține primul meci nul (2-2) într-o întrînire a unei alte reprezentative cu cea a Angliei pe teren britanic. Apoi, la 25 noiembrie 1953, 100 000 de spectatori au asistat la sfîrșitul unei legende: pentru prima oară, pe terenul său, Anglia pierdea un meci internațional: 3-6 în fata echipei Ungariei. Acest meci dovedea că metodele de joc evoluau și că faimosul sistem WM, inventat de Chapman, începea să aparțină trecutului. Timp de trei ani echipa Angliei rămîne în eclipsă, suferind în deplasare numai înfrîngeri: 1-7 cu Ungaria, 0-5 cu Iugoslavia, 0-3 cu Italia. Anglia nu mai era o echipă invincibilă.

Și totuși ea figurează printre favoritele Campionatului mondial din 1966. Conducătorii fotbalului englez și-au dat seama că tactica fidelă unor principii considerate de neschimbat nu mai poate supraviețui. Antrenorii englezi, și în special Alf Ramsey, căruia i s-a încredințat pregătirea selecționatei pentru mondiale, au început să studieze și să adopte noile sisteme ale fotbalului modern. Echipe de club ca Manchester United, Liverpool, Leeds, Everton au imaginat tactici noi. Amatorul de joc tipic englezesc nu va mai recunoaște în echipa lui Ramsey fotbalul său de fiecare sîmbătă. Jucătorii nu mai sînt așezați simetric, extremele nu sînt doar mașini de centrat. Desigur, s-au păstrat pasele lungi și puternice, «tackling»-ul neîndurător, dar într-o țesătură nouă, ce permite mobilitate și fantezie.

În momentul de față Federația britanică grupează 32 000 de echipe cu un efectiv de aproape 1 000 000 de jucători, dintre care 7 000 de profesioniști care depind de Liga de fotbal. Se știe că, în Italia, în Spania și în alte țări cu fotbal profesionist, cei mai buni jucători sînt concentrați în cîteva cluburi. Ne întrebăm ce s-ar întîmpla dacă în Anglia nu ar fi răspîndiți în atîtea echipe și mai ales dacă Scoția, Tara Galilor, Irlanda de nord ar accepta ca jucătorii lor cei mai buni să formeze împreună cu Anglia o singură echipă? Un englez ar răspunde că e ceva imposibil. Și acest lucru l-am remarcat cu prilejul meciului din 1963 dintre echipa Angliei și «Restul lumii», cînd scoțienii Baxter și Law au fost cei mai aprigi adversari ai englezilor.

Campionatul mondial a stimulat în Anglia un enorm efort publicitar pentru vinderea produselor care poartă emblema «Willie».

Billy Wright, jucătorul englez cu cele mai multe selecționări în echipa națională, a fost angajat de studiourile de televiziune A.T.V. să urmărească și să comenteze meciurile campionatului mondial.

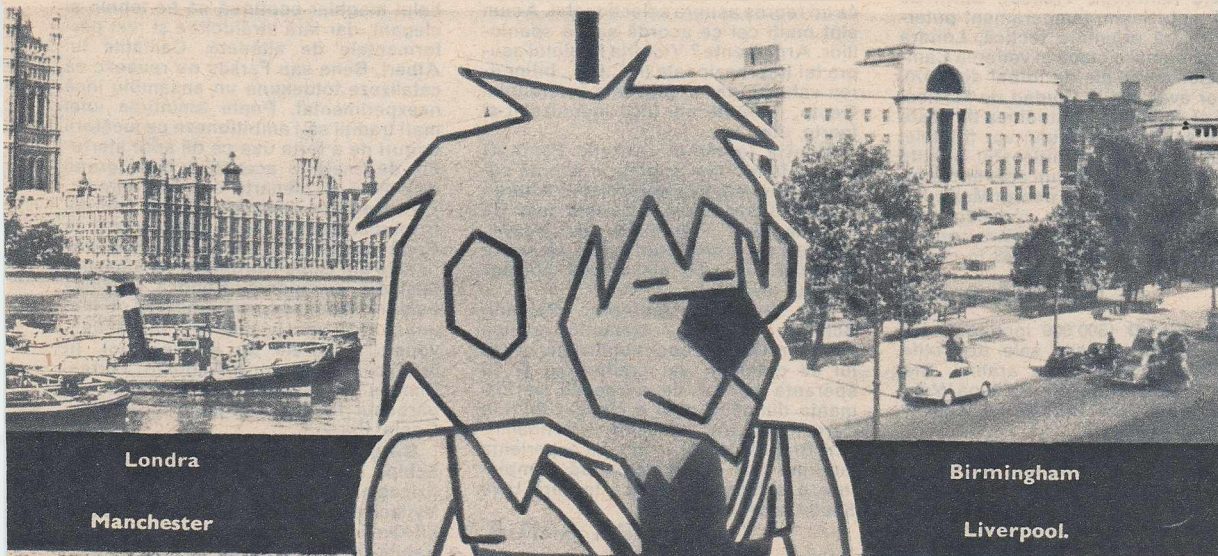
MARK TWAIN ȘI CUPA FURATĂ

Volatilizarea Cupei «Jules Rimet» a fost un mister pentru poliția londoneză, dar nu pentru căleșul Pickles, care a adulmecat trofeul într-o grădină din cartierul Horwood.

În prima clipă descumpăniți, organizatorii turneului final au și comandat o copie a cupei, căci în Anglia există o experiență tristă a trofeelor originale dispărute. Cupa Angliei, de pildă, se dispută, încă din 1895, pentru o... copie! În acel an au jucat finala două echipe din Birmingham: Aston Villa și West Bromwich Albion. Municipalitatea, încântată de succesul echipelor locale, a expus cupa originală, care apoi a dispărut și n-a mai fost niciodată regăsită.

Un episod asemănător s-a întîmplat în 1907, la faimoasele curse de cai de la Ascot. Derbiul anului a fost cîștigat de calul englez The White Knight, dar cînd să i se înmîneze proprietarului cupa de aur s-a constatat că ea dispăruse. În seara aceleiași zile a sosit la Londra scriitorul american Mark Twain. La banchetul dat în cinstea sa, Mark Twain a declarat sus și tare că nu el a furat cupa, iar comensilor surprinși el le-a răspuns scoțînd din buzunar un ziar de seară londonez care anunța cu litere de-o șchioapă pe pagina întâi: «Mark Twain a sosit — Cupa de aur a dispărut!!!»

Pickles și stăpînul său, David Corbett.

Londra

Manchester

Birmingham

Liverpool.

scenele și actorii

GRUPA I

LONDRA (peste 8 000 000 locuitori), unul din cele mai mari orașe din lume. Sportivilor le evocă celebrele echipe de fotbal Arsenal, Chelsea, Tottenham Hotspur, turneele de tenis de la Wimbledon, întrecerile de canotaj de pe Tamisa. Pe urmele Cupei «Jules Rimet», participanții la mondiale nu vor pierde desigur ocazia să viziteze celebra catedrală Westminster, unde în anul 1066 s-a încoronat Wilhelm Cuceritorul, după ce

■ Mecuriile Cupei «Jules Rimet» vor fi televizate în aproape 50 de țări ale lumii, astfel că, după o estimatie aproximativă, 400 000 000 de oameni vor putea vedea la ei acasă fascinantul spectacol sportiv. Televiziunea britanică nu a încheiat contracte numai cu țări din Europa, Africa de nord, Orientul Mijlociu, ci și cu unele mai îndepărtate — Chile, Peru, Argentina, Japonia. Drepturile de televizare au fost cedate pentru suma de 400 000 lire sterline.

■ Programul campionatului are 64 de pagini și a fost editat într-un tiraj de 1 250 000 exemplare a 2,5 șilingi exemplarul.

■ În regulamentul pe care au trebuit să-l respecte fotbalistii brazilieni în perioada de pregătire pentru mondiale figurează și următoarele puncte: «comunicați medicului, imediat, orice semn de indispoziție fizică sau morală»; «jocurile de noroc sînt interzise, ca și vizitarea dancinșurilor și cabaretoarelor»; «fiecare jucător este obligat să țină un jurnal personal care va fi predat selecționarilor după terminarea campionatelor».

■ Beneficiile celei de-a opta cupe mondiale sînt evaluate la 1,5 milioane lire sterline, din care 25 la sută vor reveni Federației engleze. 10 la sută FIFA, iar 65 la sută se vor împărți între echipele participante, pe baza numărului de meciuri și a publicului prezent la jocurile respective.

■ Sid Green, care compune melodiile de inspirație folclorică pentru formația «Beatles», a lansat cîntecul «World cup Willie». Acesta va fi cîntat pe stadioanele engleze în timpul campionatului mondial.

■ Înainte de a pleca în Anglia, Pele și-a comandat 50 de tricouri cu verde și auriu (culorile Braziliei) pentru a putea face față cînt de cînt cererilor admiratorilor.

■ Cei 350 de jucători participanți la campionatul mondial au fost asigurați la Lloyd's pentru suma de 20 000 000 lire sterline. Numai asigurarea lui Pele este de 250 000 lire.

A fost asigurată de asemenea, fiecare meci în parte, împotriva timpului nefavorabil și a altor împrejurări neprevăzute ce ar putea împiedica disputarea partidelor.

■ Printre cei 32 de arbitri chemați de FIFA să «fluier» la mondiale se află și egipteanul Aly Kandy. Fost campion de lupte și box, Kandy este apreciat ca un arbitru foarte sever. Una din deciziile care l-au făcut celebru a fost eliminarea, «în corpore», a celor 22 de jucători în timpul unui meci disputat la Port Said.

Acestea sînt paharele de carton în care se vor servi băuturile răcoritoare pe toate stadioanele, în timpul campionatului mondial.

ostașii săi aduseseră din cîmpiile Normandiei jocul cu mingea numit «la soule», despre care francezii susțin că este strămoșul «soccer»-ului. Lingă catedrală se află și sala unde a fost expusă Cupa «Jules Rimet», furată și apoi regăsită de cățelușul Pickles, care a intrat de atunci în «mitologia fotbalului».

Anglia (antrenor, Alf Ramsey). Echipă tehnică, omogenă, în care scipesc două stele: Bobby Charlton și Jimmy Greaves. În ciuda cheliei sale pronunțate, B. Charlton are numai 28 de ani. El este unul din puținii supraviețuitori ai catastrofei aeriene de la München (1958), în care a pierit echipa Manchester United. Joacă la fel de bine aripă stîngă, inter sau centru. Fratele său, Jackie (fundăș), este și el în lotul englez. Cei doi frați Charlton sînt strănepoții (dinspre mamă) lui Tanner Milburn, centru atacant în echipa Leeds, la începutul secolului nostru. Publicul, condițiile climatice și, se spune, terenul de la Wembley, cel mai moale teren din lume (chiar și pe timp uscat), sînt alte atuuri ale naționalei engleze care, jucînd «at home», pornește mare favorită.

Franța (antrenor, Henri Guérin). A furnizat una din surprizele preliminariilor, eliminînd echipa Iugoslaviei. Gondet, Budzinski, Bonnel, Combin, Aubour reprezintă «la nouvelle vague» (noul val) al fotbalului francez. Suporterii echipei «Cocoșului galic» își amintesc însă cu nostalgie de Fontaine și Kopa, Piantoni și Vincent, care au adus Franței locul trei la mondialele din 1958.

Uruguay (antrenor, Viera). Din anul 1950, cînd Schiaffino și Ghiggia au splurberat visurile braziliene la Maracana, fotbalul urugvayan trăiește din amintiri. Cupa «Jules Rimet» a stat de două ori în vitrinele federației de la Montevideo, dar ar trebui să se împlină o minune ca trofeul să se întoarcă acolo definitiv. Deși fotbalul urugvayan este încă o forță în America de Sud. Penarol a cîștigat în ultimii ani de mai multe ori cupa «Libertadores»; jucătorii de pe malurile La Platte sînt solicitați în Argentina, în Columbia, în Europa. Și totuși ceva nu merge. Poate brazilianul Viera să fi reușit sudarea unei formații în care Sosia, Alvarez, Abbadie rămîn principalii solști.

Mexic (antrenor, Trelles). Spirit de echipă, entuziasm, temperament puternic, dar fără orientare tactică. Londra este însă numai o etapă în vederea Campionatelor mondiale de fotbal din 1970, care vor avea loc la Ciudad de Mexico. Acasă și, în plus, la altitudinea de peste 2 000 m șansele Mexicului vor fi altele. Pînă atunci toate privirile sînt atinse spre Antonio Carbajal, un adevărat erou național. Acesta apără poarta Mexicului pentru a cincea oară consecutiv la mondiale! Are 37 de ani, patru copii și a mai jucat la Londra în 1948 în cadrul Olimpiadei.

GRUPA A II-A

SHEFFIELD (500 000 locuitori). Renumit pentru fabricile sale de cuțite, argintărie și prelucrarea aramei. Stadionul Hillsborough oferă (după Wembley) cel mai mare număr de locuri — 60 000.

BIRMINGHAM (1 250 000 locuitori), al doilea oraș ca mărime al Angliei. Cartea sa de vizită: «orașul unde se fabrică totul, de la acul de cusut la locomotive». Distrus în timpul războiului, centrul orașului a fost refăcut, blocurile noi îi dau aspectul unui oraș modern. Fotbalul rămîne însă credincios vechilor tradiții, potrivit imaginii stadionului Aston Villa, cu zidul său de cărămidă roșie. Nimic nu s-a schimbat din 1887, cînd a fost construit. Cronicarii de fotbal își vor scrie reportajele într-o fostă sală de concert religioase.

Argentina (antrenor, Lorenzo). «O fabrică de fotbalisti», așa a numit Heleño Herrera această țară, gîndindu-se probabil că și el s-a format pe aceleași stadioane care au dat fotbalului mondial pe Guillermo Stabile (El Filtrador), Di

Stefano, Savori, Angelillo, San Filippo, Corbatta, Lustau și, mai recent, Rattin, De la Matta. Buenos Aires are șase stadioane, în care 800 000 de oameni pot vedea concomitent fotbal. Și totuși Argentina n-a strălucit niciodată în cupa mondială. Va reuși de data aceasta? Greu de presupus, deși o calificare în sferturi și chiar în semifinale nu este cu totul exclusă.

Spania (antrenor, José Villalonga). Singura perioadă de glorie a Spaniei în campionatul mondial de fotbal a fost legată de numele fundășului Quincoces, care juca totdeauna legat la cap cu o batistă. În 1934 echipa lui Quincoces a învins cu 3-1 pe cea a Braziliei și a cedat după prelungiri viitoarei campioane — Italia. De atunci Spania a avut o prezență stearsă în Cupa «Jules Rimet». În ultimii zece ani umbra Real Madridului a planat ca un reproș asupra selecționatei. Acum sînt mulți cei ce acordă șanse spaniolilor. Argumente? Victoria Realului asupra lui Internazionale în C.C.E., întinerirea echipei, dar și prezența veteranului Gento, la 32 de ani încă inepuzabil și foarte util.

Elveția (antrenor, Alfredo Foni). O echipă fără nume sonore, o echipă cuminte, harnică, pe care italianul Alfredo Foni a adus-o totuși în turneul final. Ce va face aici? Prizoniera unei tradiții, pentru a nu primi goluri multe, va aplica eventual din nou «le verrou suisse» (lacătul elvețian).

R.F. Germană (antrenor, Helmut Schön). Robustă, rezistentă, echipa vest-germană începe mondialele cu rolul de outsider, dar credem că și cu speranța tainică de a reedita performanța din 1954, cînd a cîștigat titlul la Berna. Cei trei «italieni» — Schnellinger, Bruells, Haller — vin, cu experiența jocurilor tari din «calcio», să completeze o echipă ambițioasă în care Uwe Seeler este vioara întâi.

GRUPA A III-A

LIVERPOOL (750 000 locuitori), unul din cele mai mari porturi din lume. Docurile sale se întind pe o distanță de 40 de kilometri. Echipele de fotbal Everton și Liverpool, ca și formația de muzică ușoară «The Beatles», au sporit celebritatea acestui oraș plin de atracții. Stadionul din Liverpool oferă și o ambianță ceva mai fierbinte care, din pură coincidență, se potrivește și cu temperamentul echipelor ce vor juca aici.

MANCHESTER (670 000 locuitori). Vestit pentru industriile sale textile. Cîț privește stadionul Old Trafford, acesta

a fost martorul unor meciuri de neuitat, jucate de echipa faimosului «manager» Matt Busby.

Brazilia (antrenor, Vicente Feola). Cele două victorii consecutive, repurtate la campionatul mondial, au adus Braziliei un «tricou galben» ce va atrîna greu pe umerii lui Pele și ai tinerilor săi coechipieri. Noile stele, Parana, Silva, Arlindo, Edu, Servilio, pot fi mari talente, dar deocamdată randamentul lor nu este suficient de convingător: 2-1 cu Polonia, 1-0 cu Chile, 2-2 cu Cehoslovacia sînt scoruri ce lasă impresia unor căutări. Sau este numai o stratagemă a lui Feola, care joacă cu cărțile ascunse pentru a-și deruta adversarii? Oricum, Brazilia, echipa «felinelor» împlînzite, deși superfavorită, rămîne cel mai mare semn de întrebare al campionatului.

Ungaria (antrenor, Lajos Baroti). Fotbalul maghiar continuă să fie tehnic și elegant, dar fără strălucirea și nici performanțele de altădată. Calitățile lui Albert, Bene sau Farkaș nu reușesc să catalizeze totdeauna un ansamblu încă neexperimentat. Poate amintirea unei mari tradiții să-i ambiționeze pe jucătorii unguri de a forța ușa ce dă spre sferturile de finală în această a treia grupă care este de departe cea mai tare.

Portugalia (antrenor, Otto Gloria). În ciuda răsunătorului eșec suferit în Cupa campionilor europeni, a eliminării sale din Cupa Portugaliei și a pașilor falși din campionat, Benfica a rămas osatura naționalei portugheze. Toti înaintașii săi vor fi prezenți la rendez-vous-ul cu Pele de la Liverpool. În jurul lui Eusebio vor fi Augusto, Torres, Simoes. Și poate că nu vor lipsi nici bărbosul fundăș Germano și portarul Costa Pereira.

Bulgaria (antrenor, Rudolf Vytlačil). Echipă athletică, cu jucători bine dotați fiziceste, dirzi. Antrenorul cehoslovac Vytlačil a format un «unsprezece» capabil dar inegal. O apărare uneori penetrabilă, lipsa de inventivitate a atacului pot fi compensate de «fenomenul» Asparuhov și subtilitatea lui Iakimov.

GRUPA A IV-A

SUNDERLAND (200 000 locuitori). Industrie de sticlărie și docuri. Stadionul Roker Park (construit în 1900) a fost redus de la 53 000 la 42 000 de locuri, pentru a permite celor care cumpără bilete mai scumpe să stea așezați în loje. «Un stadion modest, dar foarte curat» — îl recomandă un reporter englez.

ÎN 1966 ÎN VITRINA CUI ?

Până acum:
URUGUAY (1930 și 1950)
ITALIA (1934 și 1938)
R.F. GERMANĂ (1954)
BRAZILIA (1958 și 1962).

și fotbalul
 a avut vizionarii săi

Aceștia au fost francezul Robert Guérin și olandezul Willy Hirschmann, care au preconizat la sfârșitul secolului trecut o asociație internațională de fotbal menită să patroneze competiții de anvergură. La 21 mai 1904 a luat ființă, la Paris, Federația internațională de fotbal asociație (FIFA). Anticipând cu aproape jumătate de secol «Cupa campionilor europeni», FIFA lansa proiectul unei întreceri de acest gen. Proiectul n-a devenit însă realitate pentru că în multe țări încă nu se disputau campionate naționale, regulile de joc nu erau însușite uniform, iar întâlnirile internaționale erau rare, deși fotbalul avea nenumărați și entuziaști suporterii încă de pe atunci (o imagine din presa vremii înfățișează o mare de capete pe stadionul londonez Crystal Palace: 114 000 de spectatori la finala cupei Angliei în anul 1901). Abia după primul război mondial visul temerarilor înaintași a început să se înlăture.

fotbalul iese în lume

La 29 mai 1928, cu prilejul Olimpiadei de la Amsterdam, congresul FIFA, prezidat de Jules Rimet, hotărăște organizarea unei întreceri între toate echipele federației afiliate. Cîteva luni mai tîrziu se semnează la Zürich actul de naștere al competiției ce se va numi «Cupa lumii» și a cărei periodicitate va fi de patru ani.

În semn de omagiu pentru cele două victorii olimpice ale Uruguayului (care sîrbătorea în 1930 și centenarul independenței sale), micii țări sud-americane i s-a încredințat organizarea primei ediții a cupei. După traversări ale Atlanticului ce au durat săptămîni întregi, de pe bătrînul continent soseau la Montevideo echipele României, Franței, Belgiei și Iugoslaviei. Și, o dată cu ele, Jules Rimet, purtînd «Cupa lumii» (ce avea să-i poarte apoi numele), o statueta de aur masiv, în greutate de aproape 2 kg și înălțate de 30 cm, opera sculptorului francez Abel Laffleur.

Celor patru echipe europene li s-au alăturat opt echipe sud-ame-

ricane și echipa Statelor Unite. După meciurile preliminare, finala a adus în fața a 90 000 de spectatori pe stadionul «Centenarului» echipele Uruguayului și Argentinei. După ce au fost conduși, uruguayenii au egalat și apoi s-au distanțat prin golurile marcate de Iriarte și Castro (jucătorul cu o mîină amputată). Arbitrul belgian J. Langenus a consemnat la sfîrșitul meciului scorul de 4-2 în favoarea «celestilor».

O creștere spectaculoasă a participanților a înregistrat-o următorul campionat: Roma — 1934. Nu mai puțin de 32 de echipe s-au angajat în întrecere. La Roma s-au întîlnit trei mari portari ai lumii: Zamora, Planicka și Platzer. După preliminarii cu multe incidente (urmărite de milioane de ascultători, datorită primei transmisii radiofonice a competiției), Italia a ieșit învingătoare cu 2-1 în finala disputată cu Cehoslovacia (care eliminase greu cu 2-1 echipa României în care jucau pe atunci Bindea, Dobai, Vogl, Bodola).

Ultima ediție antebelică (Paris — 1938) a reunit 35 de echipe. Austria, cotoplită de Germania fascistă, nu mai putea participa. Celebru Wunderteam aparținea trecutului, Sindelar se sinucisese.

Brazilienii surprind pentru prima oară prin jocul lor spectaculos (celebru Leonidas marchează opt goluri) și obțin medaliile de bronz. Italia, mult mai bună pe plan tehnic decît la precedentă ediție, oferind un adevărat recital prin interii Meazza și Ferrari, învinge în finală Ungaria cu 4-2.

după război

În 1946, la Luxemburg, 34 de federații afiliate la FIFA, reunite în congres, acordă Braziliei dreptul de a organiza a patra ediție a cupei. Cîteva noutăți: construirea la Rio a celui mai mare stadion din lume: Maracana (200 000 de locuri), participarea Angliei pentru prima oară la această competiție și turneu final de patru echipe în locul meciurilor eliminatorii. Toate însă aduc adevărate lovituri de teatru. Maestrul englez (în echipa lor jucau Matthews, Ramsey, Wright, Mortensen, Finney) pierd chiar la debut cu 0-1 în fața mai mult decît modestei echipe a Statelor Unite! În stadionul, pregătit sîrbătorește pentru victoria finală a Braziliei, asis-

tă dezarmat la înfrîngerea senzațională a gazdelor în meciul decisiv cu Uruguayul (1-2). În locul carnavalului grandios, Rio oferea în seara aceea imaginea unui oraș îndoliat.

În Elveția (1954) fotbalul a atins, după părerea specialiștilor, una din culmile spectaculozității sale. Repetînd dramatismul partidei finale din ediția precedentă, Ungaria (care eliminase, în meciurile cu prelungiri dramatice, Brazilia și Uruguayul) se întîlnește cu

Cupa «Jules Rimet».

R.F. Germană și pierde în ultimele cinci minute partida cu 3-2, după ce condusese în primele zece minute cu 2-0! La această ediție s-au marcat cele mai multe goluri (153) și s-au înregistrat cele mai severe scoruri din istoria cupei: Ungaria-Coreea de sud 9-0 și Uruguay-Scotia 7-0.

decesul wm-ului

Suedia. Acolo, în nordicul Stockholm, în primăvara însoțită a lui '58 a început era brazilienilor. Visul acestora de a cuceri supremația mondială, nutrit timp de opt ani, prindea contur în inedită tactică a lui 4-2-4, prin driblingul «diavolului schiop» Garrincha și prin uluitoarea tehnică a adolescentului Pele care, marcînd trei goluri în semifinala cu echipa Franței și două în finala disputată cu Suedia, obținea primii lauri cuvenii celui care de atunci a devenit cel mai celebru jucător din lume. Iar pe Maracana, o enormă statuie a fost ridicată

pronosticuri

MATTHEWS (ANGLIA):
 Anglia, Italia, Brazilia, R.F.G.
NORDHAL (SUECIA):
 Italia, Brazilia, Anglia, Portugalia.
FEOLA (BRAZILIA):
 Brazilia, Anglia, Italia, Argentina.
NETTO (U.R.S.S.):
 Anglia, Brazilia, Italia, U.R.S.S.
VILLALONGA (SPANIA):
 Brazilia, Anglia, Spania, U.R.S.S.
WALTER (R.F.G.):
 R.F.G., Anglia, Brazilia, Italia.
HERRERA (ITALIA):
 Brazilia, Italia, R.F.G., Spania.
SCHIAFFINO (URUGUAY):
 Anglia, Brazilia, R.F.G., Argentina.
HIDEKUTI (UNGARIA):
 Italia, Brazilia, Anglia, Ungaria.
KOPA (FRANTA):
 Anglia, Italia, R.F.G., Brazilia.
LĂPUȘNEANU (ROMÂNIA):
 Anglia, Brazilia, Italia, R.F.G.

pentru a immortaliza momentul în care blondul Bellini, căpitanul echipei Braziliei, purta cupa învingătorilor.

Și, în sfîrșit, iată-ne ajunși în 1962, în Chile, unde jocul dur a făcut multe victime și a denaturat unele partide (italienii au dat tonul). Cehoslovacia realizează o surprinzătoare performanță, ajungînd în finală. Aci însă clasa brazilienilor își spune cuvîntul și aceștia cîștigă net cu 3-1. Pele, accidentat, privește din tribună cum înlocuitorul său, tînrul Amarildo, deschide echipei «Carriocos» drumul către cea de-a doua victorie în Cupa «Jules Rimet».

La Londra, Pele și ai săi vor încerca marea performanță: adjuđecarea definitivă a cupei. Vor reuși oare? Aceasta este doar una din multele întrebări pe care și le pun milioanele de iubitori ai fotbalului din lume, în așteptarea noii ediții găzduite de țara cu un fotbal secular.

Stadionul Wembley din Londra, care va găzdui majoritatea meciurilor, inclusiv finala.

MIDDLESBROUGH (160 000 locuitori). Stadionul acestui oraș, foarte pitoresc și vechi, are 50 000 de locuri și (susțin localnicii) cel mai fin gazon din toată Anglia.

U.R.S.S. (antrenor, Nikolai Morozov). Înaintea Campionatului mondial din Chile, un calculator electronic pronostica (cu un procent de certitudine de 90%) clasarea echipei U.R.S.S. în primele două locuri. Aparatul n-a putut să prevadă însă golul înscris lui Iașin de chilianul Toro de la 40 metri. Se vede însă că deocamdată capriciile balonului rotund sînt insesizabile chiar și «creierelor electronice». Foarte realist și precaut, antrenorul Nikolai Morozov a prevăzut în schimb un program de antrenament care a cuprins în decurs de un an nu mai puțin de 25 meciuri internaționale. Rezultatele au arătat un potențial de joc bun. Iașin, Metreveli, Voronin, Husainov sînt valori cu acoperire într-o echipă de luptă.

Italia (antrenor, Edmondo Fabbri). Țara cu cele mai redutabile cluburi profesionale din lume pune greu pe picioare echipe reprezentative. Este și acesta un paradox al fotbalului modern, constatat de altfel și în Spania, în Portugalia, în Belgia. Explicația? Inflația de vedete. Iată cum Fabbri nu știe nici acum, în ceasul al doisprezecelea, dacă-l va prefera pe Rizzo lui Rivera sau va renunța la amindoi în favoarea lui Bulgarelli. Italia trăiește între teamă și speranță, dorind revenirea «squadrei azzurra» la gloria pe care numai flerul lui Vittorio Pozzo a putut să i-o dea cu treizeci de ani în urmă.

R.P.D. Coreeană (antrenor, Myung Re). Calificarea echipei coreene n-a fost în fond o surpriză. În țările Extremeului Orient fotbalul său este cel mai valoros, iar victoriile asupra echipei Australiei în turneul de calificare de la Pnom Penh, mai mult decît concludente. Înaintașul Pak Sin Din și portarul Li Chen Myand se disting dintr-un lot omogen, ca reale însușiri.

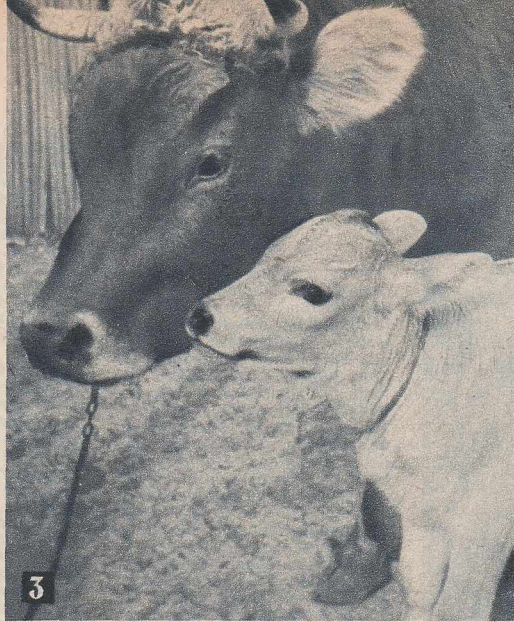
Chile (antrenor, Alamos). Cu patru ani în urmă, la ea acasă, Chile s-a clasat pe locul trei. A fost oare numai avantajul terenului sau fotbalistii de la poalele Cordilierilor sînt de calibrul internațional? Vom vedea la Londra. Lionel Sanchez, cu «stingul» său teribil, cine știe ce surprize pregătește pentru Albertosi și Iașin.

MECANISMUL ȘI PROGRAMUL COMPLET AL COMPETITIEI

La turneul final al campionatului mondial participă 16 echipe. Ele sînt repartizate în patru grupe de câte patru. Fiecărei grupe îi sînt afectate două terenuri situate în orașe diferite, cu excepția grupei 1, ale cărei meciuri se vor disputa toate la Londra. Primele două clasate în fiecare grupă se califică în sferturile de finală.

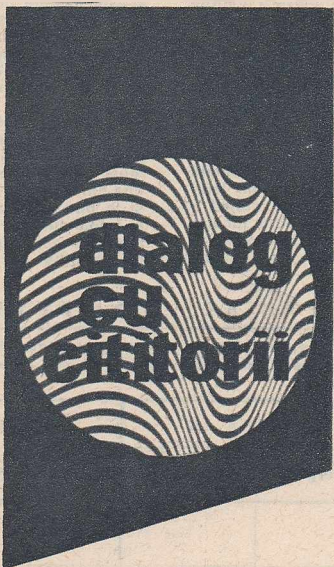
	DATELE	GRUPA 1	GRUPA 2		GRUPA 3		GRUPA 4	
	iulie 1966	Londra	Sheffield	Birmingham	Liverpool	Manchester	Middlesbrough	Sunderland
	Luni 11	Anglia*)						
		Uruguay						
	Marți 12		R. F. G.		Bulgaria*)		U.R.S.S.	
			Elveția		Brazilia		R.P.D., Coreeană	
	Miercuri 13	Franța		Spania		Ungaria*)		Chile .....
		Mexic.		Argentina ..		Portugalia ..		Italia .....
	Vineri 15	Uruguay	Elveția		Brazilia*)		R.P.D. Coreeană	
		Franța	Spania		Ungaria		Chile	
	Sîmbătă 16	Mexic.		Argentina ..		Portugalia*) ..		Italia .....
		Anglia		R. F. G.		Bulgaria		U.R.S.S. ....
	Marți 19	Mexic.	Argentina		Portugalia*) ..		Italia	
		Uruguay	Elveția		Brazilia		R.P.D. Coreeană	
	Miercuri 20	Franța		Spania		Ungaria*)		Chile .....
		Anglia		R. F. G.		Bulgaria		U.R.S.S. ....
Sferturi de finală	Sîmbătă 23							
Semifinale	Luni 25							
	Marți 26							
Meci pentru locul 3-4	Joi 28							
Finala	Sîmbătă 30							

*) Jocurile însemnate cu *) vor fi transmise și la posturile de televiziune din țara noastră.

cititorii fotografiază

1. Arcade — fotografie de Koncz Francisc, Gherla.
2. Peisaj pe Dunăre — fotografie de Maxim Gherasim, Tulcea.
3. Tandrete — fotografie de Bucur Damian, Buzău.
4. Așa arăta locul unde se înalță astăzi barajul Hidrocentralei «Gheorghe Gheorghiu-Dej» de pe Argeș — fotografie de A. Balaban, Pitești.

precizări utile

Primim din partea cititoarei **Mia Steriadi** o scrisoare, ca ecou la scurtul material dedicat creației filozofului umanist francez Montaigne semnat de prof. N.N. Condeescu, prorector al Universității București («Flacăra» nr. 24). Corespondenta noastră face o interesantă completare, arătând că, pe lângă materialul bibliografic despre Montaigne indicat de autorul articolului menționat, se poate adăuga — cităm — «primul volum în traducere integrală de către Mariella Seulescu a «Essais»-urilor, cu un studiu introductiv al acad. prof. Dan Bădărău...» (Lucrarea, apărută în luna mai în Editura științifică, nu putea fi recomandată de autorul articolului publicat de noi, care-l redactase înainte de apariția volumului — nota redacției.)

Pe lângă această prețioasă completare — pentru care îi mulțumim tovarășei Steriadi — redacția noastră adaugă o nouă sursă de informare asupra lui Montaigne: foarte recent a apărut, în Editura pentru literatură universală, în colecția «Clasicii literaturii universale», volumul

«Moralisti francezi», în care sînt cuprinse texte alese din Montaigne, Pascal, La Rochefoucauld și La Bruyère, traduse și comentate de Elena Vianu.

în jurul „cazului g”...

În numărul 24 din 11 iunie a.c., revista noastră a publicat însemnările privitoare la elevul Gabriel R. și la răspunerile care revin tatălui său, ing. Ion R. Înserăm aici cîteva din opiniile unui cititor impresionat de cazul relatat.

«Cred că fiecare părinte, scrie tov. **Th. Mocanu** din Bistrița (str. V. Alecsandri 12), trebuie să citească articolul și să reflecteze asupra comportării lui în familie». Împărtășind părerea că principala răspundere a situației în care se află Gabriel R. revine tatălui său, care a uitat că «are obligația morală de a da propriului său copil tocmai ce este mai important — exemplul personal» — tov. Mocanu conchide: «Sînt rare cazurile cînd copiii nu-și imită părinții». Referindu-se la situația lui Gabriel R., corespondentul nostru spune: «Este

cazul ca tatăl lui să se trezească și să găsească, împreună cu mama copilului, și chiar cu actuala lui soție, cele mai eficiente mijloace de recluziune a copilului».

Lui Gabriel R., Th. Mocanu îi amintește că «mulți copii de vîrsta lui din țările capitaliste muncesc din greu pentru o bucată de pîine», în timp ce el are numai obligația să fie ascultător și să învețe.

o scrisoare bogată în observații

Tov. **Mihai Trăistaru** din Cluj ne ridică în scrisoarea sa o sumă de probleme cărora vom încerca să le răspundem pe rînd:

1) Precum vedeți, nu am dat curs propunerii făcute de un cititor, de a desființa rubrica «Cititorii către cititorii».

2) Nu aveți dreptate. Reclamele pe care le publicăm — chiar dacă e vorba de produse destinate copiilor — nu se adresează celor mici ci, dimpotrivă, celor maturi: doar părinții sînt cei chemați să cumpere alimentele, îmbrăcămintea și celelalte mărfuri destinate celor mici! Deci, socotim nejustă propunerea de a renunța la reclamele produselor destinate copiilor.

3-4) Nu sîntem de acord cu aprecierea că «Flacăra» este o revistă destinată în exclusivitate tineretului. Noi ne adresăm unui public foarte variat, cu cele mai diferite ocupații, preocupări și de cele mai diferite vîrste. Aceasta nu ne-a împiedicat să avem în centrul atenției problemele tineretului și promitem să ne ocupăm și mai departe de ele.

5) O rubrică cu caracter documentar despre orașele patriei noastre? Am și înființat-o! Primul material a apărut în nr. 26 (25 iunie). Vom scrie și despre Rîmnicu-Vilcea, desigur.

6) Avem pregătit un material despre o serie de obiective turistice din Iugoslavia și-l vom publica în cursul acestei veri.

7) Nu v-a plăcut povestirea în imagini «Un om moare la vila Ghiocelului»? A fost prima noastră încercare în acest gen. Sperăm că următoarele să vă fie mai mult pe plac.

8) Nu sînteti de acord cu publicarea de fotografii și de titluri mari, pentru a nu pierde din

spațiul revistei. Ne pare rău, dar noi sîntem de altă părere.

9) Considerați că n-ar mai trebui să publicăm reportaje din mediul rural. Și în această privință sîntem de altă părere. Noi dorim să reflectăm în mod cât mai complex realitățile contemporaneității; or, omiterea satului ar constitui o gravă lacună în această reflectare.

10) Să nu acordăm prea mult spațiu sportului? În general sîntem criticiți că-i acordăm prea puțin!

11) Să publicăm mai multe prezentări ale vieții și operii marilor creatori din domeniul artei plastice universale. De acord!

teoria și practica...

În nr. 10 al revistei, sub semnătura tov. doctor docent Ion Gavăț de la Centrul de cercetări chimice al Academiei, a apărut articolul «Adeziv universal», în care se dădeau noi informații cu privire la posibilitățile de utilizare a unor polimeri epoxidici în industria vinului. Materialul a stîrnit ecou la Galați de unde cititorul **Gh. Pavelescu**, care lucrează în domeniul construcțiilor industriale, s-a adresat redacției noastre arătînd că întreprinderea de construcții orașenești Galați intenționează să folosească polimerii epoxidici drept elemente protectoare anticorozive la construcția unui depozit de vinuri și ar dori unele precizări și amănunte.

Printr-o scrisoare adresată solicitantului, tov. doctor Gavăț i-a dat lămuririle solicitate.

la doi pași de țirgoviște

«Locuiesc în comuna Ani-noasa-Săteni, care aparține de frumosul oraș Țirgoviște» — ne scrie tov. **Mihai D. Ioan**, un tînăr lăcătuș de la Uzina de utilaj petrolifer din Țirgoviște. În această comună (situată la numai patru kilometri de centrul străvechii capitale a Țării Românești), plină mai acum vreo doi ani căminul cultural avea o acti-

vitare intensă (brigadă de agitație, echipă de teatru etc.). În prezent, căminul (director: Ioan Petrescu) nu mai există decît cu numele. Căminul a fost dotat cu televizor și picup, dar aceste aparate au devenit invizibile; joile distractive sînt o amintire, echipetele de artiști amatori și-au încetat activitatea.

Semnalăm Comitetului orașenesc pentru cultură și artă din Țirgoviște aceste carențe, sperînd că se vor lua măsurile corespunzătoare.

P.S. Corespondentul nostru ne cere să scriem despre poetul francez Lamartine și despre poetul român Clrjova. Promitem să-i satisfacem aceste dorințe.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundă: **Stefan Popescu**, muncitor, 22 ani, București 7, str. Curcani 12: teme diverse; **Radu Mironovici**, ghid turistic, 26 ani, Voroneț, rn. Gura Humorului, reg. Suceava: ilustrate; **Ion Cîmpeanu**, controlor tehnic, București, post-restant, Oficiul poștal 5: literatură, geografie, cinema, ilustrate; **Grigore Lăpădat**, lăcătuș, Reșița, Piața Lenin 1 A, bloc «23 August», camera 107: teme diverse; **Elena Domică**, laborantă, Fălticeni, str. M. Sadoveanu 18 B: ilustrate; **Dorina Anghel**, profesoară, com. Gîrlita, rn. Adănciști: teme diverse, cinema, ilustrate; **Mircea Ghiță**, elev, sat Slătioara, com. Gemenea, rn. Cîmpulung Moldovenesc: matematică, ilustrate; **Maria-Ana Chiticaru**, profesoară, sat Mihăiești, com. Rotopănești, rn. Fălticeni: cinema, ilustrate; **Cleopatra Dinulescu**, laborantă chimistă, București, rn. N. Bălcescu, str. Mitropolitul Filaret 35: muzică ușoară, cinema, sport, ilustrate; **Iulian Stan**, student, Iași, Șoseaua Națională 90: literatură, cinema, muzică; **Mircea Manafu**, sofer, 20 ani, Hunedoara, O.M., bd. 1848, bl. 32, ap. 2: teme diverse, ilustrate; **Mihai Niculescu**, elev, 18 ani, Hunedoara, O.M., bd. 1848, bl. 31, sc. C, ap. 21: sport, ilustrate; **Nicolae Vrincea**, elev, Ploiești, str. Romulus 1: literatură, muzică, ilustrate, sport;

un democrat-revoluționar prea puțin cunoscut

«Doresc să cunosc câteva date despre unul dintre precursorii luptei pentru unire — Constantin Romanul Vivu».

Ioan CUCU, Războieni

Răspunde **GHEORGHE CRONT**, doctor docent în științe, șef de sector al Institutului de istorie «Nicolae Iorga» al Academiei Republicii Socialiste România.

Dintre militanții cu convingeri democratice care au desfășurat o activitate remarcabilă în mișcarea revoluționară din 1848, unii au rămas aproape necunoscuți, amintirea lor fiind evocată doar de către cercetătorii arhivelor. Un asemenea uitat este și transilvăneanul Constantin Romanul Vivu.

Născut în anul 1821 în satul Pintic, din fostul județ Cojocna, Constantin Romanul Vivu a făcut studii la Blaj, a venit apoi în Țara Românească, funcționând ca profesor în București, și a luat parte în 1847 la mișcarea de reînnoire națională condusă de Nicolae Bălcescu și frații Golescu.

Reîntors în Transilvania, a fost ales la Adunarea din 3/15 mai 1848 în comitetul permanent prezidat de Andrei Șaguna și Simion Bărnuțiu. El a militat stăruitor pentru unirea tuturor românilor într-o *Dacie* liberă și independentă și a criticat vehement pe acei dintre fruntașii

politici și dintre clerici care vinuau onoruri nobiliare disprețuind masele populare asuprite și sărăcite.

Salutind victoria revoluției din Țara Românească cu convingerea că «toată mintuirea românilor atîrnă de unirea și bunăstarea Principatelor», la începutul lunii iulie 1848 profesorul Vivu a revenit la București, unde a participat activ la mișcarea revoluționară, colaborînd mai ales cu N. Bălcescu. Aici a făcut parte din comitetul presei, menținînd legături cu revoluționarii transilvăneni, și a cutreierat satele pentru a explica poporului noua constituție.

După înfrîngerea revoluției din Țara Românească, Constantin Romanul Vivu s-a întors în Transilvania, iar în toamna anului 1848 a condus o unitate a gărzii naționale de la Reghin. Prins și întemnițat la Tg. Mureș, Constantin Romanul Vivu a fost ucis în primele zile ale lunii martie 1849.

Insuflețit de nădejdea unirii românilor într-un stat liber și militînd pentru libertatea socială și pentru independența politică a poporului român, acest cărturar a fost un patriot luminat și un democrat-revoluționar. Cercetînd arhivele, istoricul Silviu Dragomir a pus în lumină, încă din anul 1929, activitatea acestuia, iar în ultima sa lucrare, intitulată *Avram Iancu* și publicată postum la București în 1965, a înscris numele lui Constantin Romanul Vivu printre cele ale militanților de seamă ai revoluției transilvănene din 1848.

Mariana Diacu, elevă, Sibiu, str. Moara de Scoartă 4: cinema, ilustrate; Ana Marcu, elevă, Sibiu, str. Turnului 9, ap. 9: cinema, ilustrate; Gabriela Bulzan, tehnician veterinar, Lipova, str. Avram Iancu 37: teme diverse; Ioan Alexandru, electrician auto, Galați, str. N. Bălcescu 57: teme diverse; Gheorghe Luca, strungar, Brașov, str. Zizinului 119: teme diverse, ilustrate.

în câteva rînduri

Iosif Fezer — București. Deoarece dimineața sîntei în producție, vă invităm la redacție într-o zi de marți între orele 17 și 20 pentru a discuta problemele ce vă interesează.

Stefania Tugui — București. Una din dorințele dv. — Pierre Brice pe copertă — vă va fi îndeplinită. Dar cu privire la Salvatore Adamo nu vă putem promite nimic; doar nu demult am scris un material despre el (nr. 16, pag. 19). Nu posedăm adresa solicitată de dv.

Nicu R. — Buzias. Potrivit dispozițiilor Ministerului Învățămîntului, absolvenții liceelor au dreptul să se prezinte la examenul de bacalaureat de trei ori în sesiunile primilor cinci ani de la data terminării ultimei clase de liceu. În funcție de prevederile dispozițiilor sus-arătate, veți putea lua și dv. hotărîrile necesare.

Ion Oiteanu — com. Povergina. Urmăriți noua noastră rubrică — «Fișier filmografic» — în care Sophia Loren își va găsi locul său, pe deplin justificat.

Mariana Matei — Tg. Mureș. Gianni Morandi e într-adevăr o cîntăreț înzestrat. Despre cariera sa artistică citiți și despre a altora ne vom ocupa probabil într-un documentar ce va trata despre curente, tendințe și vedete de muzică ușoară.

Rozalia P. — Pitești. Ne-ați solicitat o copertă cu Pierre Brice. Ea va apărea într-un număr viitor, împreună cu Amza Pellea. Credem că sînteți cu altă mai multumită.

Rodica Miu — Focșani. Cu apariția fotografiei lui Pierre Brice pe copertă vă vom îndeplini dorința pe jumătate. Cu restul de 50 la sută (Lex Barker) vă mai rămînem datori...

George Munteanu — Lipova. Redacția noastră a sesizat forurile răspunzătoare de lipsurile semnificate de tov. Gh. Tatar. Sperăm că, în urma acestei sesizări, se va îmbunătăți aprovizionarea cu articole tehnice la Lipova, inclusiv și cea cu piese de schimb pentru radio și televizoare.

microistorie șahistă (II)

Cititorii Alexandru Chiorean din Cluj și Gh. Dăscălița din Birlad ne-au cerut să publicăm un istoric al jocului de șah. În nr. 26 din 25 iunie a.c. al revistei noastre am publicat prima parte a articolului pe care l-am solicitat tovarășului Radu Voia, ziarist sportiv, arbitru internațional de șah. În numărul de față publicăm partea a doua a acestui articol.

În scurtă vreme șahul este tot mai cunoscut și devine jocul preferat al unor personalități ale culturii, așa cum mărturisesc în scrierile lor Voltaire, Rousseau, Lessing, Pușkin. După revoluția franceză se înmulțesc lucrările despre șah, opere ale unor pionieri ai teoriei șahiste (Stamma, Philidor, Ponziani, Sarrazin).

Mai aproape de noi, activitatea șahului ia tot mai mult forma unei pasionante lupte sportive. În 1851 are loc la Londra primul turneu internațional de șah (cîștigat de germanul A. Andersen). Americanul Paul Murphy (1837-1884) strălucește în scurta sa apariție pe firmamentul competițiilor șahiste în chip de autentic campion mondial: Primul titlu oficial de campion mondial îl obține însă jucătorul austriac W. Steinitz, în anul 1886. Urmează pe această listă a campionilor lumii E. Lasker, victorios asupra lui Steinitz în 1894, J.R. Capablanca (1921), A. Alehin (1927), M. Euwe (1935), din nou Alehin (1937), iar după război: M. Botvinnik (1948), V. Smislov (1957), M. Tal (1960), T. Petrosian (1963) și din nou Petrosian (1966). Remarcabile succese în competiții, ca și pe tărîmul teoriei șahului, au obținut în ultima perioadă reprezentanții școlii șahiste sovietice. Șahiști proeminenți activează și în Iugoslavia, Ungaria, Olanda, S.U.A., R.F. Germană, Ceho-

slovacia, Anglia, Argentina. Organizațiile șahiste din 65 țări sînt afiliate la Federația internațională de șah (F.I.D.E.), fondată în 1924.

La noi în țară șahul își face apariția în prima jumătate a secolului al XIX-lea, de cînd datează și primele mărturii scrise (N. Bălcescu, N. Filimon, revista «Alăuta românească»). La început, practicat numai în cercuri restrînse, șahul nostru cunoaște o mai marcată prezență abia după primul război mondial, cînd jucătorii români încep să participe la olimpiadele șahiste (Paris, 1924). În 1925 apare «Revista română de șah», publicație de specialitate al cărei animator a fost ani de-a rîndul marele nostru scriitor Mihail Sadoveanu și a cărui povestire «Soarele în baltă sau Aventurile șahului» este închinată acestui nobil joc.

Primul campion al țării a avut loc în 1926. Adevăratele afirmări ale șahului românesc s-au produs însă după eliberare. În anul construcției socialiste, șahul cunoaște la noi în țară o dezvoltare de masă. Din 1946 campionatele țării se dispută cu regularitate în fiecare an. În 1949 are loc la București primul turneu internațional organizat de Federația română de șah. Actualmente șahistiștii români numără în rîndurile lor un mare maestru internațional — Florin Gheorghiu, campion național în 1960, 1962, 1964 și 1965, șase maestri internaționali — St. Erdely, O. Troianescu, I. Bălănel, V. Ciocîlcea, D. Drimer, Th. Ghișescu, precum și patru maestre internaționale — Alexandra Nicolae, multiplă campioană a țării, Elisabeta Polihroniade, Margareta Teodorescu, Maria Pogorevici, posedînd la activ numeroase succese în arena mondială a șahului.

din „istoria climei“ pămîntești

«Aș dori să aflu cum au apărut și evoluat tipurile de climă»

Gheorghe POPAZU, Focșani

Răspunde prof. univ. VIRGIL HILT.

Este bine de știut că istoria geologică a pămîntului a fost împărțită în patru ere: arhaică (1-2 miliarde de ani), mezozoică (133 milioane de ani), neozoică (54 milioane de ani) și cuaternară, caracterizată prin apariția omului.

În paleozoic, cînd au avut loc trei serii de mișcări orogenice care au dat naștere

la munți, clima pămîntului pare să fi fost caldă pe întreaga sa suprafață. În acea eră nori groși și deși înconjurau globul nostru și nu lăsa să pătrundă în atmosfera umedă și caldă decât o lumină difuză. Climatului fiind cald pe întreaga suprafață a Terrei, existența vegetației exista și la cercul polar, și la tropice.

Unele concluzii asupra climei existente în acel timp se pot trage din prezenta, în anumite depozite, a gresiiilor roșii care sînt un indiciu că, în timpul formării lor, clima pămîntului era caldă și uscată.

În era mezozoică au avut loc primele semne de diferențiere în anotimpuri; la sfîrșitul cretacicului mai exista totuși o

mare uniformitate climatică pe suprafața pămîntului; polii cunoșteau și ei o climă caldă... Avea loc însă o reducere a zonei calde. Apariția plantelor cu frunze căzătoare furnizează un indiciu asupra schimbării climatului.

Schimbări climatice însemnate au avut loc la sfîrșitul erei neozoice. În eocen flora și fauna mai păstrau încă un caracter tropical. În vecinătatea polilor creștea o vegetație care avea nevoie de cel puțin 20° temperatură medie anuală. În miocen, în Europa, climatul devine la început mai umed, apoi temperatura începe să scadă gradat, rămînd totuși mai caldă decît în prezent. Se profilează zonele climatice din zilele noastre. Condițiile de viață organică, pînă atunci uniforme, se diferențiază și pregătesc varietatea de azil.

Imensele dislocări care au avut loc în neozoic — apariția Oceanului Atlantic, formarea masivelor înalte de munți etc. — au provocat schimbări și în climatul pămîntului.

Perioada actuală nu este decît o parte din era cuaternară, caracterizată prin intrarea în scenă a omului pe pămînt. În cuaternarul nou (halocen) se instaurează climatele actuale.

Se schimbă clima? Este o întrebare la care nu se poate răspunde cu toată siguranța. Schimbările de climă în timpul diferitelor ere geologice, cînd învelișurile pămîntului sufereau mari transformări, sînt dovedite prin existența fosilelor de plante și animale, care arată că atît flora cît și fauna au fost diferite în erele geologice. Schimbări de mari proporții, în timpurile noastre, nu s-ar mai putea produce decît numai în cazul apariției sau dispariției anumitor fenomene de natură cosmică: scăderea sau intensificarea energiei solare, dispariția sau apariția unor noi continente, mări, oceane, formarea unor lanțuri noi de munți etc. — fenomene care în stadiul actual de evoluție a pămîntului nu par probabile.

pe scurt

Em. Ioan Talianu — Remuș, Giurgiu. 1) Actorului Ion Besoiu îi puteți scrie pe adresa Teatrului de stat din Sibiu. 2) Pentru a cunoaște date despre Sarmizegetusa și despre viața dacilor, vă recomandăm să citiți lucrarea «Dacii» de Hadrian Daicovicu. Credem că o veți găsi fie la biblioteca din comuna dv., fie la biblioteca raională din Giurgiu. 3) Suprafața și numărul de locuitori al Vaticanului vă sînt cunoscute. Putem, în completare, să vă mai spunem că e vorba de un complex de construcții (palate, biserici, capele etc.) datînd din epoci diferite și aparținînd diferitor stiluri arhitectonice, în care se află reședința papei și a instituțiilor centrale ale bisericii catolice. Unii autori atribuie construcția celui mai vechi edificiu pontifical de aici împăratului Constantin. Dar Vaticanul n-a devenit reședință a papilor decît după 1377 (pînă la începutul secolului al XIV-lea reședința pontificală fusese stabilită la La-tran, iar între 1303 și 1377, la Avignon). Vaticanul adăpostește numeroase comori de artă plastică, o bibliotecă cu exemplare unice, manuscrise și documente prețioase.

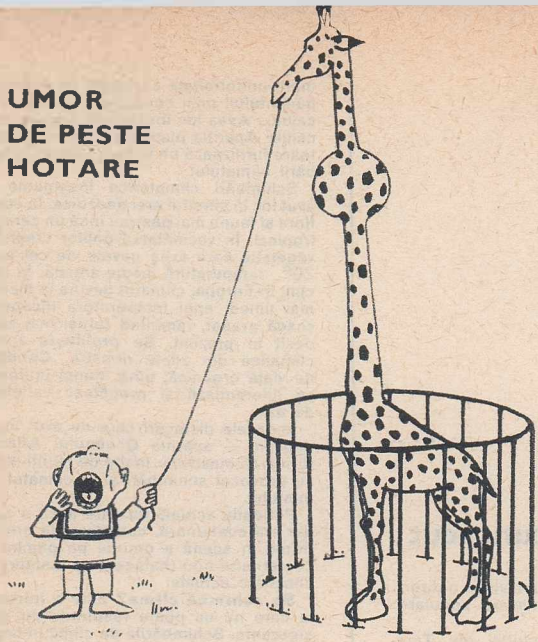
Antoaneta Ganea — Roșiori-de-Vede. Gabriel Peri (1902-1941) a fost un om politic francez, membru al Partidului Comunist Francez din 1920 și membru al Comitetului Central al P.C. Francez din 1924. Gazetar talentat, Gabriel Peri a fost un colaborator asiduă al ziarului «Humanité». Participant activ la lupta antihitleristă, în anul 1941 a fost arestat de poliștii guvernului trădător de la Vichy și predat hitleriştilor care l-au împuşcat și îngropat într-o suburbie a Parisului, Ivry. Poetul Louis Aragon, la rîndul său participant la mișcarea de rezistență, i-a închinat o poezie devenită foarte cunoscută («Legenda lui Gabriel Peri»), din care amintim versurile:

«În cimitirul din Ivry
«Sub iarba verde ca speranța
«Bate într-una pentru Franța
«Nima lui Gabriel Peri».

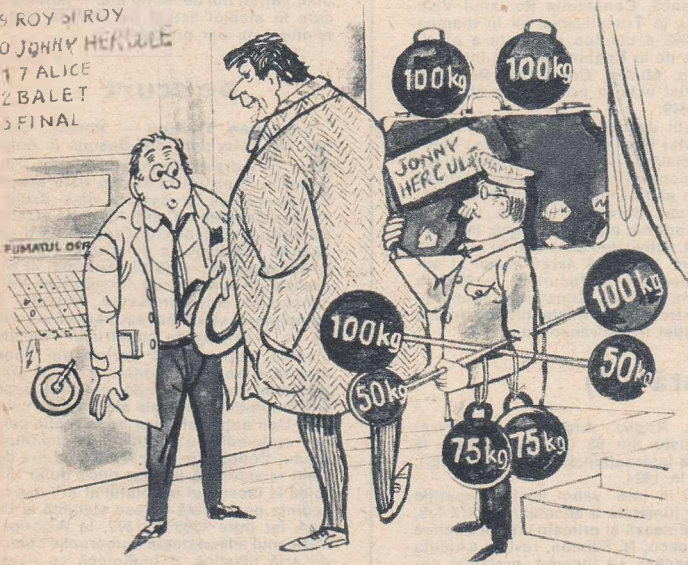
Gheorghe Chita — Petrosani. 1) Comisia instituită sub egida Națiunilor Unite pentru a propune adoptarea unui nou calendar, mai perfecționat din punct de vedere științific și care să fie însoțit de toate țările, nu și-a terminat lucrările, astfel că nu vă putem spune încă nimic nou în această privință. 2) Rubrica «Memento» este scrisă de mai mulți croniciari, specialiștii în domeniile respective; evident că sîntem de acord cu aprecierea filmului «Femeia necunoscută», pe care-l considerăm într-adevăr o producție mediocră, din cauza caracterului său melodramatic ieftin. Aceste aprecieri nu înseamnă însă — cum ne scrieți dv. — că noi socotim filme, cum a fost «Winnetou», ca fiind mai valoroase. 3) Punctul nostru de vedere în ce privește grafica titlurilor l-am expus de mai multe ori și ni-l menținem; mai mult tipar de culoare în interiorul revistei deocamdată nu putem realiza. 4) Despre comportarea tinerilor în societatea noastră socialistă am mai scris și vom mai scrie în diferitele noastre anchete și rubrici (vezi, de exemplu, ancheta «Ce faceți după ora 3?»), «De bunăvoie și nesilit de nimeni...», «V-ați gândit la tineret?», ca și ciclul «Adolescenții».

V. SILVIAN

UMOR
DE PESTE
HOTARE

9 ROY SI ROY
10 JONNY HERCULE
11 7 ALICE
12 BALET
13 FINAL

— Eu sint Jonny Hercule. Va rog, unde e cabina mea?

- Oraș de subordonare regională
- Centru de raion
- Regiunea: București
- Coordonate geografice: 44°12' latitudine nordică; 27°20' longitudine estică
- Numărul locuitorilor: 35 749

călărași *

Orașul Călărași se găsește la marginea de sud a Bărăganului, pe malul stîng al brațului Borcea, la răspîntia unor vechi drumuri. Situat lingă o cale navigabilă de mare trafic și pe traseul noului drum turistic București - Constanța, interesul pentru acest oraș crește tot mai mult.

Care-i istoricul Călărașilor? Primul document despre existența unei așezări pe locul orașului Călărași de astăzi datează de la sfîrșitul secolului XVI (din anul 1595, de pe vremea lui Mihai Viteazul), cînd localitatea purta numele de Lichirești — sat de agricultori și pescari.

Pe vremea lui Constantin Brîncoveanu la Lichirești este instalată o unitate (steag) de călărași-ștafetați, care au sarcina de a efectua servicii de legătură și poștă pe drumul Constantinopolului, prin Silistra. De la călărași-ștafetați avea să derive mai tîrziu cu ani și ani numele de astăzi al orașului. Într-un document din 1791 se amintește de localitatea «Călărași vel Lichirești», iar în altul din 1818 de orașelul Călărași. Începînd din anul 1875 s-a statornicit definitiv numele actual al orașului, devenit mai apoi reședința județului Ialomița.

Prin intensificarea comerțului pe Dunăre, prin construirea liniei de cale ferată Ciulnița - Călărași (1887) și prin extinderea agriculturii în Bărăgan orașul devine un centru de schimb cu caracter agricol. Populația lui crește: de la 760 locuitori cit avea în 1852, la 8 125 în 1890, la 14 673 în 1912, la 18 053 în 1930. Cu toate acestea, Călărași arăta ca un tîrg provincial cu un pronunțat specific agricol.

Ca și pe întreg cuprinsul țării, anii regimului democrat-popular au adus trans-

formări deosebite și în orașul Călărași. Cel mai important obiectiv industrial îl constituie azi Combinatul de celuloză și hîrtie. Valorificînd patele din Bărăgan, aici se realizează anual importante cantități de celuloză, hîrtie și confecții din hîrtie.

Alte întreprinderi create în ultimii ani sînt: o fabrică de confecții cu peste 1 500 muncitori și o modernă întreprindere de colectare și industrializare a laptelui. În afară de acestea mai sînt și unitățile întreprinderii de industrie locală «11 iunie» și ale cooperativei meșteșugărești «Borcea».

Transformări innoitoare a cunoscut și agricultura. În raza orașului Călărași, în Lunca Dunării, printr-un vast sistem de îndiguiuri, desecări, defrișări și destufizări, au intrat în circuitul agricol noi terenuri. O nouă geografie s-a conturat pe locul unde altădată Dunărea își revărsa apele.

În imediata apropiere a orașului (în comuna Modelu) se află Complexul de creștere și îngrișare a porcilor, unul dintre cele mai mari din țară.

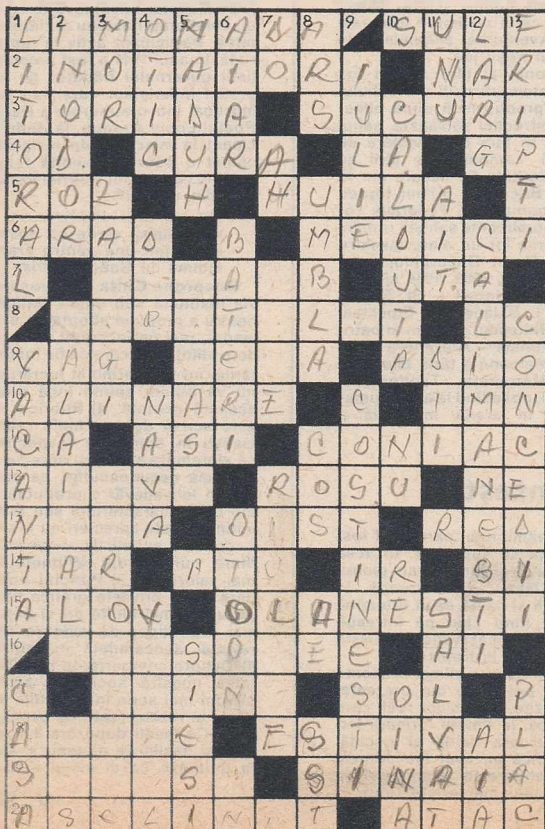
Orașul Călărași a cunoscut și importante transformări urbanistice. Astfel, numai în perioada 1962-1965 au fost construite unsprezece blocuri moderne, două licee, un complex de deservire etc. În jurul lor, parcuri și scuaruri.

Deosebit de interesante sînt și colecțiile Muzeului local de istorie care cuprind valoroase piese arheologice legate de trecutul orașului și al raionului, precum și o expoziție a realizărilor din anii regimului nostru.

Prof. Gheorghe C. FLOREA
Călărași

*) Istoricul Călărașilor ne-a fost cerut de cititorul Șc. Banu din Timișoara.

cuvinte încrucișate

uf, căldurile!

ORIZONTAL: 1) Răcoritor dulceag — Bun pentru băi reumatice. 2) Practică cel mai popular sport estival — Corabia deșertului. 3) Caldă la superlativ — Răcoritoare vegetale. 4) Odinioară (presc.) — Băi cu program — A spăla — Grigore Panait. 5) Trandafiriu — Cărbune... stins. 6) Îl scaldă... Mureșul — Personal de bază la stațiunile balneoclimaterice. 7) A sta la umbră — Echipă arădeană de fotbal. 8) Arzător, dogoritor — Lac gol! 9) Zadarnic — Practică nudismul — Ultima salutare. 10) Căldură suferescă — Odă. 11) Calciu — Cei mai buni — Te încălzește repede. 12) Suple — Lac... colorat, în apropierea Cheilor Bicazului — Nord-est. 13) Prenume feminin — Încîlnit pe la munte — Redacție (presc.). 14) La cîntare — Imediat (reg.) — Alifie — Siliciu. 15) Pseudonimul lui N. Gogol — Localitate balneoclimaterică din regiunea Argeș. 16) Ștranduri rurale ad-hoc — La Mama! 17) Combinat la temperaturi înalte — Trimis la... pămînt. 18) Furcă pescărească — De vară. 19) Oameni la baie (od.) — Perla Carpaților. 20) Coborît la sol — Navală.

VERTICAL: 1) Șirag autohton de «perle» marine — Concediu în plină

vară pentru elevi și studenți — Construită... de înțelepți vara. 2) Fără miros — Are un moment «Căldură mare» — Baia... de pe la Constanța. 3) Vorba lui Moș Martin — Masiv muntos între Mureș și Crișuri — Afectiune solară nedorită. 4) Lopătică pentru plug — Prozator român, auctorul volumului de nuvele «Urcan bătrînul» (1907-1937) — Un vas cu aburi — ...și altul cu pinze. 5) Căldură înăbușitoare — Drăguțe (reg.) — Lui însuși. 6) Zeul focului la perșii antici — Surse de căldură și chiar de lumină — Frînghie marinărească — Miros caracteristic. 7) Notă muzicală — Trădează durerea

— Veri — Ape numai bune pentru scaldă. 8) L-a văzut soarele! — Pleacă (fig.) — Scoate fum — Întrebare familiară — Imperativ cu degetul pe buze! 9) Luna lui cuptor — Tabără studentească la Marea Neagră. 10) Temperatură ridicată în limbaj curent — Ba... — La mare! — Sport național. 11) Numerat — Dovadă sonoră... că s-a ars! — Îndemn cabalin — Scos de la apă. 12) Depart de țîrm — Localitate balneoclimaterică pe malul Olutului — Aceea. 13) Arși bine — Petrecute la munte sau la mare — E o plăcere.

Toma MICHINICI

dezlegarea jocului „GÎZE“, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) FURNICA — MUSCA. 2) ALBINE — ȚINTAR. 3) GM — MS — MALARIE. 4) U — EFEMERE — AN. 5) RAGACE — INELAR. 6) ILO — TUL — ACUTE. 7) BITA — PURIC — P. 8) PĂSĂRI — RETINE. 9) ASTI — ICS — O — UD. 10) ITANI — HARNICE. 11) AR — UNSI — OANA. 12) NASICORNII — D — M. 13) J — TT — LICURICI. 14) EC — AIDA — RUCĂR. 15) NAP — RACHITARI. 16) ZENIT — A — I — IA. 17) TITON — ATENA — P. 18) EMINESCU — ALTO. 19) MI — ELITRE — BOB. 20) ARAT — CEI — TETE.

„tu ai timp!“

Stai la rind la o ușă (25 minute), intri, afli (după 3 minute) că trebuie să stai la rind la altă ușă (deși indicația de pe prima se potrivea cu interesul tău), ieși, te așezi la rind dincolo (17 minute), intri, afli că-ți mai trebuie o fotocopie (2 minute), ieși, fugi s-o faci (4 minute), ai făcut-o (36 minute), te întorci (4 minute), stai iar la rind (15 minute), completezi un formular, dai fotocopia, se citește amindouă, și se calculează valoarea timbrelor (6 minute), fugi la debit (2 minute), iei timbrele și te întorci (2 minute), aștepti să termine cu cel care discută și care urmează să... te urmeze (5 minute), lipește timbrele, aplică ștampila, o completează, înregistrează actul (6 minute) și... intr-un cuvânt (și pe cuvânt de onoare!), ca să-ți legalizezi o fotocopie la Notariatul de stat al raionului «V.I. Lenin» consumi 127 minute! Pentru aceeași operație efectuată asupra *aceluși* act (experiență făcută chiar în *aceiași* zi) consumi, la Notariatul de servicii al Capitalei, 98 minute, iar la Notariatul raionului «N. Bălcescu» numai 51 de minute... Iar dacă te încumeți să întrebi de ce e nevoie să se piardă atita timp, și se răspunde (indeobște repetit): «Eu nu pierd nici un timp; lucrez, nu stau». Adică *tu, stai*.

Ca să obții o informație formată din două biete cuvintele care se pronunță — cronometrat — în mai puțin de o secundă, consumi cel puțin 25 de minute! («Cel puțin», adică atunci când nu nimeriști în ore de vîrf.) Pentru această experiență intri în parfumeria de vizavi de Universitate și întrebi: «Aveți șampon pentru...?» Nu ți se răspunde, tăcerea *voită* fiind subliniată printr-o privire. Aștepti să-ți vină rindul (12 minute) și întrebi iar. Vinzătoarea se adresează altui client: «Ce doriți?». «Cutare, cutare și cutare». Îi dă, omul se mai răzgîndește (că are dreptul, cere altceva, îi face nota, plătește, ia restul (6 minute). «Aveți...?» Iar e luat altul la rind (4 minute) și apoi ultimul (3 minute). «Aveți șampon...?» «Ce șampon?» «Pentru spă-

lar părul». «Asta știu, dar ce marcă?» «Nu știu ce mărci există!» «Foarte rău că nu știți: Favorit, Savex, Extra și Șampon-frac». «Vă mulțumesc! Vă rog să-mi dați oricare...» «Nu avem». Și întrebînd-o de ce nu ți-a putut spune de la început, îți răspunde: «Nu mă țineți de vorbă *că eu* n-am timp de pierdut». Adică *tu, ai!* «Logica» e clară: știa că nu are șampon și atita vreme cit se afla «în producție» n-avea rost să-și piardă timpul cu tine, care nu lucrei...

Așadar, *tu* ai timp de pierdut, iar *eu* n-am, pentru că *tu* te afli în fața ghișei *meu*, a teighelei mele! Halal logică! Dar notarul care e notar numai 8 ore și care o dată eliberat de simbolul și forța... minecuelor negre devine și el «om de rînd» nu se gîndește că și el în acel «al doilea 8» urmează să aibă de-a face tocmai cu cel căruia i-a răpit, nejustificat și pe nedrept, sutele de minute? Așa cum pe el îl intrigă amintita atitudine a vinzătoarei de la parfumerie care îi desconsideră timpul liber, de ce n-ar avea și aceasta dreptul să riposteze cînd el însuși i-a frustrat din timp? O concluzie: Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face! Mai există însă una, care ține mai puțin de înțelepciunea proverbelor din bătrîni, mai puțin blindă dar, în orice caz, științifică. Și anume: timpul liber al omului nostru e un bun social, el are o funcție socială, e o problemă de stat. Drept care, statul nostru a creat și creează cele mai perfecte și moderne mijloace pentru a face timpul liber al cetățenilor săi cit mai plăcut și util. Drept care, acela care *atențiază* la acest bun comun trebuie tratat ca atare. Pe ce căi? *Organizare* judicioasă. (În magazine, de pilda, atunci cînd e cazul, să se afișeze un «azi nu avem», sau la notariat să se afișeze îndrumări precise privitoare la formalitățile pe care le ai de îndeplinit ș.a.m.d.) În același timp, nu e rău să se facă puțină *educație* celor care vin în contact cu cetățeanul.

N-ar fi și simplu și eficient?

Bazil DUNĂREANU

carnet automobilistic

centura de siguranță

De la apariția automobilului și pînă în zilele noastre numărul accidentelor a sporit proporțional nu numai cu impresionanta creștere a parcului de mașini aflate în circulație, dar și — paradoxal! — proporțional cu perfecționările tehnice care au dus, implicit, la creșterea vitezei. Deosebit de îngrijorător este procentul accidentelor mortale și al celor foarte grave, care se soldează cu infirmități pe viață. Lupta împotriva accidentelor este abordată pe un front larg și cuprinde măsuri complexe, de la proiectarea automobilelor pînă la educarea pietonilor, de la organizarea circulației pînă la construirea complicatelor noduri rutiere pe mai multe nivele.

Cu toate măsurile adoptate, procentul accidentelor este încă ridicat. În S.U.A., de la inventarea automobilului au murit în accidente 1,5 milioane oameni, mai mulți decît toți cei căzuți în toate războaiele purtate de această țară în întreg cursul istoriei sale. În Anglia, cauza cea mai mare a mortalității celor în vîrstă de 10-46 ani o constituie accidentele de circulație.

Este interesant de arătat că, în ultimii 10 ani, procentul cel mai mare de victime nu îl mai dau pietonii, ci persoanele aflate în automobile. Din date statistice estimative, în anul 1965 au avut loc în total, pe glob, circa 35,4 milioane de accidente, în care au fost implicate circa 48,3 milioane automobile. Aproape 70% din numărul accidentelor au fost ciocniri între automobile, între automobile și alte mijloace de transport și lovituri date

clădirilor, arbotilor, stîlpilor etc.

Pornind de la aceste considerente, în ultimii ani s-au făcut eforturi pentru a se asigura în caz de accidente integritatea corporală a pasagerilor. Analiza atentă a citorva mii de cazuri, făcută concomitent în mai multe țări, a arătat că cel mai expus loc este cel din dreapta șoferului. În caz de frinare instantanee, pasagerul din dreapta șoferului este catapultat din vehicul sau puternic izbit de parbriz și de bordul mașinii. Pentru pasagerii aflați pe banca din spate pericolul este oarecum limitat.

În ultima vreme s-a propus folosirea centurii de siguranță ca mijloc eficace de a micșora efectele grave și foarte grave ale accidentelor. Analiza a peste 1.000 de accidente diferite efectuate de un grup de specialiști de la Universitatea Cornell din S.U.A. arăta că în caz de accident numai 3% din persoanele atașate cu centuri au avut contuzii grave, de natură să le pună în pericol viața, indiferent de locul ocupat în vehicul. Numai în cazul cînd autovehiculul este strivit, centura de siguranță nu-și îndeplinește menirea. Aceste cazuri sînt însă foarte rare. La ciocniri directă sau la răsturnare pericolul catapultării afară din vehicul sau al zdrobirii craniului de pereții caroseriei dispare datorită utilizării centurii.

În principal, centurile de siguranță sînt de două tipuri: *ventralele*, care se fixează pe abdomen, în dreptul diafragmei, cu ajutorul unei catarami și care împiedică, în caz de șoc, lovirea

de pereți sau aruncarea din mașină, și în *bandulieră* sau *diagonală* care fixează — de autovehicul — și trunchiul pasagerului. Cele mai folosite sînt cele ventrale.

În diferite țări procentul celor care folosesc centuri variază. S-a ajuns ca în Suedia, spre pildă, 80% din autovehicule să fie dotate cu centuri. Dar între existența centurilor și utilizarea lor este încă o distanță. În S.U.A. numai 30% din automobile au centuri și doar 36% din automobilisții care le posedă le și utilizează. În Franța procentajul este 22% și respectiv 12%.

În țara noastră, foarte puține automobile sînt dotate cu centuri de siguranță, deși viteza de circulație și intensitatea traficului sporesc simțitor de la an la an. Cea mai eficientă măsură ar fi obligativitatea vinzării automobilelor cu centuri, tot așa cum există obligativitatea prezenței roților sau a farurilor. Pentru automobilele existente în circulație am propune punerea în fabricație a centurilor la întreprinderile industriei locale sau ale UCECOM, astfel încît, după o perioadă de timp, să se poată introduce obligativitatea generală a centurilor, atît în orașe cit și în afara acestora, la viteze mai mari de 50 km/oră.

Cu aceasta însă nu s-a rezolvat totul. Este necesară, pe lângă stabilirea obligativității folosirii centurilor, și o largă muncă de lămurire ce trebuie dusă în rîndul automobilisților.

Ing. V. IOANID

din
carnetul
fotoreporterului

discreție brăileană

1) ...Pe strada Republicii — arteră principală a frumosului oraș de pe malul Dunării — se află o serie de vitrine împodobite cu gust, al căror rost este să-i informeze pe brăileni asupra programelor cinematografelor locale.

Să le cercetăm...

2) Cinematograful «23 August» prezintă: Azi: fotografii. Sînt dintr-un film, desigur. Dar din care? Discreție!

În programul viitor — loc gol.

În curînd — idem.

3) Cinema «11 Lunie»:

Azi: două fotografii — din nou neînsoțite de titlul filmului.

În programul viitor — idem.

În curînd — din nou idem.

4) Cinema «Republica»:

Azi: două fotografii și un loc gol pentru cea de-a treia; titlul filmului? Cine îl ghicește — cîștigă!

În programul viitor: vezi punctele respective de la cinematografele «23 August» și «11 Lunie».

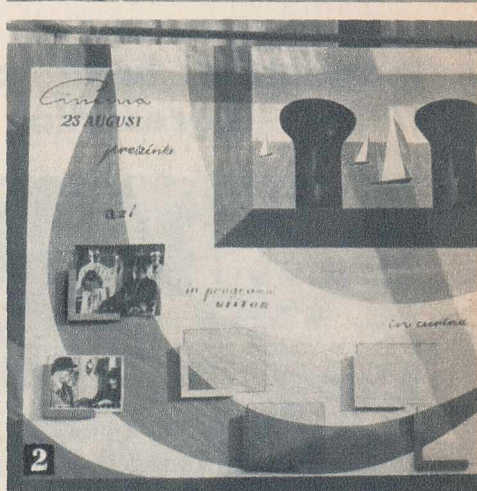
În curînd — idem.

5) Cinema «Progresul»:

— Pentru a asigura o oarecare varietate a vitrinelor, aci lucrurile se petrec exact invers: se poate citi titlul filmului ce rulează, dar nu e vizibilă nici o imagine fotografică. Deci, un alt mod de manifestare a aceluiași spirit de discreție.

În încheiere — chiar cu riscul de a părea indiscreți — am vrea să punem o întrebare: «Ce părere are întreprinderea cinematografică regională Galați despre acest mod de popularizare discretă a filmului?»

Fotografii de
S. STEINER

serile de la hugirt

— notații dintr-o călătorie în r. p. mongolă —

...Vulpi roșiatice, ca niște flăcări, tale calea mașinii și se ascund între stincile selenice, fumurii. Și, deodată, de pe virful unei culmi, apare panglica poleită de soarele amiezii a râului Orhon.

„La Orhon, sus în Hangai, Cu ochi negri și cu caț...”

Îngină șoferul un vechi cîntec mongol despre frumusețile locului: fata cu ochi negri, herghelile nesfrîșite și Orhonul. Cu peștii săi forțotind (ca să-mi dovedească acest lucru, șoferul a vînat unul cu... piatra), cu apele sale limpezi ca

aerul de aici, Orhonul, bine folosit, a adus în această parte a aimacului (regiunii) Uburhangai o adevărată binefacere. Herghelii uriașe de cai (numai gospodăria de stat din Karakorum are 7 000), turme nesfrîșite de oi, vaci, cămile și iaci sorb zilnic apa lui limpede. Iar omul mongol l-a adăugat apei răsfățate și cîntate o nouă podoaabă: la cîteva sute de metri de monumentul istoric al Karakorumului (vechea reședință a Mongoliei) a apărut hidrocentrala Hugl, aducînd cu ea stelele mici care punctează noaptea întinericul albastru. Orhonul și-a adunat apele într-un bazin de acumulare care a făcut posibilă aici agricultura. Anul trecut gospodăria de stat din Karakorum a cultivat o suprafață de circa 24 000 ha. Recolta de grâu a fost de circa 1 200 kg la hectar, dar inginerul agronom Gomb-suren e de părere că în anii următori ea va putea atinge 1 700-1 800 kg. La prima vedere, nimic extraordinar. Numai că aceste hectare se află la o altitudine de aproximativ 2 000 m deasupra mării. Pină în anul 1956 aici nu se făcea agricultură. În timpul verii diferențele de temperatură dintre zi și noapte variază între 10 și 20 grade...

Natura mindră a Munților Hangai se lasă cu greu învinsă. Gerurile ating aici pe timp de iarnă —52°. Totul îngheață. Atunci însă cînd zăpada se așterne în

straturi mai groase de 30-40 cm (spre bucuria agricultorilor) încep grijile crescătorilor de vite. Animalele nu mai pot găsi iarba. De aceea factorul „apă” își are aici o importanță deosebită. Căci fără apă nu se pot pregăti nutrețuri concentrate pentru vite, nutrețuri menite să asigure în timpul iernii imensele cantități de hrană necesare uriașelor turme și herghelii. Și totuși, omul nu se dă bătut. În aimacul Uburhangai au fost săpate 50 de sonde de apă și aproape 1 000 de puturi. În viitor, numărul lor va spori.

... La Hugirt se află astăzi un sanatoriu modern cu 400 de locuri. Peste 4 000 de oameni ai muncii din toate colțurile Republicii Populare Mongole vin aici anual pentru a-și îngriji sănătatea. În fața cabinetelor de tratament se află liste lungi cu denumirile bolilor ce pot fi luate: arterite și poliarterite, miocardiosrofii pe baza asteniilor, perloștite, fibromozite.

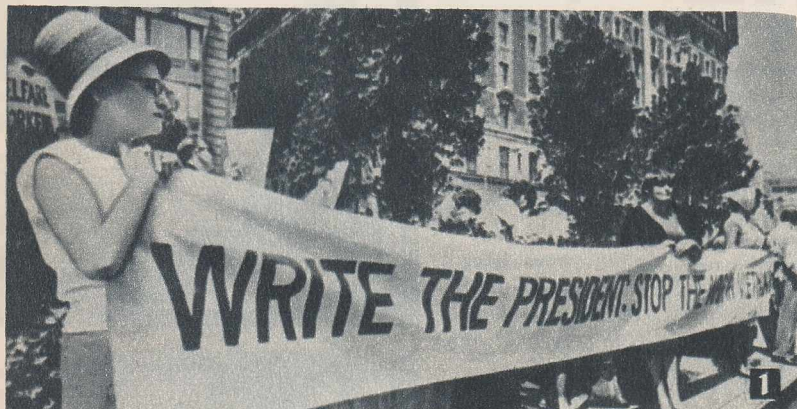
Intr-o seară am ieșit cu Hasocir Handabu, textilist din Ulan Bator, pe aleile stațiunii. Aerul devenise imaterial. Mă temeam că dacă cineva ar striga, limpezimea de cristal s-ar sparge. Undeva, de parte, farurile unei mașini dădeau impresia unei comete rătăcite pe pămînt. „E cursa de Arvaiher” — mi-a spus Hasocir. Și a tăcut, măcîindu-și cine știe ce amintiri îndepărtate. Apoi s-a întimplat ceva ce n-aș fi putut bănui în ruptul capului, aici pe culmile Hangaiului. Hasocir a început să cînte încet un cîntec care m-a făcut să cred că stelele mari de deasupra nu-s altceva decît luminiile Bucureștiului: „Mai am un singur dor...”

— Am fost acolo, la București, la specializare. La „Tînăra gardă”.

... Cine a spus că seriile la Hugirt, pe culmile Hangaiului, sînt reci?

L. DUȚĂ

popoarele lumii condamnă crimele agresorilor americani

Prin demonstrații, mitinguri, luări de atitudine, opinia publică mondială continuă să infiereze noile acțiuni de escaladare a războiului de către agresorii americani în Vietnam. În fotografia: în Times Square din New York un grup de demonstranți au desfășurat o pancartă pe care sînt înscrise cuvintele: „Scrieți președintelui; să se pună capăt războiului în Vietnam!” (1); mii de parizieni s-au adunat în fața ambasadei S.U.A. din capitala Franței pentru a condamna bombardarea periferiilor Hanoiului și a orașului Haifong și pentru a-și exprima totodată solidaritatea cu cauza dreaptă a poporului vietnamez (2); demonstrație în centrul orașului Stockholm (Suedia) împotriva crimelor barbare săvîșite de americani în Vietnam (3).

un consens pe cale de dispariție

Reflectînd starea de spirit a opiniei publice americane, îndeosebi în urma intensificării agresiunii din Vietnam, cunoscutul comentator Walter Lippmann publică în New York Herald Tribune articolul de mai jos.

„Sondajele de opinie publică, precum și alegerile preliminare din California arată că președintele Johnson nu mai dispune de acea mare majoritate care l-a adus la putere în 1964. Acesta este faptul ca atare, în ceea ce privește explicația și semnificația sa, există deosebiri de păreri.

Mulți afirmă că rezultatul alegerilor preliminare din California înseamnă dispariția consensului în jurul politicii lui Johnson și o polarizare a opiniilor spre cele două extreme — dreapta și stînga. Ce a provocat această polarizare a opiniilor? Care este cauza dispariției acelei majorități a opiniilor de centru care a constituit baza consensului din 1964 în jurul politicii lui Johnson?

După părerea mea, motivul rezidă în schimbarea radicală care s-a petrecut în poziția adoptată de președinte în timpul campaniei electorale din 1964 și în noua atitudine pe care a adoptat-o de la inaugurarea mandatului prezidențial.

Principiul de bază al campaniei electorale l-a constituit promisiunea și angajamentul de a da prioritate problemelor interne ale S.U.A., neglijate vreme atît de îndelungată.

Există părerea unanimă că, după cele două mari războaie purtate în prima jumătate a acestui secol, precum și după războiul rece, a sosit vremea să ne consacram energiile și resursele, în principal, pentru rezolvarea problemelor noastre interne.

Președintele a procedat însă exact invers de cum credeau toți. În prezent,

țara se află antrenată într-un alt război, din nou preocupările noastre sînt de ordin militar și iarăși nu avem la dispoziție mijloacele financiare necesare pentru a face față condițiilor periculoase ale societății noastre.

Ceea ce reprezintă esența consensului în jurul politicii lui Johnson s-a spulberat nu numai datorită războiului din Vietnam ca atare, ci datorită efectelor sale negative și dăunătoare care ne determină să neglijăm nevoile noastre vitale.

Schimbarea radicală intervenită în poziția președintelui între septembrie 1964, cînd a dat o replică puternică senatorului Goldwater, și februarie 1965, cînd a pornit bombardarea Vietnamului de nord, a distrus acest consens și a provocat polarizarea spre dreapta și spre stînga.

Nu există o cale ușoară de ieșire din această situație. Președintele a judecat și a apreciat greșit războiul din Vietnam, și consecințele vor fi sîngeroase, neplăcute și sterile. Atîta timp cît războiul continuă, starea de spirit a țării se va caracteriza prin creșterea nemulțumirilor, iar speranțele de a rezolva adevăratele noastre probleme, de proporții uriașe, devin tot mai mici, pe zi ce trece.

Poziția președintelui a atins un asemenea punct critic, încît nimeni nu mai poate considera ca sigur ceea ce toată lumea considera că sigur acum șase luni — că problema alegerilor prezidențiale din 1968 este ca și rezolvată. Caracterul tot mai apăsător al războiului și impasul în problemele noastre interne ar putea să atingă, în decursul următorilor doi ani, un asemenea grad distructiv pentru partidul democrat, încît, pe viitor, problema desemnării candidatului partidului republican ar putea să capete o importanță deosebită”.

escalada inflației

Pe zi ce trece, devin tot mai evidente deteriorarea continuă a situației economice în Vietnamul de sud, incapacitatea regimului de la Saigon de a stăvilii creșterea deficitului bugetar și cursa inflaționistă a prețurilor, în ciuda fluxului neîntrerupt al „ajutoarelor” în dolari sau în natură de peste Ocean.

Statisticile sînt elocvente. Deficitul bugetar pe anul în curs va reprezenta, după opinia experților, o treime din întregul volum al bugetului, crescut la 60 miliarde de piaștri. Indicele oficial al prețurilor indică o majorare cu 84% de la începutul anului trecut și pină la mijlocul lunii iunie a.c.; în aceeași

perioadă, circulația fiduciară a sporit de la 27 miliarde la 57 miliarde de piaștri. Totodată, salariile funcționarilor din administrație au rămas neschimbate în ultimii ani, iar nivelul de trai al altor categorii de salariați și al țărănimii a avut și el de suferit.

Cursul piaștrului a scăzut vertiginos. De fapt, pină acum cîteva săptămîni existau mai mult de 10 cursuri de schimb paralele: de la 35 de piaștri dolarului pentru calculul taxelor vamale, pină la 220 de piaștri dolarului la bursa neagră din Saigon, iar prețul auriului a urcat de 2,5 ori în ultimul an.

Încercînd să stăvilească valul nemul-

țumirii populare în fața înrăutățirii continue a situației economice interne, autoritățile saigoneze au anunțat recent aplicarea unei serii de măsuri pentru combaterea inflației.

Cursul de schimb la importuri a fost fixat la 118 plăștri dolarul. Aceasta înseamnă, de fapt, devalorizarea la jumătate a monedei naționale, ceea ce — având în vedere sporirea masivă a importurilor în următoarele trei luni (estimată la 240 milioane de dolari, din care 2/3 din credite americane) — va atrage după sine o nouă creștere a prețurilor pe piața internă.

De altfel nici americanii și nici chiar autoritățile sud-vietnameze nu-și ascund îndoiele în privința efectelor pozitive ale aplicării acestor măsuri. Mai mult chiar, se recunoaște că programul anunțat prezintă riscuri de agravare a situației existente, cu atât mai mult cu cât — după cum sublinia la modul eufemistic agenția France Presse — guvernul nu controlează toți factorii care ar putea concura la succesul său. Dar nu numai pe tărâm economic guvernul de la Saigon nu-i stăpîn pe situație.

N. VĂLEANU

neliniștea d-lui menne

La New York, cu ocazia unui recent banchet oferit de Camera de comerț germano-americană, un cunoscut om de afaceri vest-german, dl. Menne — menționat revista La vie Française — a avut o „ieșire” puțin obișnuită. „Dacă grupurile americane se încăpăținează în dorința lor de a pune mîna pe cele trei mari societăți germane al căror capital este repartizat între un mare număr de acționari din țara mea — sublinia el — și aceasta pur și simplu printr-un schimb de acțiuni, eu voi depune un proiect de lege în Bundestag pentru a fi interzis acest gen de practici”.

Luarea de poziție a d-lui Menne, deputat liberal și președintele Comisiei economice a Bundestagului (dar în același timp și unul din conducătorii concernului Hoechst — a doua mare societate chimică vest-germană), a fost determinată de faptul că — potrivit practicii de pînă acum — orice „colos american”, oferind 5% din acțiunile sale, poate achiziționa între 70 și 80% din acțiunile oricărei mari societăți vest-germane. În treacăt fie spus, doar cu puțină vreme înainte de manifestarea de iritare a d-lui Menne o importantă bancă de

afaceri vest-germană cumpărase în contul unui grup petrolier american un însemnat pachet de acțiuni de la societatea Deutsche-Erdoel A. G. (DEA) din Hamburg, care controlează peste 4 800 stații de benzină din R.F.G.

Intr-adevăr, la sfîrșitul anului 1964 investițiile americane în R.F.G. se ridicau la peste 8 miliarde mărci (fără investițiile indirecte efectuate de societățile americane cu sediul în Elveția), în timp ce investițiile vest-germane pe continentul nord-american nu reprezentau decît 1,348 milioane mărci (din care numai 534 milioane în S.U.A.). În prezent, Germania Federală numără circa 1 300 societăți americane, din care peste 500 firme sînt legate direct de sectoarele productive. În ceea ce privește unele ramuri ca industria de automobile, tutun, produse alimentare, cosmetice etc., — în acestea americanii dețin poziții predominante.

Intr-o atare situație, pe drept cuvînt d-l Menne are de ce să se declare neliniștit!

V. B.

disputa în jurul operei din sydney

Acum șapte ani a început în Sydney, după proiectul arhitectului danez Jorn Utzon, construcția clădirii unei noi opere, care urma să fie una dintre cele mai moderne și originale din lume.

Cînd însă Utzon, din pricina divergențelor cu ministrul pentru lucrările publice, David Hughes, privind imputernicirile sale a renunțat la conducerea lucrărilor, construcția operei a devenit obiectul unui scandal de mari dimensiuni. De menționat că, în momentul demisiei lui Utzon, trei pătrimi din volumul lucrărilor erau deja executate.

75 din cei 85 de arhitecți ai Biroului de stat pentru construcții au refuzat să colaboreze la continuarea lucrărilor. Nici arhitecții particulari nu s-au încumetat să preia proiectul îndrăzneț al lui Utzon.

Colaboratorii arhitectului danez încearcă în prezent să obțină o hotărîre judecătorească pentru a împiedica guvernul de a folosi în continuare mijloacele publice pentru terminarea lucrărilor. Argumentul lor: numai participarea lui Utzon va garanta construirea fără greșeli a operei.

Dacă tribunalul va da curs acestei cereri, guvernul va fi pus în fața următoarelor alternative: ori să părăsească definitiv lucrările noii opere, ori să-l rechempe pe Utzon și să-i dea imputernicirile cerute. La rîndul său, Institutul arhitecților din Melbourne a hotărît să nu se

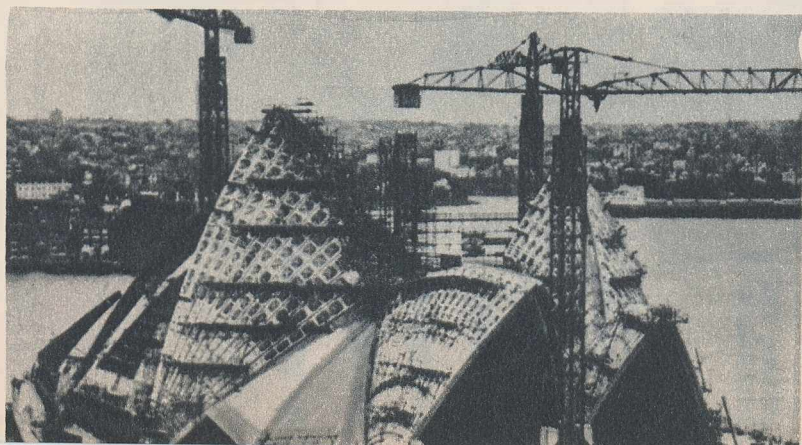
continue lucrările pînă cînd o comisie nu va cerceta situația. Institutul s-a pronunțat de asemenea pentru aplanarea conflictului dintre Utzon și guvern.

În cercurile specialiștilor din Australia se consideră că la acceptarea proiectului arhitectului danez au fost comise două mari greșeli. În primul rînd din comisia care a aprobat proiectul n-a făcut parte nici un tehnician sau inginer, care ar fi putut să-și dea seama cu ce preț urma să fie transpus în viață planul lui Utzon (deși primele sume erau destul de mari, membrii comisiei au declarat că „banii nu joacă nici un rol”; ulterior, volumul cheltuielilor a crescut enorm). În al doilea rînd, din motive electorale proiectul a fost acceptat fără să fi fost pus la punct, așa încît forma lui definitivă nu poate fi realizată decît de Utzon.

Inițial se prevăzuse ca noua clădire a operei din Sydney să fie terminată în 1965, ca apoi termenul să fie amînat pentru 1967. În prezent însă se crede că ea nu va fi gata înainte de 1969. Sala operei este prevăzută pentru o capacitate de 2 800 de locuri. Cine însă va subvenționa spectacolele de operă, astfel ca prețurile билетelor să fie accesibile australienului cu venituri mijlocii? Este greu de dat un răspuns deoarece fondurile statului Noua Wales de Sud sînt secătuite.

C. VARVARA

Originala clădire a Operei din Sydney, al cărei proiect aparține arhitectului Utzon, în timpul lucrărilor de construcție.

Specialiști și numeroși cetățeni din capitala Danemarcei au avut prilejul să vizioneze pentru prima dată un stand românesc cu produse alimentare în cadrul Expoziției internaționale de specialitate din Copenhaga. În mod deosebit au fost apreciate specialitățile de vinuri din diverse regiuni ale României, care au obținut medaliile de aur sau argint la numeroase concursuri internaționale. De asemenea salamul de Sibiu, conservele de carne și de legume au atras atenția specialiștilor pentru calitatea lor. Fotografia alăturată reprezintă vizita în standul românesc a reginei Ingrid a Danemarcei, însoțită de prințesa moștenitoare Margarethe și de prințesa Benedikte.

a 33-a bienală

A 33-a Bienală de la Veneția n-a oferit surprize și nici n-a consfințit victoria unei școli anume, ca în urmă cu doi ani cînd pop-art-ul a fost încununat cu lauri. Ca întotdeauna însă n-au lipsit insolenții și printre acestea se numără în primul rînd japonezul Ay-O, a cărui „Cameră tactilă” se vrea pictură, dar nu este decît un fond în formă de arc, lung de 10 m și înalt de 4 m, pe care el a dispus curse care acționează la trecerea palmei sau degetelor. După cum remarcă un critic, fiecare artist a venit la Veneția cu legenda sa — și poate ar trebui adăugat: cu faima sa. Fiecare pavilion își are numele său sonor și speranța unui premiu: pavilionul englez pe sculptorul Anthony Caro, cu montajele sale de grinzii pictate; cel american cu imaginea uriașă a lui Lichtenstein și suprafețele monocrome ale lui Kelly (selecție care l-a făcut pe reputatul conservator al muzeului Guggenheim, L. Alboway, să demisioneze în semn de protest împotriva faptului că nu au fost trimise la Veneția operele alese de el); cel olandez, pe pionierul „colorismului spațial”, Constant; cel austriac, pe Kurt Stenvert cu teribilele sale armuri pline de semnificații; cel suedez cu narațiunile în relief, povestite de personaje articulate, ale lui Fahlström etc. Ca întotdeauna, bienala prilejulește și retrospective ale unor maestri, cum sînt, anul acesta, cea a românului Tucelescu, cele ale francezilor Brauner (de origine română) și Schneider, ale italienilor Boccioni și Morandi, nume care amintesc de importante etape sau meandre ale artei secolului nostru. La Veneția e obiceiul ca morții, cu toată opera

lor strălucitoare, să nu ia premii. Nici Tucelescu, care ar fi meritat o asemenea încununare, nici Brauner, nici Boccioni (mort în 1916), nici Morandi, ca să ne limităm la citarea celor mai de răsunet artiști, n-au beneficiat decît de un omagiu postum. Juriul bienalei venețiene a acordat premiul pentru sculptură francezului Etienne Martin și danezului Robert Jacobsen. Primul — autorul unor opere fascinante, arhitecturale, pline de inventivitate; cel de-al doilea — sculptor al formelor abstracte în care curbele și dreptele creează construcții dinamice. Prin argentinianul Julio le Parc — premiul pentru pictură — arta cinetică vede încununat pe unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai săi. El este autorul unor lucrări în care vibrațiile de lumină, tremurul firelor de fier și ale petecelor de alamă creează — în intenția autorului — „momente estetice”. (Le Parc s-a stabilit la Paris în 1958 și este cofondatorul faimosului „Grup al artei uzuale”.) Ca de obicei juriul laurează — paralel — și artiști italieni. Premiul pentru pictură i s-a decernat părintelui spiritual al avangărzii italiene, Lucio Fontana, născut în Argentina în 1899, stabilit la Milano în 1947, mentorul „spațialismului”, autorul unui manifest („Manifesto Blanco”) în care solicita savanților noi materiale și tehnici pentru pictură; el este creatorul pinzelor monocrome în care se practică incizii sau perforări. Alberto Viani este premiul italian pentru sculptură, a cărui operă este o sinteză între figurativ și puritatea formelor lui Arp.

I. CORIBAN

pădurile în discuția specialiștilor

Desigur, dezvoltarea silviculturii și industriei lemnului depinde în fiecare țară de condițiile specifice de climă și sol. Date fiind însă rolul pădurii de a menține un echilibru între forțele naturii, însemnătatea sa economică și socială, precum și a folosirii produselor sale pe plan mondial, în interesul bunăstării omenirii, problemele forestiere au fost și sînt cu chibzuință coordonate pe scară mondială.

Între 6 și 18 iunie s-au desfășurat la Madrid lucrările celui de-al șaselea Congres forestier mondial cu tema centrală „Rolul economiei forestiere în cadrul economiei mondiale în plină dezvoltare”. Congresul a debătut în patru ședințe plenare probleme actuale în acest domeniu, cum sînt tendințele mondiale în producție, consumul și comerțul de lemn, planificarea utilizării potențialului pădurilor, rolul instituțiilor în dezvoltarea forestieră și finanțarea dezvoltării economiei forestiere și industriei forestiere.

Printre problemele mai importante dezbătute în cele zece comisii tehnice de specialitate, putem menționa tehnica împăduririi și ameliorarea speciilor, protecția pădurilor, industriile forestiere, in-

fluențele pădurii, economia și statistica forestieră etc.

La congres au participat aproape 2 800 delegați reprezentînd 83 țări.

Delegația țării noastre, compusă din opt specialiști, a fost condusă de dr. ing. Ion Milescu. Ea a prezentat la congres șapte referate, primite cu interes de asistență. Dintre acestea cităm două: cultura ploșilor euramericani și a salciei albe în lunca inundabilă a Dunării; folosirea lemnului de fag la fabricarea plăcilor fibrolemnoase și aglomerate. A fost prezentat de asemenea un memoriu cu privire la planificarea dezvoltării industriei lemnului, în ultimii ani, în mari complexe de industrializare a lemnului.

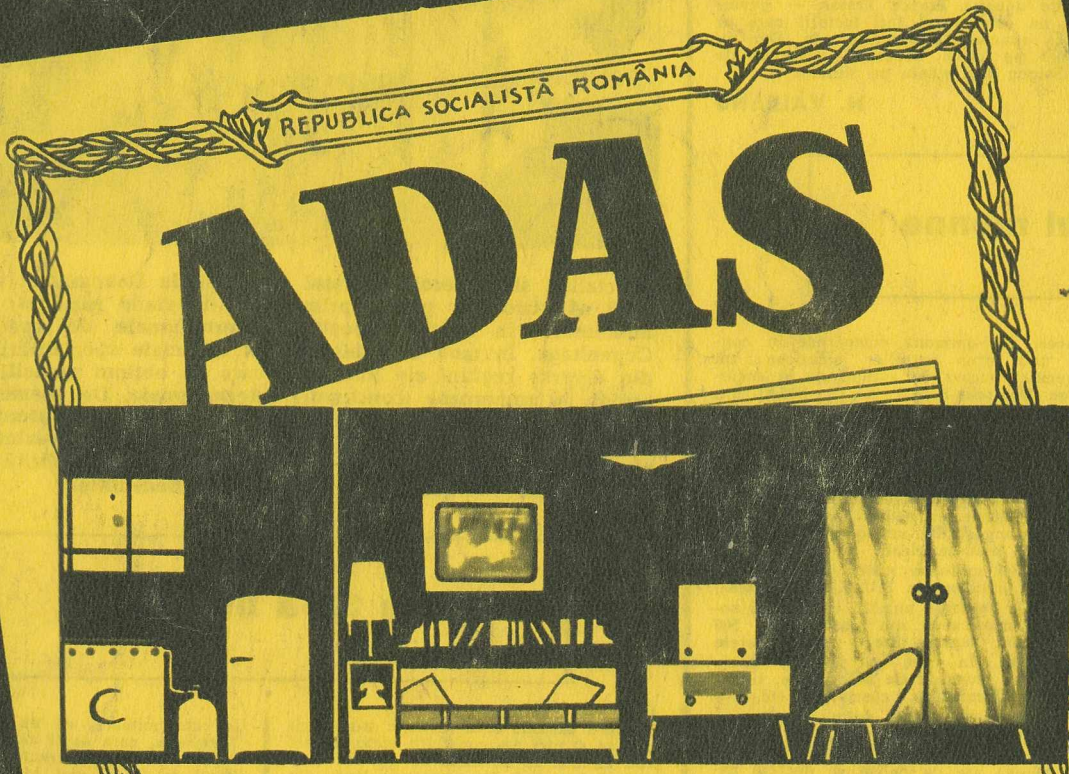
Cu prilejul congresului s-a organizat o expoziție internațională de mașini și utilaje forestiere și de publicații cu caracter forestier.

La festivalul de filme documentare forestiere, organizat cu ocazia congresului, filmele românești Sîvîlirea torenților și Cerbul carpatin au fost foarte bine primite, fiind distinse cu două medaliile de bronz și un premiu special.

St. DUMBRĂVEANU

Asigurarea bunurilor din gospodărie =

odihna fără griji!

